

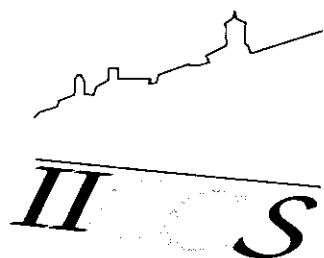
IIEC

II Congrés Català de Sociologia

**Persistència i canvi en un
món interdependent**

**Els reptes per a la societat catalana
al llindar de l'any 2000**

Girona, 15 i 16 d'abril de 1994

INFORMACIÓ

President del Comitè d'Honor
Molt Honorable Sr. Jordi Pujol
President de la Generalitat de Catalunya

Comitè d'Honor

Excm. Sr. Josep Mª Arnau
President de la Diputació de Girona

Il.lm. Sr. Joaquim Nadal
Alcalde de Girona

Sr. José Laporte
Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Direcció Tècnica del Congrés

Raimon Bonal
President de l'Associació Catalana de Sociologia

Coordinació

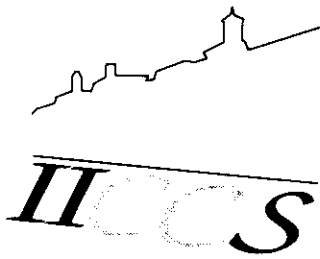
Sebastià Sarasa
Professor titular de la Universitat Pompeu Fabra

Responsable d'organització

Carles Prats
Responsable d'investigació del Centre d'Investigació, Formació i Assessorament del Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona

Comitè científic

Josep Berney
Josefa Bru
Carlota Solè
Joaquim Torres

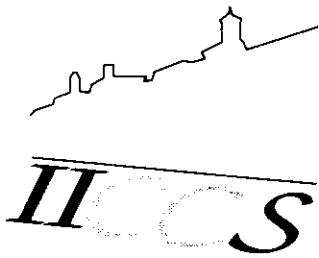

II Congrés Català de Sociologia

PROGRAMA

Divendres 15 d'abril

12 a 13 h	Lliurament de la documentació
13 a 13,30 h	Acte d'obertura Sr. Raimon Bonal. President de l' Associació Catalana de Sociologia
13.30 a 14,30	Sessió inaugural. Conferència " Les identitats culturals d'un estat europeu " a càrrec de: David Laitin
14,30 a 16.30 h	Dinar
17 a 19 h	Grups de treball (I Sessió)
19 a 19.30 h	Cofee-Break
19.30 a 21 h	Taula rodona: Dilemes epistemològics i metodològics "Contra la profunditat" a càrrec de David Laitin "La incidència de l'enfocament en sociologia" a càrrec de: Carlota Solé "La demografia a la cruïlla de les ciències socials" a càrrec de: Anna Cabré

II Congrés Català de Sociologia

Dissabte, 16 d'abril

De 10 a 12 h

Grups de treball (II Sessió)

12 a 13.00 h
13,15 h

Visita comentada al Call Gironí
Sortida dels autocars de la Plaça de la Copa (al costat de correus)

13.30 a 16.45 h

Dinar (Restaurant "Mas el Molí" -Carretera de França, Km. 718,5)

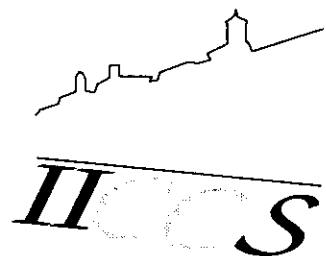
16.45 a 18.45 h

Grups de treball (III Sessió)

19 a 20 h

Cloenda
Conferència "**Tasques de la Sociologia Catalana**"
a càrrec de: Salvador Giner

II Congrés Català de Sociologia

Ens plau expressar el nostre agraïment a:

- *Diputació de Girona*
- *Ajuntament de Girona*
- *Cambra de Comerç de Girona*
- *Universitat de Girona*
- *Fundació "La Caixa"*
- *Fundació Jaume Bofill*
- *Centre d'Investigació, Formació i Assessorament
del Patronat Flor de Maig de la Diputació de Barcelona*
- *Fundació Alfons el Magnànim de València*

El seu ajut i col·laboració han fet possible la celebració del II Congrés Català de Sociologia.

**Programes i resums de ponències
i comunicacions arribats fora de
termini**

(fins el dia 6 d'abril)

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**

Coordina: Núria Puig, INEF-Catalunya (Barcelona) amb la col·laboració de:

Eduard Kirchner, INEF-Catalunya (Barcelona)

Montse Martín, INEF-Catalunya (Barcelona)

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

Sessió: **Evolució del sistema esportiu i del lleure**

EDIFICI: A

AULA: 17

Ponència: "El sistema esportiu: dinàmica i tendències"

Ponent: Paco Lagardera

Ponència "Els inicis de les dones esportistes catalanes: un camí de llibertat? Les dones i l'esport actual: una falsa igualtat?"

Ponent: Milagros García

Ponència "L'envelliment social: tendències de l'ocupació del temps d'oci i qualitat de vida"

Ponent: Jordi Tico

Ponència: "Magisteri i educació física: xifres i percepcions"

Ponent: Fidel Molina

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

Sessió: **La festa: festa esportiva i festa popular**

EDIFICI: A

AULA: 17

Ponència "L'oci a Catalunya"

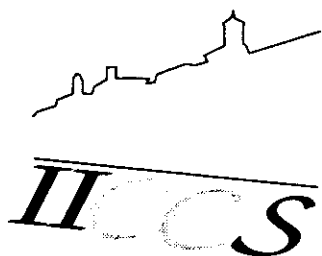
Ponent: Ángel Zaragoza

Ponència: "Aspectos simbólico-rituales en el deporte"

Ponent: Ricardo Sánchez

Ponència: "El FC Barcelona molt més/menys que, "més que un club""

Ponent: Daniel Garrell i Aurora Góngora

II Congrés Català de Sociologia

16 a 18 h

Sessió: **Comunicacions lliures**

EDIFICI: A
AULA: 17

Ponència "L'opinió de l'usuari en una instal·lació esportiva: aspecte clau d'una bona gestió"

Ponent: Pilar Pi

Ponència: "Anàlisi de la realitat esportiva de Reus"

Ponent: Agnès Riera

Ponència: "Introducció a la línia de recerca: les emocions en l'esport fonaments socio-culturals, INEF-Catalunya (Barcelona)"

Ponent: Núria Puig

Ponència: "Passions esportives i passions amoroses: similituds i diferències"

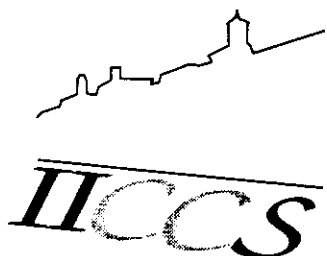
Ponent: Sussi Morell

Ponència: "Les esportistes d'alt nivell a Catalunya"

Ponent: Montse Martín

Ponència "Les noves tendències en l'esport: la vivència i les motivacions en els esport d'aventura"

Ponent: Eduard Kirchner

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

COORDINADOR/A: **Pilar Carrasquer i Cristina Brullet**

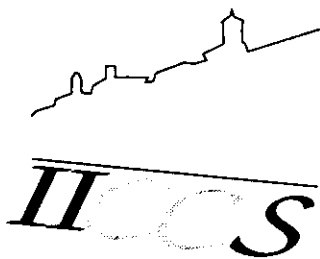
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Carme Alemany**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **ELS SINDICATS I LES SECRETARIES DE LA DONA: PARTICIPACIÓ O CONSTRUCCIÓ D'UN GHETTO?**

RESUM

La participació de les dones als sindicats representa un terç de la dels homes. Tanmateix, quan s'analitza la distribució dels llocs de responsabilitat dins de les estructures sindicals, la participació de les dones és molt més feble. Les úniques estructures on les dones participen massivament són les secretaries o departaments de la dona.

L'anàlisi de la participació dels sindicats a la construcció europea ens ha permès estudiar la representació sindical en termes de sexe en els diferents organismes i analitzar el lloc de la problemàtica de la dona en aquest procés. La construcció d'estructures específiques per a les dones ha contribuït a augmentar la participació de les dones, però cal interrogar-se si aquest procés ha incidit en una incorporació més gran de la problemàtica de la dona en la temàtica i l'acció global sindicals.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

COORDINADOR/A: Judith Astelarra, Pilar Carrasquer i Cristina Brullet

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Alfonso Romero Díaz

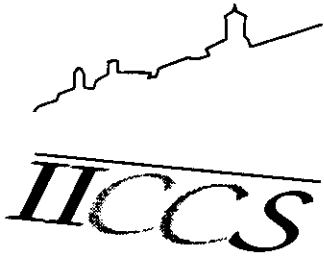
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *COMENTARIS ENTORN A LA RELACIÓ ENTRE EL TREBALL DE LES DONES I LA SEGMENTACIÓ DEL MERCAT DE TREBALL*

RESUM

.....

La comunicació parteix de la reflexió sobre l'estructura social i les teories de la segmentació del mercat laboral. En la comunicació es rebut després, la idea de que totes les dones formen un grup homogeni amb treballs (remunerats) amb característiques pròpies del segment secundari. Les trajectòries socials de les dones ens serveix per trencar amb l'homogeneïtat del tan recorregut 'grup femení' amb especial émfasi en el cicle de vida.

.....

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

COORDINADOR/A: J. Astelarra, Cristina Brullet i Pilar Carrasquer

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Aurora Ubach

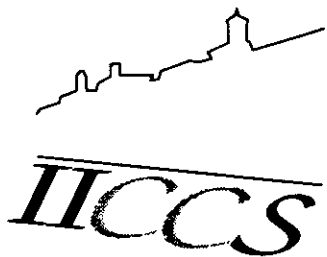
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *PUBLICITAT I SEXISME*

RESUM

Aquest treball és un resum del que hem detectat en la publicitat que es fa en els mitjans de comunicació, concretament la T.V. S'han observat els anuncis publicitaris de 107 productes, durant 15 dies, en els canals T.V.1; T.V.3; Antena 3 i Tele 5. S'han agrupat els productes en blocs (menjars, llaminadures, begudes, productes de neteja, cosmètics, cotxes i varis).

L'observació s'ha centrat en la imatge (dona, home, nena, nen objecte); la veu (femenina, masculina, cançó, música) i l'actitud de la dona (activa, passiva, mestressa de casa i provocativa-insinuant).

Resultats: En general la imatge apareguda és la de la dona en molta diferència a la de l'home, sobretot en els anuncis de productes de neteja, menjars i cosmètics. Però sorprenentment la veu que acompanya aquests anuncis és masculina; la veu que fa el judici definitiu sobre la validesa del producte, o la veu que fa la recomanació final, sempre és una veu d'home. L'actitud generalitzada de la dona és mestressa de casa. Per tant, podem afirmar que la dona cuina, serveix, frega, renta; es banya, es renta els cabells, s'unta de crema, es perfuma i ...CALLA.

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

COORDINADOR/A: **Pilar Carrasquer i Cristina Brullet**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Mª José Hervas Guanter i M^a
Eugènia González Sanjuan**

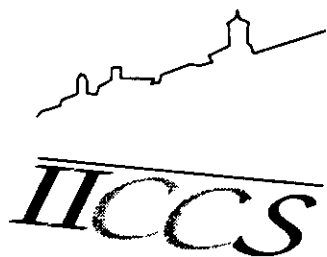
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ***ALGUNAS DIFERENCIAS EN
LA SALUD DE LAS MUJERES DE LA COMUNIDAD VALENCIANA EN FUNCIÓN
DE SU INCORPORACIÓN O NO AL MERCADO LABORAL***

RESUM

Esta comunicación presentará los resultados de una investigación que se planteó partiendo de una hipótesis básica: que el rol atribuido a cada sexo implica variaciones en el grado de exposición a factores de riesgo, pudiendo provocar modelos desiguales ante la enfermedad. Es decir, que la salud de las mujeres está mediaticada por su entorno sociocultural. De este modo, la incorporación de la mujer al mercado laboral era presumible que introdujera diferencias con respecto a aquellas que no realizan un trabajo extradoméstico.

Como estudio pionero en el ámbito de la Comunidad Valenciana, se planteó como un acercamiento al tema. Para ello, además de obtener abundante información de la explotación de estadísticas, se entrevistó a los profesionales de la salud, entendiéndose que, mediante las opiniones de los médicos se podría conseguir una descripción capaz de permitir iniciar líneas de investigación con objetivos más precisos, y en las que sean las propias mujeres las que informen acerca de sus condiciones, preocupaciones, problemas y percepciones sobre la salud y la enfermedad.

Entre los resultados del estudio habría que destacar que el disponer de un trabajo asalariado es un hecho decisivo para la salud de la mujer, comprobándose como el nivel de salud de las mujeres que trabajan fuera del hogar difiere en distintas variables importantes, respecto de las que únicamente realizan un trabajo doméstico.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

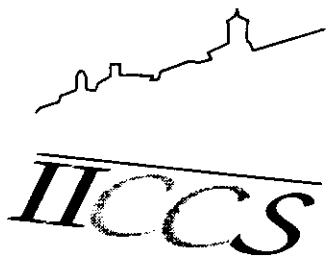
COORDINADOR/A: **Judith Astelarra, Critina Brullet i Pilar Carrasquer**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Cristina Brullet**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **CULTURES DE GÈNERE,
SOCIALITZACIÓ I REPRODUCCIÓ SOCIAL**

RESUM

Es defensa, en primer lloc, l'existència en tota societat humana de **dues cultures de gènere** -una femenina, l'altra masculina-- clarament diferenciades i que mantenen espais, temps, activitats, valors i pautes de comportament específics. Les dues cultures interactuen i s'articulen en una **societat compartida de tipus patriarcal** en la qual domina una **cultura androcèntrica**. La reproducció social d'aquestes dues cultures és possible, econòmicament i cultural, per la persistència de la **divisió sexual del treball**, especialment en el sí de la institució familiar. La major tensió entre permanència i canvi és protagonitzada avui per les dones. Els homes, com a grup social, no es mouen, de moment, dels seus espais tradicionals.

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

COORDINADOR/A: **Pilar Carrasquer i Cristina Brullet**

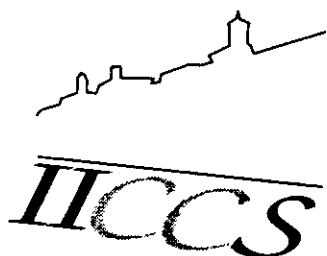
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Carme Alemany**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **ELS ELECTRODOMÈSTICS SÓN UN ELEMENT QUE ACCELERA LA REDISTRIBUCIÓ DEL TREBALL DOMÈSTIC?. UN ESTUDI DE CAS: LA RENTADORA**

RESUM

La màquina es presenta aparentment com un objecte a la disposició dels usuaris, homes o dones, indistintament, per facilitar les tasques domèstiques, la qual cosa no sembla condicionar el tipus d'organització o distribució del treball a l'interior del col·lectiu que comparteix el seu ús. Tanmateix, l'anàlisi de la publicitat que acompanya l'objecte tècnic, com també el tipus d'usuari que porta incorporat des de la concepció condicionen més del que sembla la construcció de l'usuari real i els límits i conflictes que presenta el propi objecte enfront d'un altre tipus d'utilització que el previst des de la concepció.

Això condueix a interrogar-se sobre si la utilització inscrita en la rentadora al llarg de la concepció i producció determina o no l'ús real i també a analitzar el poder real des que concebeixen i produeixen la tecnologia sobre les persones a les quals va destinada.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

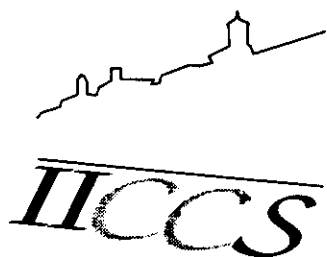
COORDINADOR/A: **J. Astelarra, Cristina Brullet i Pilar Carrasquer**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **F. Pura Duart i A. Olga Quiénes**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **LA ENCRUCIJADA DE LA
ELECCIÓN DE ESTUDIOS UNIVERSITARIOS. LA DESIGUALDAD DENTRO DE LA
HOMOGENEIDAD**

RESUM

La situación de las mujeres en el contexto educativo ha variado notablemente en las últimas décadas, especialmente si se observa su acceso creciente a los estudios universitarios. Ahora bien, aunque los y las estudiantes de estos tramos de la enseñanza provienen de las mismas capas sociales, por un lado, las mujeres forman un colectivo heterogéneo y, por otro lado, aunque algunas elijan en condiciones ventajosas y actúen de forma semejante a los varones de la misma posición, muchas de entre las peor situadas, tan desinformadas como sus compañeros e igualmente desorientadas, abocar n la elección hacia una carrera de 'su gusto', que coincide con las que convencionalmente son atribuidas a su sexo.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

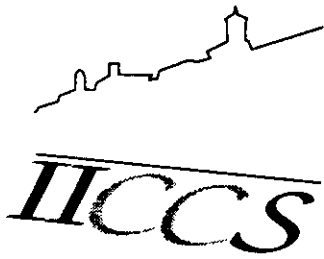
COORDINADOR/A: Judith Astelarra, Pilar Carrasquer i Cristina Brullet

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Pilar Carrasquer

TITOL DE LA PONENTIA/COMUNICACIÓ: *LA DOBLE PRESENCIA: UNA PROPOSTA D'ANÀLISI*

RESUM

Amb el concepte de "doble presència" es vol indicar la manera com les dones aborden el treball productiu. S'entén que les dones participen a l'activitat productiva des del seu protagonisme al treball reproductiu. D'ací les idees de doble presència. Aquesta comunicació planteja algunes reflexions entorn de l'anàlisi dels treballs de les dones des d'aquesta perspectiva

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

COORDINADOR/A: Judith Astelarra, Pilar Carrasquer i Cristina Brullet

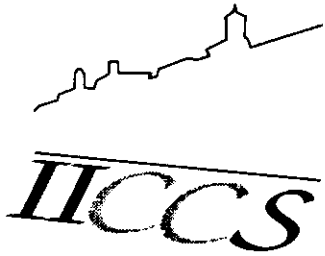
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Judith Astelarra i Pilar Ballarin

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: TAULA RODONA: DEBAT
ENTORN LA SITUACIÓ DELS ESTUDIS SOBRE LES DONES. CONSOLIDACIÓ DE
LA SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

RESUM

Es tracta de posar en debat:

- a) les aportacions teòriques i metodològiques de la perspectiva del gènere
- b) la situació institucional i acadèmica de la recerca en aquesta àrea

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

COORDINADOR/A: Judith Astelarra, Cristina Brullet i Pilar Carrasquer

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Cristina Sánchez

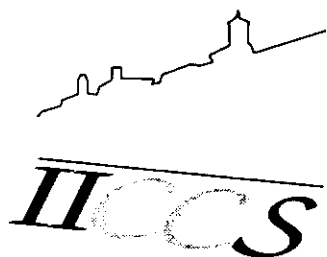
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: GÈNERE I ESTRUCTURA SOCIAL

RESUM

L'estudi de l'estructura social ha deixat llargament de banda el tema del gènere.

Per a l'estudi empíric la seva inclusió planteja un problema cabdal, la unitat d'anàlisi.

La ponència recull breument els resultats d'un estudi a partir de les dades de l'enquesta metropolitana que recull la problemàtica

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

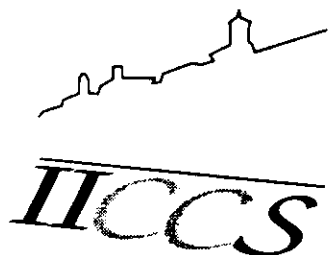
COORDINADOR/A: Judith Astelarra, Cristina Brullet i Pilar Carrasquer

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Teresa Torns

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: EL TREBALL I LES
DESIGUALTATS DE GÈNERE**

RESUM

Bona part de les anàlisis de treball de les dones tendeixen a limitar l'abast del concepte treball a ocupació, i tendeixen a ignorar la discriminació del gènere o el que es pitjor, a neutralitzar un dels seus factors claus. Perquè considerar tan sols la variable sexe porta a prescindir d'un fet segons el qual per damunt de la biologia hi ha la categoria social de gènere, fruit d'una construcció social determinada. Precisament aquesta ponència vol plantejar algunes reflexions entorn de l'anàlisi del treball, en el sentit de proposar una visió més ample de treball (productiu/reproductiu), i de les desigualtats per raó de gènere que en aquest treball es produeixen.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE**

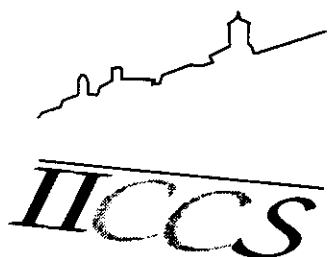
COORDINADOR/A: **Judith Alestarra**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Elisabet Almeda**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **REFLEXIONS SOBRE LA
PROBLEMÀTICA DE LA DONA EMPRESONADA EN CATALUNYA**

RESUM

La comunicació que presento formaria part de la Tercera Sessió "**Crisi de l'Estat del Benestar: participació social i polítiques públiques**". L'objectiu és analitzar la problemàtica específica de la dona a les presons de Catalunya incidint sobretot amb les polítiques assistencials que es duen a terme des de l'Administració penitenciària. També es realitzarà una reflexió sobre les possibles raons de l'elevat percentatge de dones empresonades a l'Estat espanyol, el més alt d'Europa. Doncs considero que són les polítiques socials equen en els temes de la inserció han influït en aquest aspecte.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL GÈNERE

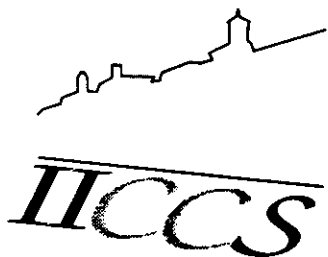
COORDINADOR/A: Cristina Brullet i Pilar Carrasquer

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Amparo Tomé

**TITOL DE LA PONÈNCIA/COMUNICACIÓ: COEDUCACIÓ I ORIENTACIÓ
PROFESSIONAL: ALGUNES IMPRESSIONS SOBRE UNA EXPERIÈNCIA PILOT A
SECUNDÀRIA I QUALITAT DE VIDA**

RESUM

A partir d'una experiència d'intervenció educativa realitzada a centres de primària i secundària es presenten algunes dades sobre actituds de professorat i alumnat al voltant de l'orientació professional. El treball realitzat en el marc de l'ICE de la UAB, posa de relleu tant la presència d'alguns canvis com la dificultat per modificar altres aspectes de la vida del centre. Els exemplars demostren com és possible treballar l'orientació professional des de la coeducació.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

COORDINADOR/A" Miquel de Moragas

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Jordi Farré i Coma

TITOL DE LA PONECIA/COMUNICACIO: "EL MEDIACENTRISME RADICAL DE D.L. ALTHEIDE I DE R.P. SNOW: LA LOGICA I ELS FORMATS DELS MITJANS DE COMUNICACIO"

R E S U M

Els mitjans de comunicació han esdevingut la institució social dominant en les societats contemporànies. En aquest sentit, cal dir que són uns actors socials molt dinàmics amb la capacitat de proposar, determinar i conformar els escenaris discursius de la vida quotidiana. Igualment, les seves atribucions els permeten alentir, accelerar i accentuar els assumptes que tracten; també, poden generar la il·lusió, renovant-la permanentment, de què contínuament passen esdeveniments rellevants.

En aquest context, els mitjans de comunicació actuen en la creació de realitat social d'una manera preponderant i també en la difusió i caracterització de la cultura més àmpliament compartida per la majoria dels actors socials. Així mateix els seus efectes traspassen les lògiques de la resta de les institucions socials bàsiques. En tal sentit, la religió, la política, l'economia o els esports esdevenen institucions mediatas de segon ordre determinades pels mitjans.

En conseqüència, l'impacte de la lògica i dels formats dels mitjans de comunicació, a través de la comunicació mediada, és decisiva en la consideració i comprensió de qualsevol procés social en les societats avançades. La incidència que els mitjans de comunicació exerceixen sobre el conflicte social, entès en un sentit molt ampli, és un exemple molt il·lustratiu de la seva omnipresència i del seu poder.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

COORDINADOR/A" Miquel de Moragas

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Antoni Castillo Esparcia

TITOL DE LA PONENTIA/COMUNICACIO: "GRUPS DE PRESSIO I MITJANS DE COMUNICACIO"

R E S U M

La política és un procés d'interacció entre grups socials. A la dinàmica política, els grups de pressió juguen un paper molt important com a un dels reguladors estructurals del volum de demandes.

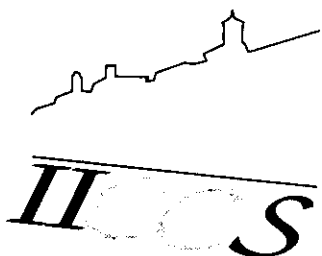
Els grups de pressió poden actuar de diverses formes: acció sobre el poder (parlamentaris, ministres, alts funcionaris, administracions, etc), acció sobre els partits i acció sobre l'opinió pública.

L'acció sobre l'opinió pública es fa, principalment, mitjançant els mitjans de comunicació. Aquests són essencials per la formació d'opinions ja que disseminen la informació perquè els membres del públic es formin opinions, i trasmeten als polítics una imatge de quina és l'opinió pública.

Els grups de pressió utilitzen als mass media per atraure o dirigir l'atenció a problemes, solucions o gent de forma que puguin afavorir a unes institucions i correlativament desviar l'atenció sobre qüestions desfavorables.

La funció dels mass media d'establir un ordre jeràrquic dels problemes, que seran percebuts com a col·lectivament vinculants i prioritaris, fa que els grups de pressió vulguin controlar a aquests instruments de mediació simbòlica.

Aquest control pot prendre diverses formes: control accionarial, comunicats, conferències de premsa, amenaça de no inversió publicitària, relacions personals amb els periodistes, etc.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

COORDINADOR/A" Miquel de Moragas

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Jaume Risquete Sánchez

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: "L'INTEL.LECTUAL POLITIC"

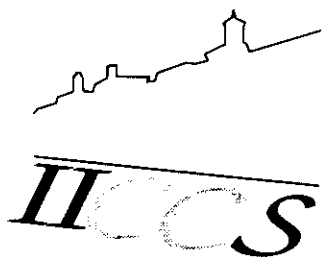
R E S U M

Dins l'extensa taxonomia d'intellectuals trobem un tipus molt concret anomenat "intellectual polític".

El món polític i l'intellectual els hem vingut entenent per separat atesa -a priori- la diferència en les funcions, actituds i compromisos dels representants pertanyents a una i altra "esfera" de la realitat social.

La incompatibilitat entre l'exercici intel·lectual i polític estaria en correlació amb la diferent "militància" dels intellectuals i polítics en la veritat, la mentida, la coherència, l'idealisme, el pragmatisme, l'honestedat... La separació entre la feina de l'intel·lectual -adscrit a la categoria sociològica "intel·lectualitat"- i la del polític -adscrit al "partit" o "grup"- vindria marcada pel tipus de compromís, funció i actitud desenvolupades davant la realitat com a objecte a interpretar i també, evidentment, per la manera d'actuar sobre aquesta mateixa realitat.

Malgrat la tradicional divisió que s'ha fet entre intellectuals i polítics, hi ha casos de persones que han accedit a la política des de la seva condició d'intellectuals i exemples de polítics, que, mercès la seva línia d'actuació, als seus compromisos i la seva feina extrapolítica, han estat considerats "intellectuals".

El cas de Rovira i Virgili, Azaña, Tierno Galván, Václav Havel, Vargas Llosa, Ignacio Sotelo o Pilar Rahola, són alguns dels freqüents exemples d'intellectuals polítics.

La relació que s'estableix entre els mitjans de comunicació i aquest tipus d'intellectual ens facilita l'enteniment de les conseqüències de l'acció de la comunicació política, com ara la construcció i projecció de la ideologia, els marcs de referència i la identitat cultural.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ

COORDINADOR/A: Miquel de Moragas

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Rafael Castelló

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ESPAI SOCIAL I DESENVOLUPAMENT DESIGUAL
AL PAIS VALENCIA: AREES SOCIO-ECONOMIQUES A L'ACABAMENT DEL SEGLE XX*

RESUM

METODOLOGIA: S'utilitza una metodologia quantitativa, anàlisi factorial (components principals) i cluster, a partir de dades secundàries sobre 26 variables referides a la població, l'activitat econòmica i el nivell de vida de cada comarca valenciana, obtingudes per l'Institut Valencià d'Estadística, per tal d'aconseguir agrupacions comarcals amb homogeneïtat socio-econòmica.

A partir de les 26 variables s'obtenen quatre factors que expliquen l'ordenació territorial valenciana: el factor d'urbanització i serveis, el factor d'industrialització/desagrarització, el factor turístic i el factor del grau d'utilització dels recursos laborals. Per aquest ordre d'importància, aquest factors arriben a explicar el 82,6 per cent de la varianza comarcal respecte als indicadors considerats. Realitzarem un cluster del que extraguem 7 demarcacions supra-comarcals, segons les posicions comarcals respecte als factors considerats: la Capital, els Subcentres regionals, la demarcació turística, la industrial, una demarcació frontissa o de transició, una demarcació agrària extensiva i, per últim, una demarcació perifèrica, "quasi desèrtica". Aquestes demarcacions, a finals del segle XX, venen a confirmar el paper predominant de la jerarquia urbana pel que fa a l'ordenació del territori.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

COORDINADOR/A Miquel de Moragas

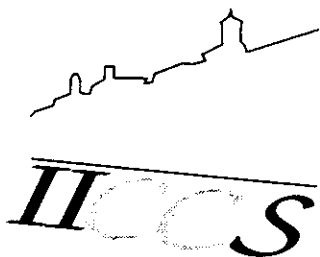
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Nicolas Lorite

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: "10 NOTAS CRITICAS SOBRE SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACION AUDIOVISUAL"

R E S U M

OBJETIVOS

Concretar en 10 aspectos y desde una perspectiva crítica, ciertos temas fundamentales de la relación actual entre sociología y comunicación audiovisual desde las vertientes teórica, epistemológica, metodológica, técnica y tecnológica, teniendo en cuenta cuestiones centrales de esta relación en la actualidad (demandas de programación, audiencias, usos y gratificaciones, incidencia social, dinamización, técnicas de cuantitativas y cualitativas de medición de los comportamientos sociales, ámbitos, políticas comunicativas, legislación y tecnologías, multiculturas receptoras etc.), y sobre las hipotéticas tendencias futuras con la implantación de nuevos medios y con la experimentación de nuevos sistemas de análisis de la recepción que sean capaces de recoger las nuevas estructuras de las sociedades emergentes.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES EDATS (VELLESA)

COORDINADOR/A" Ma. Pia Barenys

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Ma. Teresa Bazo

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: "VEJEZ Y POLITICAS SOCIALES EN LA SOCIEDAD CONTEMPORANEA"

R E S U M

El aumento de la esperanza de vida, el incremento del gasto social, el mayor volumen y proporción de personas muy ancianas, la incidencia y prevalencia mayores en las personas más ancianas de enfermedades crónicas, discapacidades, y minusvalías es un hecho del que se comienza a tomar conciencia coincidiendo con la denominada crisis del Estado del Bienestar. Comienza a cuestionarse las políticas existentes.

La mayor parte de las personas ancianas muy enfermas son cuidadas en y por la familia. Se observa una tendencia a reforzar el sistema informal de cuidados que en España es sobre todo familiar. Las personas cuidadoras, que son sobre todo mujeres, se enfrentan a situaciones de estrés y sobrecarga que afecta negativamente su calidad de vida. Se presentan aquí algunos resultados del estudio que he realizado en el País Vasco en base a entrevistas en profundidad, a una muestra de 30 personas cuidadoras. Se plantean también algunas cuestiones relativas a los valores y las políticas sociales en un contexto de crisis econ mica.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES EDATS (VELLESA)

COORDINADOR/A" Ma. Pia Barenys

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Ignasi Casals

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: "LA GENT GRAN COM A CONSUMIDORS DE SERVEIS"

R E S U M

El grup social de la gent gran té una significació especial respecte al tema del consum i això per motius contrapessats. Per un costat estem parlant d'un col·lectiu amb una tradició menor de consum i per un altra l'envelliment, dintre de les noves formes de vida de la nostra societat, està dibuixant uns nous consums de serveis amb gran projecció de futur.

En aquesta ponència es dibuixa un marc general per situar el tema, des de l'anàlisi de la persona gran com a consumidor, passant per qui financia aquest consum, fins a la descripció dels tipus de consums que poden realitzar les persones grans, en funció, del ús del temps de que disposen i de les seves noves necessitats de consums, hospitalàries, tecnològiques i assistencials.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES MIGRACIONS

COORDINADOR/A: Angels Pascual

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Lluís Recolons

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *LES MIGRACIONS EN L'ESTUDI CIENTÍFIC DE LA POBLACIÓ*

RESUM

Darrerament l'interès per les migracions ha augmentat entre els estudiosos de la població. Alhora les teories prèviament elaborades han passat a considerar-se insuficients per a interpretar les migracions que es produïxen actualment en el món. Al factor econòmic se li afegix una més gran consideració a d'altres factors influents en la complexitat del fenomen. Això porta alhora a una apertura de la demografia cap a d'altres disciplines en la interpretació de les migracions. Els darrers Congressos Internacionals de la Població de la IUSSP (Montreal 1993, New Delhi 1989...) i els documents preparatoris de la Conferència de Població i Desenvolupament (El Cairo, 1994) serveixen de base per a indicar temes rellevants i induccions sectorials comprovades. Es fan també algunes consideracions sobre l'evolució seguida per les migracions internacionals a Europa i sobre la situació i perspectives a Catalunya en el tema.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES MIGRACIONS

COORDINADOR/A: Angels Pascual

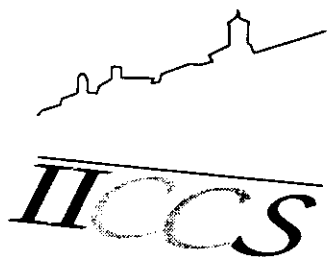
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Edmundo Sepa Bonaba

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: LA INMIGRACION NEGRO-AFRICANA EN
CTALUÑA Y EUROPA: VISION SOCIO-HISTORICA

RESUM

La tendencia predominante de considerar el fenómeno de la inmigración negro-africana en Cataluña como algo reciente, puede, cuando menos, inducir a graves errores a la hora de analizar el tema y plantear posibles propuestas de solución a los problemas que afectan a este colectivo.

Es importante diferenciar el impacto producido en la sociedad catalana, como consecuencia de la oleada llegada en los últimos quince años, de una presencia ininterrumpida, prácticamente, desde el siglo XV a partir del inicio de las relaciones entre Africa y Europa para adquirir una visión global de un proceso con períodos perfectamente diferenciados, siendo el actual uno más del todo.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**
COORDINADOR/A: **Núria Puig.**
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Jordi Ticó i Camí.**
TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *L'ENVELLIMENT SOCIAL, TENDÈNCIES D'UTILITZACIÓ DEL TEMPS D'OCI I QUALITAT DE VIDA.*

RESUM

No existeixen uns patrons de referència biològics o psicològics per identificar exactament el grup social que coneixem eufemísticament per Tercera edat; tot i que s'accepta el llindar de la vellesa a partir de l'edat que la legislació laboral preveu el retiro; això demostra que el problema de la vellesa és més un fet social que fisiològic. Fins i tot hi ha autors que parlen d'una edat "social" que és la reconeguda pel grup social del que es forma part, que moltes vegades no té massa a veure amb l'edat cronològica.

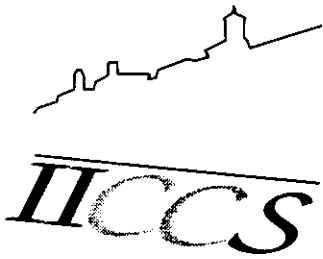
L'envelliment demogràfic es presenta com un dels grans problemes estatals en els països desenvolupats, principalment a causa de la disminució de la taxa de fecunditat (retard en l'edat de matrimoni, menor nombre de fills per parella, control de la natalitat, canvi en les concepcions morals i religioses, afectat també per aspectes socials i econòmics), la disminució de la mortalitat (encara que és un aspecte secundari) i els moviments migratoris (que afecta de forma desigual segons el lloc). Les conseqüències finals són del tot previsible, tant l'impacte econòmic com el social i també polític.

Les causes no són iguals en poblacions rurals i urbanes, encara que els efectes finals sí són similars.

La imatge i valor social de la vellesa, sempre ha tingut íntima relació amb els patrons de referència de la societat, que en la actualitat en una societat moderna i industrialitzada, de productivitat i consum veu als ancians com sers improductius, inadaptats, on es diferencien rols socials en funció de l'edat, visió evidentment reduccionista i decadent considerant la vellesa com un estat social homogeni assimilant vellesa a retiro.

Sobre els anys 60, volent evitar les connotacions negatives va aparèixer l'eufemisme de Tercera edat, volent aportar una nova imatge social més participativa, activa, integrada a partir del sostén que aportava l'Estat Centralista; i on la societat de producció s'ha volcat en un nou mercat d'oci i de serveis.

La pròpia imatge social dels ancians, està condicionada per una gran quantitat de factors interns (com es viu la jubilació, dependència, mobilitat, etc.), i també externs (relacions socials, activitats i preocupacions, etc.) molt íntimament relacionades, i de conseqüències diferents en funció del gènere.

II Congrés Català de Sociologia

El temps d'oci en les persones grans ha de tenir una lectura diferent de la resta de la població, a més a més de descartar els que segueixen treballant, i els que es troben en residències i hospitals, l'oci està molt relacionat amb la salut (o sensació de salut), mobilitat, recursos disponibles, l'aïllament demogràfic, les costums anteriors, el nivell d'instrucció i també l'oferta existent.

Actualment l'ocupació de l'oci es basa majoritàriament en activitats de tipus passiu, de baix reconeixement social que moltes vegades fins i tot produeix un estancament o disminució en les relacions socials.

Com sers adaptatius que som, responem a una senzilla regla, "tot allò que no es fa servir, s'atrofia", i a l'inrevés podem afirmar que si ens mantenim física, mental i socialment actius, en condicions normals, el deteriorament de funcions serà molt més lent, aconseguint una millora en la qualitat de vida.

Els factors que influeixen en la qualitat de vida són:

- L'estil de vida i hàbits personals: alimentació, exercici físic, consum de tabac i alcohol, ocupacions diàries, el son, ...
- La situació familiar: per les millores psicològiques que comporta i la regularitat de costums.
- Activitat social: el contacte social amb veïns, amics, família, i en definitiva la sensació d'integració que té el subjecte.
- Ingressos i ocupació: Les ocupacions suposen qualitat de vida, i després de la jubilació cal trobar nous objectius en la vida.

Mitjançant l'activitat física, independentment dels beneficis biològics aportats, crec encara molt més importants els beneficis a nivell psico-social: surt de la soledat, reconeixement i acceptació del cos, sentiment d'utilitat i integració, millora de l'autonomia física i social, major sensació de benestar i activitat, sentiment més positiu respecte a la vida, etc. i en definitiva salut ja ha deixat de ser l'absència d'enfermetat, sinó que actualment s'entén com un estat de benestar físic, psicològic i social. Mitjançant les aportacions a la qualitat de vida de l'exercici físic, probablement no donem més anys a la vida, però ben segur que si donem més vida als anys.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**
COORDINADOR/A: **Núria Puig.**
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Daniel Garrell i Aurora Góngora.**
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *EL FC BARCELONA MOLT MÉS/MENYS QUE "MÉS QUE UN CLUB".*

RESUM

En la construcció de la identitat barcelonista han intervingut fets aliens al fenòmen merament esportiu, i que no són res més que el resultat que ha establert la dinàmica evolutiva del club i la del context en què s'ha produït. És per això que s'ha dit que el Barça és més que un club. Cal tenir en compte, però, la gran importància que té en la societat actual la relació entre el lleure i l'esport.

La importància del FC Barcelona com a fenòmen social s'ha convertit en el nostre país en un donat per descomptat. Periodistes, intel·lectuals, polítics i opinadors de tots els colors han parlat i han escrit sobre aquest fenòmen. Des de la perspectiva sociològica aquests discursos són fonamentalment formes de construcció i reconstrucció d'una realitat social. Si volem entendre'l hem d'anar més enllà del "més que un club" per tal de veure quins són els mecanismes de construcció de la realitat barcelonista, com són absorbits per la societat catalana i quin significat té aquesta realitat. A partir d'aquí es podrà comprendre el comportament col·lectiu que es despren d'aquest fenòmen d'identitat.

Per entendre el fenòmen d'identitat barcelonista cal entrar de ple en les projeccions que tenen lloc i l'esport en la cultura de masses.

L'estudi pretén fer una aportació empírica sobre els moviments socials i el comportament col·lectiu en el lleure i l'esport i la seva relació amb la construcció d'una identitat col·lectiva.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL:

SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE

COORDINADOR/A:

Núria Puig.

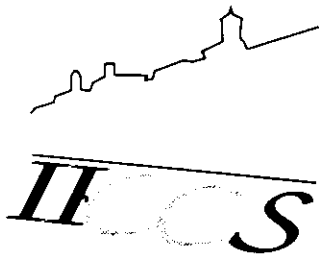
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Fidel Molina Luque.**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: **MAGISTERI I EDUCACIÓ FÍSICA: XIFRES I PERCEPCIONS**

RESUM

Sobre la base d'un primer estudi realitzat al llarg del curs 92-93 i presentat al primer congrés de ciències de l'esport, l'educació física i la recreació celebrat a l'INEF de Lleida (maig del 93), hem actualitzat les dades i hem incorporat les noves situacions (curs 93-94) que comencen a ser significatives, en relació a l'anterior.

Per una banda, hem establert una comparació i distribució per sexes i per prioritats d'opcions, entre els alumnes matriculats a les diferents especialitats de magisteri. Es constata que en el primer curs en el que es van iniciar els nous plans d'estudis, l'especialitat d'educació física era l'única en la qual el percentatge d'alumnes de gènere masculí era superior als del gènere femení. Això representa una proporció inversa al conjunt global dels alumnes de magisteri. En el present curs aquestes diferències s'han reduït significativament. En quant a la prioritat d'opció, l'especialitat d'educació física és l'única de les especialitats de magisteri en què el percentatge d'alumnes que han escollit aquests estudis en primera opció és menor que el dels alumnes que han escollit altres opcions prioritàries. Aquesta situació també s'analitza a través d'unes enquestes passades al començament d'aquest curs 93-94: es fa palès que els estudis d'aquesta especialitat es plantegen, en ocasions, com a substituïts d'un frustrat intent d'entrar a cursar la llicenciatura d'educació física de l'INEF.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**
COORDINADOR/A: **Núria Puig.**
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Eduard Kirchner.**
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *LES NOVES TENDENCIES EN L'ESPORT I LA VIVENCIA I
LES MOTIVACIONS EN ELS ESPORTS D'AVENTURA.*

RESUM

Aquesta exposició és una presentació de l'estudi que s'està realitzant en aquest moments.

L'objecte d'estudi són les emocions i les motivacions que es viuen en els esports d'aventura. Posteriorment volem relacionar aquests aspectes amb la realitat social quotidiana que vivim a finals del segle XX.

Les metodologies utilitzades són les entrevistes en profunditat ja que l'objectiu de l'estudi és analitzar la significació que té el gran desenvolupament dels esports d'aventura i no pas la seva estructuració dels medis ni les quantificacions.

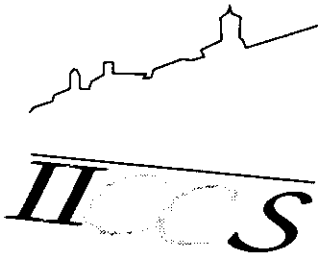

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**
COORDINADOR/A: **Núria Puig.**
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Montse Martin.**
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *LES ESPORTISTES D'ALT NIVELL A CATALUNYA.*

RESUM

Les condicions socials que envolten a les esportistes d'alt nivell segons l'estereotip considerat per a cada esport practicat. S'ha partit d'una classificació basada en tres categories: "esports femenins" apropiats per a les dones (rítmica, sincronitzada), "esports neutres" igual practicants dels dos sexes (tennis, atletisme), "esports masculins" gens apropiats a les dones pel seu alt contacte físic i per la tradició socio-cultural catalana (rugbi, futbol). El que s'ha cercat en el treball de camp és veure les possibles diferències entre aquestes esportistes en relació a la família, l'escola, les institucions...

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL:

SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE

COORDINADOR/A:

Núria Puig.

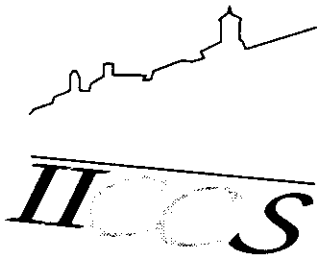
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Mila García Bonafé**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *ELS INICIS DE LES DONES ESPORTISTES CATALANES: UN CAMÍ DE LLIBERTAT. LES DONES I L'ESPORT ACTUAL: UNA FALSA IGUALTAT.*

RESUM

Les condicions objectives que permeten l'inici de l'esport per part de les dones. Les reivindicacions de drets d'igualtat al món del treball i de l'ús del cos. Paper de l'esport com a mitjà de llibertat o no.

Els esports en l'actualitat i l'actitud de les dones vers els seus continguts. És l'esport en l'actualitat una eina igualitària? Perquè les dones defugen la competició? Quin sentit tenen les dites "gimnàstiques dolces". Que saben, que volen i que esperen les dones dels seus cossos.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL:

SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE

COORDINADOR/A:

Núria Puig.

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Pilar Pi.**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *L'OPINIÓ DE L'USUARI EN UNA INSTAL·LACIÓ ESPORTIVA: ASPECTE CLAU D'UNA BONA GESTIÓ.*

RESUM

El fet de poder conèixer el nivell de satisfacció dels usuaris d'una instal·lació esportiva ens proporciona criteris d'actuació davant la possibilitat de modificar o mantenir determinats elements de la Gestió. L'experiència de SEAE en la realització de dos estudis de satisfacció respon a aquest interès. En ells s'ha analitzat estadísticament una sèrie d'aspectes que tenen a veure amb la satisfacció del client, recollits a través d'una enquesta.

Les variables utilitzades han estat agrupades en tres categories:

- Variables socio-demogràfiques i econòmiques.
- Variables actitudinals respecte l'esport i la pràctica esportiva.
- Variables actitudinals respecte als elements que constitueixen el servei.

En aquest últim grup de variables és a on queda reflectida l'opinió de l'usuari en relació al suport físic, al personal en contacte, l'ús compartit i els aspectes organitzatius del servei.

II Congrés Català de Sociologia

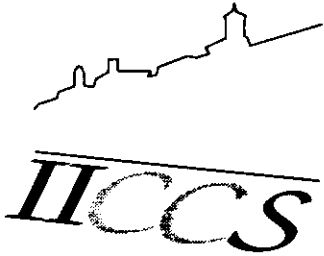
GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**
COORDINADOR/A: **Núria Puig.**
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Francisco Lagardera Otero.**
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIO: *EL SISTEMA ESPORTIU: DINÀMICA I TENDÈNCIES.*

RESUM

El present treball tracta d'oferir la configuració d'un model teòric que possibiliti la comprensió del fenomen esportiu, així com la d'avançar trets plausibles en quant a la seva dinàmica i tendències.

La concepció de l'esport com un sistema de pràctiques socials ha pogut ser modelat en torn als següents recursos teòrics:

- a) La concepció del fenomen esportiu com un sistema autoreferent (N. Luhmann. 1991.).
- b) La consideració de l'esport com un fenomen essencialment cultural, comunicatiu (F. Lagardera 1990).
- c) L'esport analitzat com un sistema praxeològic (P. Parlebas. 1988) del qual coneixem la seva lògica interna.
- d) La interpretació del model a la llum de la teoria dels processos de la civilització (N. Elias. 1987).

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA RURAL

COORDINADOR/A: José Luís Giménez

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Eduard Bes

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *PERSPECTIVES PER A L'AGRICULTURA, FAMILIA RURAL I ENTORN DAVANT EL GATT*

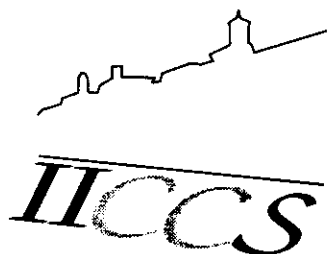
RESUM

En una situació en ràpida mutació que incideix sobre l'agricultor, es descriuen els efectes que s'estan produint sobre la família rural i el seu entorn.

Es comenten els factors de l'entorn sobre l'explotació, l'agricultor i la família. D'aquells n'hi ha dos, derivats de les polítiques agràries, que tenen especial rellevància: els acords del GATT i la Reforma de la PAC.

Es comenten els aspectes més importants que els defineixen i els efectes que estan tenint sobre el conjunt de la societat i l'economia agrària-rural.

Finalment s'avancen accions que els protagonistes han d'emprendre i que han de considerar i reforçar els elements de costos, qualitat, economia d'escalas, comercialització, participació en nous segments de valor afegit o, en explotacions amb poc futur, en les activitats complementàries.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA I SOCIOLINGÜÍSTICA

COORDINADOR/A: Joan M. Romaní

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Joan M. Romaní

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: LES ACTITUDS DELS AFILIATS I AFILIADES A LA CONC, DAVANT EL CATALÀ. EL CAS DE LA UNIO LOCAL DE BADALONA

RESUM

L'estudi esmentat, "*Les actituds dels afiliats i afiliades a la CONC, davant el català. El cas de la Unió Local de Badalona*", és un intent d'aprofundir en un terreny de la sociolingüística fins ara poc estudiat, el terreny de les actituds. Es vol donar un pas més enllà de l'estudi de l'ús social del català. L'objectiu que es planteja aquest estudi és conèixer el per què d'unes pràctiques lingüístiques concretes i el per què d'unes diferències dins el conjunt de la població a la que fem referència. Per conèixer això, cal preguntar-se quines són les disposicions d'ànims que hi ha darrera de tota actitud manifesta que es concretarà en una pràctica determinada. L'objectiu del present treball és, doncs, cercar aquells elements que anomenem actituds i que, finalment, expliquen les conductes lingüístiques. Com a fenomen social que són les actituds es tractarà d'explicar les seves causes i orígens, de quina manera es formen i difonen, com es relacionen amb experiències pròpies i/o tradicions i ideologies de cada grup.

Aquesta investigació suposa una continuació de recerques anteriors també centrades sobre l'ús del català al sindicat C.C.OO. de Catalunya, com ara "*L'ús lingüístic del català al món del treball*". La tècnica de recollida d'informació que es va considerar adient per dur a terme un estudi sobre actituds, ha estat l'entrevista en profunditat, ja que permetia recollir una informació difícil d'aconseguir amb una enquesta o d'altres tècniques. A partir de la tipologia d'afiliats a la CONC, en funció dels nivells de competència del català, que dibuixa el segon estudi esmentat, hem dissenyat les entrevistes a fer, així com la tria dels entrevistats.

Quatre han estat els blocs temàtics que conformen el treball: l'anàlisi de la relació llengua materna - segona llengua, al nucli familiar; en segon lloc, l'anàlisi de l'ús social de la llengua d'estudi dels àmbits on es parla la llengua materna o la segona llengua, si es parla, i perquè; en tercer lloc, s'ha fet un estudi de les voluntats, en el que s'ha buscat el grau d'acord o desacord amb les mesures de polítiques lingüístiques i les raons esgrimides per justificar-les; i finalment, s'ha fet una anàlisi de les actituds, on s'han buscat els perquè de cada una de les postures dels afiliats envers el català i el castellà.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL:

SOCIOLOGIA DEL TREBALL

COORDINADOR/A:

Faustino Miguélez.

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **María Poveda i Antonio Santos.**

TÍTOL DE LA PONENTIA/COMUNICACIÓ: ***“LA PEQUEÑA MISERIA”: PARO DE LARGA DURACIÓN Y RECORRIDOS DE EXCLUSIÓN.***

RESUM

El paro de larga duración se ha convertido, durante todo el pasado decenio, en uno de los aspectos más significativos de los cambios que se han desarrollado en el ámbito del empleo. Un mercado de trabajo sujeto a variaciones en las condiciones de regulación económica, con penuria de empleos y con una fuerte selectividad, ha posibilitado la prolongación de los periodos de paro y de virtuales recorridos de exclusión en algunos colectivos de la población activa.

El deterioro sufrido por el modelo de empleo estable, que se deriva de la producción fordista y de la acción del estado como garante del pleno empleo, se expresa también en la nueva fisonomía del modelo de desempleo. Uno de sus rasgos más notorios es la presencia perenne, masiva y selectiva del paro.

Esta comunicación se propone presentar algunos resultados de un estudio comparado que se está llevando a cabo en este terreno en la Comunidad Valenciana junto a dos equipos de investigación italianos (Univ. Bolonia-Univ. Nápoles). Los trabajos se hallan en una fase inicial, pero los datos de que hasta ahora disponemos permiten una contextualización del problema y una primera aproximación a los colectivos implicados: permiten, asimismo, una discusión acerca de la metodología más adecuada y de algunos enfoques que desde las ciencias sociales han abordado la cuestión del desempleo y en concreto el desempleo de larga duración.

ÀREA TEMÀTICA: TEORIA SOCIOLOÒGICA I METODOLOGIA
Grup de Treball: Teoria sociològica. Coordinadora: Carlota Solé

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
LLUÍS ARGEMÍ	Sobre alguns orígens de la teoria social				
FRANCESC X. TIRADO ISABEL SALAS	Giddens, Luhmann, Beck i Habermas: quatre lectures de la modernitat				
JOSETXU BERRIÀIN	La integración de las sociedades modernas				
JOSE ANTONIO NOGUERA	El debate sobre la "Sociedad del Trabajo" en la teoria social: una discusión crítica				
ANTONI DOMÈNECH ANGELES LIZON	Taula rodona.(Sessió conjunta en el grup de treball "Metodologia" . Matemàtiques i informació . Estructures Estadísticas y modelos de agencia causal				
CARLOTA SOLÉ	. Aplicació de la teoria del jocs a l'anàlisi dels conflictes racials				
JOSEP M ^a COLOMER	. Menys regressions i més especulació				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NÚMERO DE COPIES DE LES PONENTS QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: METODOLOGIA**Grup de Treball: Metodologia. Coordinador: Angeles Lizón**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ANTONI DOMENECH	Alguns problemes metodològics i substantius de l'ús de la teoria formal de la racionalitat en les ciències socials empíriques				
M ^a DOLORS PERIS	Les noves tècniques informàtiques d'investigació empírica				
FRANCISCO J. MIGUEL QUESADA	Verificación y evaluación de modelos matemáticos. Aplicación multinivel en un caso de análisis textual				
ANA ESTANY	Monismo Vs. Pluralismo metodológico				
FELIX OVEJERO	La herencia metodológica del historicismo				
AURORA GONZALEZ	Conceptos interpretativos y conceptos teóricos. Dificultades de la perspectiva EMIC				

ÀREA TEMÀTICA: METODOLOGIA

Grup de Treball: Metodologia. Coordinador: Angeles Lizón

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ANDRES DE FRANCISCO	Modelos y cambio social				
FERNANDO AGUIAR	J. Coleman: Racionalidad y confianza mútua				
	Taula rodona: Sessió conjunta en el grup de treball de teoria sociològica (Veure ponències al grup de treball "Teoria sociològica")				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: TEORIA SOCIOLOGICA I METODOLOGIA

Grup de Treball: Tècniques d'investigació. Coordinadora: Carlos Lozares

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
MÀRIUS DOMINGUEZ	Model multivariant per l'anàlisi de l'estructura social				
PEDRO LÓPEZ ROLDAN	Metodologia de construcció de tipologies: la tipologia estructural i articulada				
VICENT BORRÀS CATALÀ	L'estructuració del consum a través de l'anàlisi de correspondències				
CARLOS LOZARES MÀRIUS DOMINGUEZ	Comunicació: Zonas sociales i territoris				
CARLOS LOZARES PEDRO LÓPEZ MÀRIUS DOMINGUEZ VICENT BORRÀS	Comunicació: Tratamiento multivariado en una gran encuesta aleatoria: la muestra estratificada, la estructura social y las zonas sociales metodología y complementariedades mutuas.				
J. A NOGUERA M. QUESADA X. RAMBLA	Alguns problemes tècnics i metodològics d'una anàlisi del discurs científic de la sociologia catalana				

ÀREA TEMÀTICA: TEORIA SOCIOLOGICA I METODOLOGIA

Grup de Treball: Tècniques d'investigació. Coordinadora: Carlos Lozares

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
MONIQUE BÉCUE CARMEN DOMINGUEZ MAX REINERT	Análisis de Datos Textuales. Análisis estadístico de entrevistas				
CARLOS LOZARES	El tratamiento multiriengo en la investigación sociológica				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: TEORIA SOCIOLOGICA I METODOLOGIA

Grup de Treball: Institucionalització i professionalització de la sociologia. Coordinador: Raimon Bonal

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
RAIMON BONAL	Síntesi de la història del pensament social a Catalunya				
XAVIER FERRÉ	Aportació de Joan Fuster al pensament social: de l'estructura al subjecte de la realitat nacional				
RAIMON BONAL	El procés d'institucionalització només acadèmica				
S. NOGUERA M. QUESADA X. RAMBLA	El procés d'institucionalització de la sociologia catalana: una anàlisi a través del discurs científic reflectit a la revista papers (1972/1993)				
RAIMON BONAL	El difícil mercat de treball				
MIQUEL ZALDIVAR	Formació i ocupació dels nous titulats en sociologia i ciències polítiques				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de Treball: Desigualtat i classes socials. Marginalització i pobresa. Coordinadors: Joaquim Aiguabella i Jordi Estivill

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
RAMON GARCIA	Marginació social vista des de la mateixa marginalització				
JOAQUIM AIGUABELLA	Anàlisi de la pobresa en base a la tècnica del panel				
MONTSERRAT SOLE	Les empreses d'inserció: una alternativa a l'exclusió				
JORDI ESTIVILL	Les anàlisis comparatives de les polítiques socials i de les situacions de pobresa en els països mediterranis i perifèrics d'Europa				
RAUL MARTINEZ	Itineraris d'Exclusió social				
XAVIER MARTINEZ	Marginalitat captiva i pobresa menyspreable: curses de deculturació de joves sense llar				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia de les edats (joves i vells). Coordinadors: Joan Berney i Mª Pia Barenys

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ANTONI HOMS ANTONI PERALTA	Relacions intergeneracionals (joves i vells)				
IGNASI CASALS	La gent gran com a consumidora de serveis				
ENRIC ROCA	Comunicació: . L'accés a les residències d'avis: la selecció com a procés de diferenciació social				
ANTONI SALVADÓ	. Condicions de vida de la població vella en l'àrea metropolitana de Barcelona				
JOSEP VILA BOIX	Polítiques de joventut: Pla interdepartamental "Catalunya jove 93-94" una proposta metodològica i de contingut				
ANNA BERGA CRISTINA LOPEZ	El lleure i la joventut: retrospectiva i tendència				

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de Treball: Sociologia de les edats (joves i vells). Coordinadors: Joan Berney i Mª Pia Barenys

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
M ^a TERESA BAZO	Polítiques socials per a la vellesa				
TERESA FELIU ELISABETH MALUQUER	Comunicació: . Recursos alternatius a les residències per a gent gran				
MARIA GALOGRE	Comunicació: . Reflexió al voltant del Pla Integral de la gent gran				
RAUL MARTINEZ JOAN BERNEY	Les estratègies familiars dels joves: de la dependència a la autonomia				
CARLES FERNANDEZ	Quan els "productes socials" no passen els controls de qualitat				
JORDI TICO	L'envelliment social, tendències d'utilització del temps d'oci i qualitat de vida				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN
NOM/COGNOMS:**

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIO, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia del gènere. Coordinadors: Judith Astellarra, Pilar Carasqué i Cristina Brullet

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
CRISTINA BRULLET	Cultures de gènere. Socialització i reproducció				
ELISABETH ALMEDA	Comunicació: . Reflexions sobre la problemàtica de la dona empresonada a Catalunya				
AURORA UBACH	Comunicació: . Publicitat i sexisme				
F. PURA DUART OLGA QUIÑONES	Comunicació: . La encrucijada de la elecció de los estudios universitarios. La desigualdad dentro de la homogeneidad				
AMPARO TOME	Comunicació: . Coeducació i orientació professional: algunes impressions sobre una experiència pilot a l'escola secundària				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN
NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO **TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIO, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia del gènere. Coordinadores: Judith Astelarra, Pilar Carasqué i Cristina Brullet

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
TERESA TORNS	El treball i les desigualtats de gènere				
JOSE DE ANDRES	Comunicació: <ul style="list-style-type: none"> . Dona i percepció de salut. Diferències segons la seva situació en producció/reproducció 				
CARME ALEMANY	Comunicacions: <ul style="list-style-type: none"> . Els electrodomèstics són un element que accelera la redistribució del treball domèstic?. Un estudi de cas: la rentadora . Els sindicats i les secretaries de la dona: participació o consturcció d'un ghetto? 				
PILAR CARRASQUER	Comunicació: <ul style="list-style-type: none"> . La "doble presència": una proposta d'anàlisi 				
ALFONS ROMERO	Comunicació: <ul style="list-style-type: none"> . Comentaris entorn a la relació entre el treball de les dones i la segmentació del mercat de treball 				
CRISTINA SANCHEZ	Gènere i estructura social				

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia de les migracions. Coordinador: Angels Pascual

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ANDREU DOMINGO	Evolució recent de la immigració a Catalunya 1975/1991: continuïtat o ruptura				
LLUIS RECOLONS	Les migracions en l'estudi científic de la població				
DANIELLE PROVANSAL	Immigració extracomunitària: una aproximació des de les ciències socials				
EDMUNDO SEPA	La immigració africana a Catalunya: un enfocament històric				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia rural. Coordinador: José Luis Giménez

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
EDUARD BES	Perspectives per a l'Agricultura, familia rural i entorn davant el GAT				
JORDI PEIX	Alternatives per una agricultura, Medi natural en un territori d'elevat desenvolupament industrial i urbà				
JOSE LUIS GIMENEZ	Nuevos contenidos métodos y técnicas para el desarrollo rural, en el marco de la V.E.!				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia urbana. Coordinadores: Anna Alabart i Soledad García

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ANNA ALABART XAVIER ARANDA ARLINDA GARCIA CRISTINA LÓPEZ	Estructura social i funcional de la ciutat: realitat i tendències a Barcelona				
DOLORS MAYORAL	Comunicació Espais físics, espais socials: alguns aspectes de la relació entre la morfologia i els nivells socio-culturals a la ciutat de Lleida				
CARME RUIZ	Comunicació Renovació urbana a districtes de negocis: els casos de Baltimore i Barcelona				
SOLEDAD GARCIA	Moderadora				
ANNA ALABART JOSEP M° ARAGAY JULI SABATE	Ciutat, territori i seguretat				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN
NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO **TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia urbana. Coordinadores: Anna Alabart i Marisol García

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
XAVIER ARANDA ROSA NEVADO	Comunicació El vot jove als districtes de Barcelona				
ELISABET TEJERO	Comunicació Consquències de la planificació urbanística i territorial: l'experiència de ciutat Guayana (Venezuela)				
SOLEDAD GARCÍA	Moderadora				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIO, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia del treball. Coordinadors: Faustino Miguélez i Antonio Martín

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
TERESA FORNS	L'atur de llarga durada. Les dones com exponent de l'ocupació avui				
RAMON ALOS PERE JÓDAR ROCIO MENDOZA	Observatori sobre l'ocupació				
PEDRO LOPEZ	Comunicació: . La segmentació del mercat de treball: el cas de l'àrea metropolitana de Barcelona				
PILAR CARRASQUER	Comunicació: . L'absentisme laboral de les treballadores com exemple de doble presència				
ESTEBAN AGULLO	Comunicació: . Mujeres jóvenes y precariedad laboral: el deterioro de la identidad (un análisis psicosociológico)				
CARMEN FENOLLOSA	Comunicació: . Models d'inserció socio-ocupacionals de col·lectius específics				

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIO, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia del treball. Coordinadors: Faustino Miguélez i Antonio Martin

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
GRUP D'ESTUDIS QUIT	Comunicació: . Treball i vida quotidiana				
ANDREU LOPE	Canvis a l'empresa i polítiques de recursos humans				
GRUP GREET-ICE	Educació, formació i treball				
CIREM	Comunicació: . Qualificacions i polítiques de Recursos Humans				
FAUSTINO MIGUÉLEZ A. MARTIN ARTILES	Comunicació: . Organització del treball i participació a l'empresa				
PERE JÓDAR	Transformacions en les relacions laborals				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIO, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
Grup de Treball: Sociologia del treball. Coordinadors: Faustino Miguélez i Antonio Martin

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
OSCAR REBOLLO	Comunicació: . Nous perfils a l'afiliació sindical a Catalunya. El cas de la CONC				
XAVIER COLLER	Comunicació: . La pulga y el elefante. Algunas reflexiones entorno a laborales?				
JOAN CASELLAS IGNASI BRUNET PEDRO CAMACHO	Comunicació: . ¿Porqué los trabajadores no alquilan capital y establecen su propia organización?. Estrategias de reproducción y trayectorias de clase				
IMMA PASTOR	Comunicació: . Canvis i tendències en les relacions laborals en l'Àrea Metropolitana de Barcelona				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de les arts. Coordinadors: Isidre Vallès i Conxa Virgili**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ISIDRE VALLES	Història de l'art i Història de les mentalitats				
JESUS ARPAL	Comunicació: . Propuestas marco para una sociologia del arte desde una sociologia del conocimiento				
VICENÇ FURIÓ	Comunicació: . Un intent de segrest en la sociologia de l'art				
MAGDA POLO	Comunicació: . La sociologia de la música de TW Adorno en Filosofia de la nova música				
IÑAQUI DOMINGUZ	La Cultura como objeto del mecenazgo				
NURIA BULTA	Comunicació: . L'ahir, l'avui i el demà de l'associacionisme cultural				

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de les arts. Coordinadors: Isidre Vallès i Conxa Virgili**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
MILAGROS TORRES	Comunicació: . Aproximació a l'història del mercat de l'art				
CONXA VIRGILI	Comunicació: . Artista i col.leccionista: subjectes d'influència en el món de l'art				
SAGRARIO MARTINEZ	Comunicació: . Trabajar por amor al arte				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN****NOM/COGNOMS:****ADREÇA:****DP, POBLACIO****TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de la comunicació. Coordinador: Miquel de Moragas**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
JOSEP GIFREU	L'ús dels mitjans de comunicació i la transformació de l'espai públic				
ENRIC SAPERAS	La indústria de la cultura com a cultura emergent: propostes per a definir una sociologia de la cultura de gran consum				
MIQUEL DE MORAGAS	Local i global a la cultura dels mitjans de comunicació moderns				
EMILI PRADO	Tecnologies avançades i nous problemes de la comunicació				
MERXE DIAZ	Comunicació: . Estratègies per a la difusió social de les tecnologies avançades de la informació				
NICOLAS LORITE	Comunicació . Programació i audiència als mitjans audiovisuals				

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de la comunicació. Coordinador: Miquel de Moragas**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
RAFAEL XAMBÓ	Comunicació: . El català als mitjans escrits de difusió al País Valencià				
MANUEL PARES	L'ètica de la comunicació política				
ANTONI CASTILLO	Comunicació: . Grups de pressió i mitjans de comunicació				
JORDI FARRÉ	Comunicació: . El mediocentrisme radical de D.L. Altheide i de R.P. Snow: la lògica i els formats dels mitjans de comunicació				
JAUME RISQUETTE	Comunicació: . L'intel.lectual polític				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN****NOM/COGNOMS:****ADREÇA:****DP, POBLACIO****TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de l'educació. Coordinadors: Josep Mª Masjoan i Xavier Bonal

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
RAMON FLECHA IGNASI VILA XAVIER BONAL	L'educació multicultural a Catalunya				
SALVADOR CARRASCO	Educació i recursos humans				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de l'esport i del lleure. Coordinadora: Núria Puig amb la col.laboració d'Eduard Kinchner i Montse Martin

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
JAVIER OLIVERA	Comunicació: . Bases socials que possibiliten l'emergència de nous esports				
MERCE MATEU	Comunicació: . La progressiva incorporació de la gent gran al sector de l'esport i el lleure				
JAUMA FARRAS RICARDO SANCHEZ	Comunicació: . Cerimonies olímpiques, una festa esportiva?				
MONTSE MARTIN EDUARD KIRCHNER FIDEL MOLINA	Comunicacions lliures				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de la família. Coordinador: Lluís Flaquer

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
XAVIER ROIGE	De la família extensa a la família extensiva: estratègies residencials i relacions entre generacions				
ANTONI PERALTA	Relacions intergeneracionals entre la gent gran i els adolescents a Espanya				
LLUÍS FLAQUER	Noves famílies i vells problemes				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de la llengua i sociolingüística. Coordinador: Joan M. Romani

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
J. BAÑERES	Comunicació: . El Centre de Documentació de l'ISC				
FCO. DOMINGUEZ	Comunicació: . Directori internacional d'organitzacions sociolingüístiques i de planificació lingüística				
ANNA ALABART J. M. ARAGAY J. SABATE	Comunicació: . L'INUSCAT (Índex per a la mesura de la normalització de l'ús del català)				
J. GUIXÀ M. PARDINA	Comunicació: . Índex d'ús del català en grans empreses de Catalunya (IUC), i coeficient d'incidència comercial del català (CICC)				
F.X. RAMBLA	Comunicació: . La transmissió lingüística familiar segons la teoria dels codis de Basil Bernstein				

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de la llengua i sociolingüística. Coordinador: Joan M. Romani

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
M. ANGELS ESCRIVA	Comunicació: . Perspectives d'aprenentatge del català i el castellà pels treballadors nordafricans a Alzira				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de les organitzacions i de l'empresa. Coordinador: Oriol Homs**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ORIOI HOMS	Competitivitat i organització del treball en les polítiques empresarials				
ANNA M ^a ROVIRA	Comunicacions: <ul style="list-style-type: none">. La reestructuració del sector textil català en els anys 80 i en els 90 respecte a la Unió Europea. El paper de les organitzacions en la internalització de la temàtica mediambiental en la empresa: l'exemple dels "RSU" a Catalunya. Les vies de representació empresarial: Les Cambres i les organitzacions Empresarials Voluntàries. Conclusions d'una recerca.. Tendències d'evolució de la Indústria electrònica: Mercat i qualificació				
ALEX CASADEMUNT					
M ^a JOSE AGUAR					
JOAQUIM JUAN ALBALATE					

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN****NOM/COGNOMS:****ADREÇA:****DP, POBLACIO****TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball: Sociologia de les organitzacions i de l'empresa. Coordinador: Oriol Homs

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
SALVADOR GINER XAVIER ARBOS	Governabilitat i hipertròfia corporativa i jurídica				
JOSE LUIS FERNANDEZ	Comunicacions: . Els grups d'interès i la llei 9/1992 de Medicació de Seguros Privats				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA**Grup de Treball: Sociologia de la religió. Coordinador: Pere Negre**

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ESTEBAN i M ^a SILVEIRA AGULLO TOMAS	Iglesia, secularización y cambio social. Análisis de la situación socioreligiosa de Alcoy. Informe sociológico 1993.				
JOAN COSTA	El diàleg religió política a través de la militancia				
FRANCISCO CARMONS	Del conservadurismo al compromiso: La juventud de Alfonso Carlos Comin				
JOAQUIN CERVERA	Influència de l'experiència religiosa del militant de la JOC-JOBAC en l'acció social				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN****NOM/COGNOMS:****ADREÇA:****DP, POBLACIO****TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL
Grup de Treball: Identitats col.lectives i nacionalisme. Coordinadors: Montserrat Tresserra i Antoni Estradé

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
JOAN MANEL TRESSERRA	Imaginari col.lectiu i identitat nacional: Mitjans de comunicació				
ALBERT BALCELLS	Imaginari col.lectiu i identitat nacional: Historiografia i Política				

* INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL
Grup de Treball: Partits polítics i eleccions. Coordinador: Joan Botella

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL
Grup de Treball: Moviments socials. Coordinador: Josep Pont i Louis Lemkov

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de Treball: Polítics públics i benestar social. Coordinador: Sebastià Sarasa

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
JOSE ADELANTADO	Mercantilización y Estado de Bienestar en España				
JORDI SÁNCHEZ	Actituds de la ciutadania davant l'Estat del Benestar. L'experiència del cas espanyol				
JUAN TAGUENCA	El sistema sanitario en Cataluña frente a la crisis del Estado de Bienestar				
MARC B. ESCOLA	Avaluació de la gestió experimental de la política educativa: l'impacte universitari de la reforma				
SEBASTIA SARASA	Les relacions entre Estat i organitzacions privades de benestar: una perspectiva comparada				
ELISABET ALMEDA	L'associacionisme altruïste en el camp de la reinserció social. El cas de Catalunya				

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I ESTAT CIVIL
Grup de Treball: Polítiques públiques i benestar social. Coordinador: Sebastià Sarasa

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
ELVIRA MENDEZ	Polítiques de prevenció i d'atenció a la sida a Catalunya				
MAITE MONTAGUT	Les entitats no lucratives i el voluntariat com a instruments de política social				
JORDI GUIU	El sector públic voluntari				
JOSEP OLIVES	Participació i civilitat: el model urbà				
RICARD ZAPATA	La ciudadanía y los derechos sociales en la estructura cambiante de los Estados de Bienestar				
DOLORS OBIOLS	Associacions altruistes i l'ethos comunitari				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de Treball: Palemologia i sociologia de les relacions civico-militares. Coordinador: Juli Busquets

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
MANUEL BALLBE ANA BASTIDA JULI BUSQUETS GABRIEL CARDONA JOSE DELAS RAFAEL GRASSA JOAN JACOB LUIS LEMKOV FRANCISCO LÓPEZ DE SEPULVEDA JUAN CARLOS LOSADA ARCADI OLIVERAS JOSEP RIBERA PIÑOL JOSEP SÁNCHEZ CERVELLÓ PERE VILANOVA	L'Estat de la qüestió d'aquests temes a Catalunya.				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**

NOM/COGNOMS:

ADREÇA:

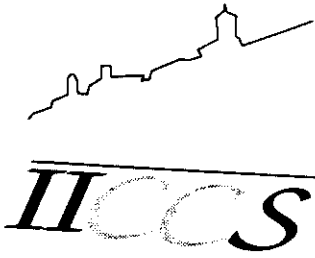
DP, POBLACIO

TEL.

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL
Grup de Treball: Sociologia del Dret. Pompeu Casanovas i Amadeu Recasens

PONENT	PONENCIA	NUM PAG.	* NUM COPIES	TOTAL COPIES	PREU TOTAL
POMPEU CASANOVAS	Diferència i processos d'informació: una perspectiva per a la sociologia del dret				
ELISENDA ÀRDEVOL	Video etnogràfic				
SEMINARI D'ANTROPOLOGIA I SOCIOLOGIA DEL DRET, UAB	Un procés de recerca. La perspectiva pragmàtica en l'anàlisi del discurs				
POMPEU CASANOVAS	La transformació del dret americà: xarxes administratives i organització judicial				
AMADEU RECASENS	Violència i raó d'Estat				
JOSEP LLUÍS DOMÍNGUEZ	L'estratègia de la prevenció-integració en l'actuació administrativa				

*** INDIQUEU SI US PLAU EL NUMERO DE COPIES DE LES PONENCIES QUE US INTERESSIN**
NOM/COGNOMS:
ADREÇA:
DP, POBLACIO **TEL.**

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: **IDENTITATS COLLECTIVES I NACIONALISME**
 Coordinadors: Montserrat Tresserra i Antoni Estradé. Departament de Sociologia, UAB.

divendres, 15 d'abril
 17 a 19 h
 EDIFICI: B
 AULA: 21

Sessió inicial: **Trobada i lectura de comunicacions**

dissabte, 16 d'abril
 10 a 12 h

Sessió: **Processos de nacionalització i des-nacionalització als Països Catalans. I**

EDIFICI: B
 AULA: 21

Ponència: *Imaginari col.lectiu i identitat nacional:
 Mitjans de comunicació*
 Ponent: Joan Manel Tresserra

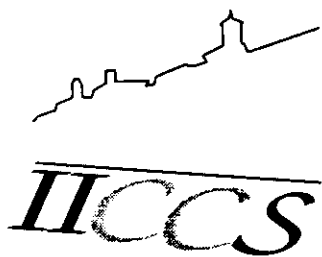
16 a 18 h

Sessió: **Processos de nacionalització i des-nacionalització als Països Catalans.II**

EDIFICI: B
 AULA: 21

Ponència: *Imaginari col.lectiu i identitat nacional:
 Historiografia i política*
 Ponent: Albert Balcells

Debat: *Els Països catalans al llindar del segle XXI:
 propostes d'anàlisi*

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: PARTITS POLÍTICS I ELECCIONS

**Coordinador: Joan Botella. Departament Ciència
Política. UAB**

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

Sessió: Partits polítics

EDIFICI: B
AULA: 23

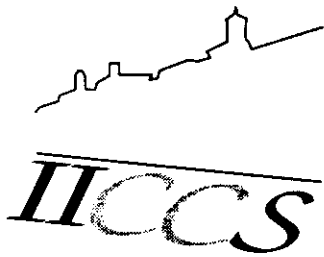
a càrrec de: J. Botella

16 a 18 h

Sessió: Eleccions

EDIFICI: B
AULA: 23

a càrrec de: Mª Rosa Viròs

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: MOVIMENTS SOCIALS

Coordinadors: Josep Pont i Luis Lemkov.
Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: B
AULA: 22

Sessió: Entre l'economia de mercat i l'Estat. El tercer sector i els nous moviments socials

Ponència:
Ponents:
.....

Dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: B
AULA: 22

Sessió: La situació actual dels nous moviments socials en la nova Europa

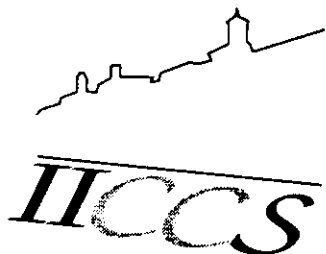
Ponència:
Ponents:
.....

16 a 18 h

EDIFICI: B
AULA: 22

Sessió: Iniciatives ciutadanes i la defensa de la natura

Ponents:

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: **POLÍTIQUES PÚBLIQUES I BENESTAR SOCIAL**

Coordinator: Sebastià Sarasa. Departament de Sociologia. UPF

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

EDIFICI: B

AULA: 20

Sessió: L'Estat Benefactor a Espanya: crisi o reforma?

Ponència: *Mercantilización y Estado de Bienestar en España*

Ponent: José Adelantado. UAB

Ponència: *Actituds de la ciutadania davant l'Estat del Benestar. L'experiència del cas espanyol*

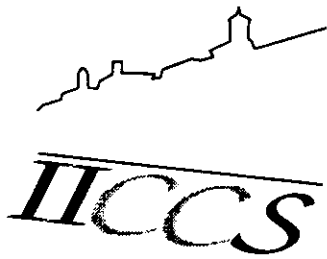
Ponent: Jordi Sánchez

Ponència: *El sistema sanitario en Cataluña frente a la crisis del Estado de Bienestar*

Ponent: Juan Taguenca

Ponència: *Avaluació de la gestió experimental de la política educativa: l'impacte universitari de la reforma*

Ponent: Marc B. Escolà

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: B
AULA: 20

Sessió: **Associacions privades i polítiques públiques**

Ponència: *Les relacions entre Estat i organitzacions privades de benestar: una perspectiva comparada*

Ponent: **Sebastià Sarasa. UPF**

Ponència: *L'associacionisme altruïste en el camp de la reinserció social. El cas de Catalunya*

Ponent: **Elisabet Almeda. UPF**

Ponència: *Polítiques de prevenció i d'atenció a la sida a Catalunya.*

Ponent: **Elvira Mendez**

Ponència: *Les entitats no lucratives i el voluntariat com a instruments de política social:*

Ponent: **Maite Montagut. UB**

16 a 18 h

EDIFICI: B
AULA: 20

Sessió: **Participació comunitària i ciutadania**

Ponència: *El sector públic voluntari*

Ponent: **Jordi Guiu. UPF**

Ponència: *Participació i civilitat: el model urbà*

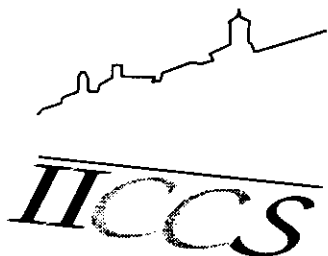
Ponent: **Josep Olives**

Ponència: *La ciudadanía y los derechos sociales en la estructura cambiante de los Estados de Bienestar*

Ponent: **Ricard Zapata**

Ponència: *Associacions altruïstes i l'ethos comunitari*

Ponent: **Dolors Obiols. UPF**

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: **POLEMOLOGIA I SOCIOLOGIA DE LES
RELACIONS CIVICO-MILITARES**
Coordinador: Juli Busquets. Departament de Sociologia.
UAB

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

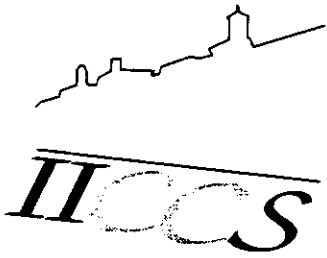
EDIFICI: B
AULA: 24

Sessió: *Taula rodona sobre "L'Estat de la qüestió a Catalunya"*

Ponència: *L' Estat de la qüestió d'aquests temes a Catalunya*

Ponents:

- Manuel Ballbé
- Anna Bastida
- Juli Busquets
- Gabriel Cardona
- José Delàs
- Rafael Grassa
- Joan Jacob
- Luis Lemkov
- Francisco López de Sepulveda
- Juan Carlos Losada
- Arcadi Oliveras
- Josep Ribera Piñol
- Josep Sánchez Cervelló
- Pere Vilanova

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DEL DRET**

Coordinador: Pompeu Casanovas
Departament de Ciència Política i de Dret
Públic. UAB, Amadeu Recasens, UB

Dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

EDIFICI: A

AULA: 6

Sessió: Etnografia de la Pràctica Jurídica

Ponència: *Diferència i processos d'informació: una perspectiva per a la sociologia del dret*

Ponent: Pompeu Casanovas

Ponència: *Video etnogràfic*

Ponent: Elisenda Àrdevol

Ponència: *Un procés de recerca. La perspectiva pragmàtica en l'anàlisi del discurs*

Ponent: Seminari d'Antropologia i Sociologia del Dret, UAB

16 a 18 h

Sessió: L'organització jurídic-administrativa en la societat contemporània

EDIFICI: B

Ponència: *La transformació del dret americà: xarxes administratives i organització judicial*

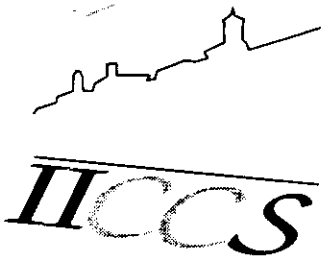
Ponent: Pompeu Casanovas

Ponència: *Violència i raó d'Estat*

Ponent: Amadeu Recasens

Ponència: *L'estratègia de la prevenció-integració en l'actuació administrativa*

Ponent: Josep Lluís Domínguez

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LES ARTS**

Coordinadors: Isidre Vallès i Conxa Virgili.
Departament de Sociologia. Escola
Universitaria de Ciències Empresarials. UB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 15

Sessió: Història, Cultura i Art: problemes i enfocaments

Ponència: *Història de l'art i Història de les mentalitats*

Ponent: Isidre Vallès

Comunicació: *Propuestas marco para una sociologia del arte desde una sociologia del conocimiento*
a càrrec de: Jesús Arpal

Comunicació: *Un intent de segrest en la sociologia de l'art*
a càrrec de: Vicenç Furió

Comunicació: *La sociologia de la música de TW Adorno en Filosofia de la nova música*
a càrrec de: Magda Polo i Pujadas

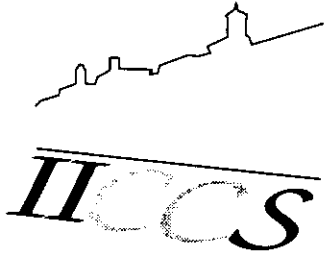
dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 15

Sessió: Mecenatge, economia i polítiques culturals

Ponència: *La cultura como objeto del mecenazgo*
Ponents: Iñiqui Dominguez

Comunicació: *L'ahir, l'avui i el demà de l'associacionisme cultural*
a càrrec de: Núria Bulta

II Congrés Català de Sociologia

Comunicació: *Aproximació a l'història del mercat de l'art*

a càrrec de: Milagros Torres

Comunicació: *Artista i col.leccionista: subjectes d'influència en el món de l'art*

a càrrec de: Conxa Virgili

Comunicació: *Trabajar por amor al arte*

a càrrec de: Sagrario Martinez

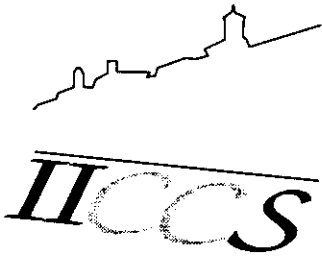
16 a 18 h

Sessió: **Taula rodona: Sociologia de la cultura i de les arts**

a càrrec de: Conxa Virgili

EDIFICI: A

AULA: 15

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LES ARTS**

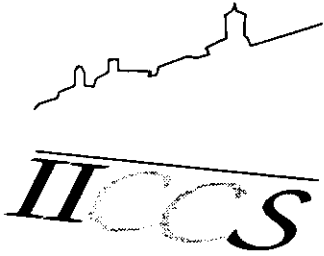
COORDINADOR/A: **Isidre Vallès i Conxa Virgili**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Isidre Vallès**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **INTERDEPENDÈNCIA ENTRE
LA HISTÒRIA DE L'ART I LA HISTÒRIA DE LES MENTALITATS**

RESUM

El concepte de mentalitat sintetitza les idees determinatives d'un codi valoratiu de la realitat, el qual actua com a paràmetre conceptual que compromet les conductes. Es precisa, així, un esquema mental-conductual o model de comportament socio-cultural pel qual es regeix la comunitat i que és vinculant quan es tracta d'analitzar les relacions establertes entre art i societat. En efecte, aquest esquema mental apareix vinculat a la Història de l'art amb les problemàtiques inherents a la representació de l'espai i del temps, problemàtiques així mateix reveladores d'una concepció de l'univers, del ser humà i de l'actitud adoptada per aquest enfront de la realitat. En aquest sentit s'estableix una clara interdependència entre la Història de l'art i la Història de les mentalitats, essent aquesta última un aspecte important a considerar en el moment de precisar la funció de l'art al llarg de la Història.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LES ARTS**

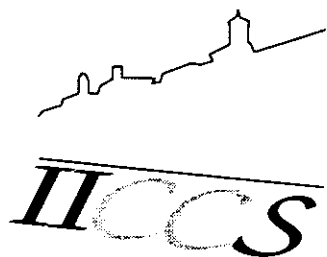
COORDINADOR/A: **Isidre Vallès i Conxa Virgili**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Jesús Arpal Poblador**

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **PROPUESTAS MARCO PARA
UNA SOCIOLOGÍA DEL ARTE DESDE UNA SOCIOLOGIA DEL CONOCIMIENTO**

RESUM

En Simmel (y muy especialmente desde los estudios de David Frisby) y en Mannheim (con las revisiones actualizadas por la celebración de su centenario) se plantean de forma crucial cuestiones epistemológicas, pero también líneas de investigación aplicada, con formulaciones apasionadas y críticas que podrían ejemplarizarse en las aportaciones teóricas de Benjamin y Adorno. En los dos primeros se va a plantear y avanzar una Sociología de la Cultura y del Arte (y una filosofía e ideología) que, con diferentes signos propugna: una reflexión de los supuestos de la sociología en su confrontación y contrasta con el conocimiento y la expresión planteados en el Arte y en la Historia del Arte (la repetida cuestión de las diferencias entre arte y ciencia); pero también modelos de análisis de la significación social de lo cultural y artístico, de la personalidad del artista y de la estilización del hombre moderno, y de los mundos en los que se produce la obra de arte.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES ARTS

COORDINADOR/A: Conxa Virgili i Isidre Vallès

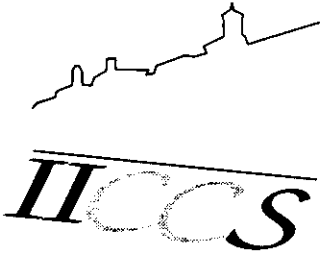
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Vicenç Furió

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *UN INTENT DE SEGREST EN LA SOCIOLOGIA DE L'ART*

RESUM

Ja fa temps que es va descriure el diàleg entre historiadors i sociòlegs com un "diàleg de sords". Malauradament, crec que aquesta descripció continua essent vàlida, almenys pel que fa a la posició d'alguns sociòlegs que es dediquen a la sociologia de l'art. Les consideracions que segueixen es basen en les ponències presentades en les primeres jornades de l'Associació Espanyola de Sociologia de la Cultura i de les Arts (AESCA), celebrades a Barcelona l'any 1991, i també en alguns llibres recents escrits per sociòlegs (Zolberg) i economistes (Grampp). Llegint aquests textos es pot constatar un grau de desconeixement dels estudis d'història de l'art i una visió tan inexacta i estereotipada de la disciplina que crec, com a historiador de l'art, que mereixen una resposta.

La situació a la qual em refereixo podria descriure's com un intent de segrest de la sociologia de l'art per part dels sociòlegs, que tendeixen a reduir al món contemporani vint-i-cinc segles de relacions entre l'art i la societat (si comptem només des dels grecs), i que tendeixen també a ignorar o infravalorar la major part de les aportacions que els historiadors de l'art han fet i fan en aquest camp que a tots -sociòlegs i historiadors- ens interessa.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES ARTS

COORDINADOR/A: Isidre Vallès i Conxa Virgili

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Iñaki Dominguez Vázquez

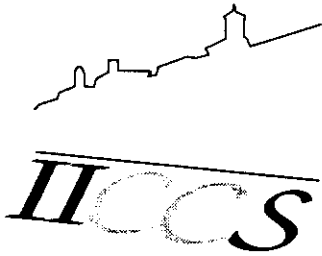
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *LA CULTURA COMO OBJETO DEL MECENAZGO*

RESUM

La ponencia presenta una reflexió sobre les interrelacions establertes entre els diferents actors socials intervingents en els processos de creació i difusió cultural.

El anàlisi de esta relació se centra en el concepte de "necesidad social" aplicat a la cultura. A partir de esta noció se planteja el estudi de les dinàmiques socials desenvolupades en torno a los bienes y servicios culturales, los agentes sociales y los distintos niveles de activación del hecho cultural.

Asimismo se analizan los distintos planos de la actuación del Estado y el papel otorgado al mecenazgo (y en general a la iniciativa privada) en la satisfacción de las "necesidades culturales"; las "obligaciones" que corresponden al Estado en solitario; las restricciones a que se ve sometida o que se autoimpone la iniciativa privada; el objeto preferente de la actividad cultural privada; su "capacidad" para la satisfacción de las necesidades culturales, etc.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES ARTS

COORDINADOR/A: Isidre Vallès i Conxa Virgili

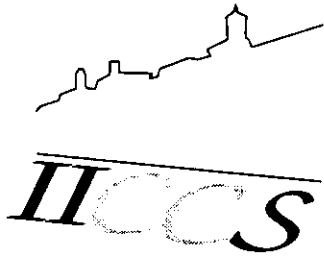
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Núria Bulta i Barbeta

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *L'AHIR, L'AVUI I EL DEMÀ
DE L'ASSOCIACIONISME CULTURAL***

RESUM

L'associacionisme cultural avui és un fenomen en estat de canvi i transformació. Durant l'època on l'estat capitalista no tenia por a les restriccions pressupostàries, vivia en una situació de prosperitat ininterrompuda i feia servir una part del seu excedent econòmic per a abastir, aparentment, la demanda que el ciutadà feia en cultura. L'associacionisme cultural també va créixer en paral·lel. Amb qualsevol finalitat definida com a cultural es creava una associació. Això va donar lloc a una activitat de mena "parasítica" de les administracions públiques i a un efecte d'estimulació que conduí a la proliferació de petites associacions culturals, dependents en una gran majoria de les subvencions i finançament d'aquestes mateixes administracions.

En condicions de recessió i d'atur, com les que vivim avui, la cultura ha de canviar l'actitud de la gent, des d'on han de reconèixer la seva dignitat i el seu poder. Atès que la gent disposa de més temps lliure i d'unes noves concepcions del món, els actes i les activitats culturals també s'han d'adaptar a les noves condicions que exigeix el pluralisme cultural predominant. L'associacionisme cultural es veu obligat a jugar un nou paper, s'ha de reorganitzar i per això ha d'introduir nous oferiments, ha de tenir clar a quines necessitats es vol dirigir, s'han de crear xarxes entre les mateixes associacions culturals per prendre força; i sobretot, ha d'intentar la seva reconversió cap a sector independent i amb constant diàleg amb l'estat, en un moment en que la seva autonomia esdevé cada cop més problemàtica.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES ARTS

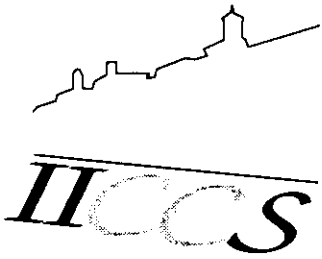
COORDINADOR/A: Isidre Vallès i Conxa Virgili

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Milagros Torres

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: APROXIMACIÓ A LA
HISTÒRIA DEL MERCAT DE L'ART**

RESUM

Tenint en compte la idea de persistència i canvi en un món interdependent que guiana tot el II Congrés Català de Sociologia, la meva aportació aniria dirigida a un tema que ha existit des de l'inici de la història i que persisteix. Es tracta de veure com el mercat de artístic es troba imbricat a la societat, de tal manera que, essent l'art un element més d'aquesta societat, es necessari, per la seva evolució, que es desenvolupi un mercat que li sigui propi, amb les seves característiques concretes dins de cada model de societat, no sent alie al mode de producció dominant de cada moment.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES ARTS

COORDINADOR/A: Isidre Vallès i Conxa Virgili

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Conxa Virgili

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ARTISTA I COL·LECCIONISTA:
SUBJECTES D'INFLUÈNCIA EN EL MÓN DE L'ART***

RESUM

L'artista té la seva pròpia consciència artística, però necessita una certa demanda de la seva producció per a mantenir els seus principis, la qual cosa condiciona les relacions de l'artista amb el seu medi social.

Al mateix temps, el col·leccionista d'art, a través de la seva passió per col·leccionar, crea un circuit-demanda en el seu medi social per aconseguir l'obra desitjada. Aquesta relació influeix a l'artista i a la mateixa societat.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LES ARTS**

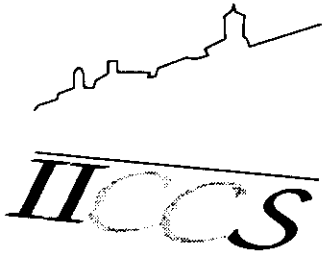
COORDINADOR/A: **Isidre Vallès i Conxa Virgili**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Sagrario Martinez Berriel**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **TRABAJAR POR AMOR AL ARTE**

RESUM

..... La tendencia del sistema productivo a la automatización plena
está produciendo efectos nada deseables, como la desocupación y la
descualificación de los puestos de trabajo. El carácter profesional
determina la utilidad social, puesta de relieve mediante los títulos,
la dedicación plena, etc, circunstancia que determina una clara línea
divisoria entre los profesionales y los artistas. Así, las activida-
des artísticas han permanecido en gran medida fuera del modelo pro-
fesional, ya que los conservatorios, facultades de arte, ... no capaci-
tan a sus titulados como artistas, ni estos gozan de reconocimiento
social. En el caso de la actividad musical, ésta puede ser un ejemplo
que ilustra muy bien la manera como los músicos entienden y valoran
su profesión.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ**

Coordinador: Miquel de Moragas. Facultat de Ciències de la Informació. UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 16

Sessió: La convergència entre Sociologia de la Cultura i Sociologia de la Comunicació

Ponència: *L'us dels mitjans de comunicació i la transformació de l'espai públic*
Ponent: Josep Gifreu

Ponència: *La indústria de la cultura com a cultura emergent: propostes per a definir una sociologia de la cultura de gran consum*
Ponent: Enric Saperas

Ponència: *Local i global a la cultura dels mitjans de comunicació moderns*
Ponent: Miquel de Moragas

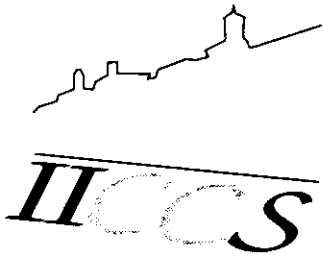
dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 16

Sessió: Recerques en curs sobre Sociologia de la Comunicació.I

Ponència: *Tècnologies avançades i nous problemes de la comunicació*
Ponent: Emili Prado

Comunicació: *Estratègies per a la difusió social de les tecnologies avançades de la informació*
a càrrec de: Merxe Diaz

II Congrès Català de Sociologia

Comunicació: *El català als mitjans escrits de difusió al País Valencià*

a càrrec de: Rafael Xambó

16 a 18 h

Sessió: **Recerques en curs sobre Sociologia de la Comunicació.II**

EDIFICI: A
AULA: 16

Ponència: *Lètica de la comunicació política*

Ponent: Manuel Parés

Comunicació: *Grups de pressió i mitjans de comunicació*
a càrrec de: Antoni Castillo

Comunicació: *El mediacentrisme radical de D.L. Altheide i de R.P. Snow: la lògica i els formats dels mitjans de comunicació*

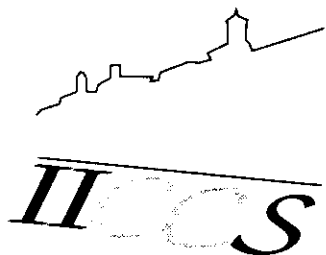
a càrrec de: Jordi Farré

Comunicació: *L'intel.lectual polític*

a càrrec de: Jaume Risquette

Comunicació: *Programació i audiència als mitjans audiovisuals*

a càrrec de: Nicolàs Lorite

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIÓ

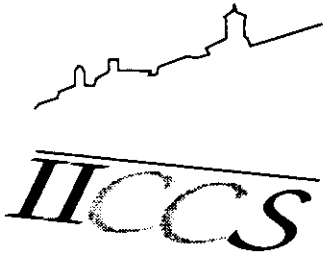
COORDINADOR/A: Miquel de Moragas

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Rafael Xambó

**TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: EL CATALÀ ALS MITJANS
ESCRITS DE DIFUSIÓ AL PAÍS VALENCIÀ**

RESUM

. S'ofereixen dades de la proporció català-castellà en l'edició de llibres (per àrees temàtiques) i revistes. Es descriuen i analitzen els circuits de públics, les diferències quant als punts de venda (llibreries, quioscs, grans superfícies) i per zones territorials. S'exploren les possibilitats d'un diari en català per al País Valencià. S'interpreta la situació global de l'edició en català al nostre territori mitjançant les tècniques qualitatives indicades.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIÓ**

Coordinadors: Josep M. Masjoan. ICE. UAB i
Xavier Bonal. Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

Sessió: L' educació multicultural a Catalunya

EDIFICI: A

AULA: 7

Ponència: *L'educació multicultural a Catalunya*

Ponents: Ramon Flecha

Ignasi Vila

Xavier Bonal

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

Sessió: Recursos humans:(sessió conjunta amb els grups de sociologia del treball i sociologia de les organitzacions de l'empresa)

EDIFICI: A

AULA: 9

Ponència: *Educació i recursos humans*

Ponents: Salvador Carrasco

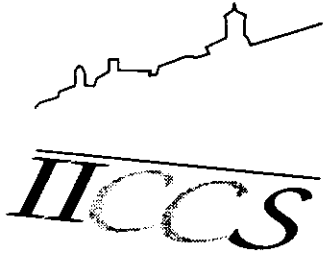
16 a 18 h

Sessió oberta de presentació de comunicacions

EDIFICI: A

AULA: 7

Ponents:

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE L'ESPORT I DEL LLEURE**

Coordinadora: Núria Puig. Institut Nacional d'Educació Física a Catalunya amb la col.laboració d'Eduard Kichner i Montse Martin

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 17

Sessió: Evolució del sistema esportiu i del lleure.
President: Paco Lagardesa

Comunicació: Bases socials que possibiliten l'emergència de nous esports
a càrrec de: Javier Olivera

Comunicació: La progressiva incorporació de la gent gran al sector de l'esport i el lleure
a càrrec de: Mercè Mateu

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 17

Sessió: La festa: festa esportiva i festa popular
President: Angel Zaragoza

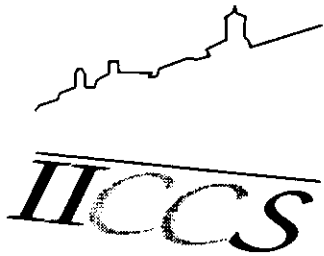
Comunicació: Cerimonies olímpiques, una festa esportiva?
a càrrec de: Jaume Farràs
Ricardo Sánchez

16 a 18 h

EDIFICI: A
AULA: 17

Sessió: Comunicacions lliures
Presidenta: Sussi Morell

a càrrec de: Montse Martin
Eduard Kirchner
Fidel Molina

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LA FAMÍLIA**

Coordinador: Lluís Flaquer. Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

Sessió: Continuitat i canvis en la família

EDIFICI: A

AULA: 18

Ponència: *"De la família extensa a la família extensiva: estratègies residencials i relacions entre generacions"*

Ponent: Xavier Roigé

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

Sessió: Relacions entre les generacions

EDIFICI: A

AULA: 18

Ponència: *"Relacions intergeneracionals entre la gent gran i els adolescents a Espanya"*

Ponent: Antoni Peralta

16 a 18 h

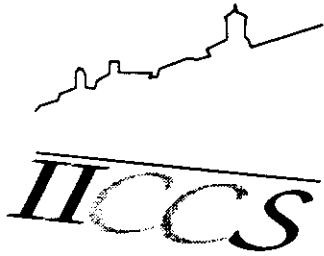
Sessió: Tendències i innovacions recents en l'àmbit de la família

EDIFICI: A

AULA: 18

Ponència: *"Noves famílies i vells problemes"*

Ponent: Lluís Flaquer

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA I SOCIOLINGÜÍSTICA.**

Coordinador: Joan M. Romaní. Institut de Sociolingüística Catalana

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

Sessió: Infraestructures per a la recerca en sociolingüística

EDIFICI: A
AULA: 19

Comunicació: *El Centre de Documentació de l'ISC*
a càrrec de: J. Bañeres

Comunicació: *Directori internacional d'organitzacions sociolingüístiques i de planificació lingüística*
a càrrec de: Fco. Domínguez

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

Sessió: Instruments per a la mesura dels usos lingüístics

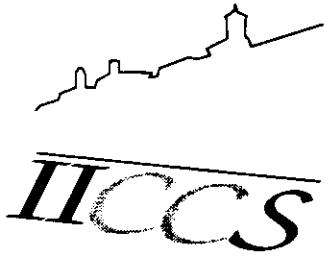
EDIFICI: A
AULA: 19

Comunicació: *L'INUSCAT (index per a la mesura de la normalització de l'ús del català)*

a càrrec de: A. Alabart
J. M. Aragay
J. Sabaté

Comunicació: *Índex d'ús del català en grans empreses de Catalunya (IUC), i Coeficient d'incidència comercial del català (CICC)*

a càrrec de: J. Guixà
M. Pardina

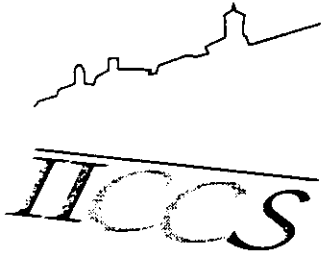
16 a 18 h
EDIFICI: A
AULA: 19

II Congrés Català de Sociologia

Sessió: Recerca aplicada a la sociolingüística

Comunicació: *La transmissió lingüística familiar segons la teoria dels codis de Basil Bernstein*
a càrrec de: Fc. X. Rambla

Comunicació: *Perspectives d'aprenentatge del català i el castellà pels treballadors nordafricans a Alzira*
a càrrec de: M. Angels Escrivà

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA I
SOCIOLINGÜÍSTICA**

COORDINADOR/A: **Joan M. Romaní**

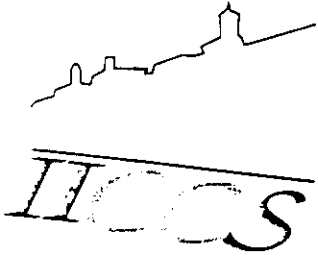
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Francesc Domínguez**

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *DIRECTORI INTERNACIONAL
D'ORGANITZACIONS SOCIO-LINGÜÍSTIQUES I DE PLANIFICACIÓ
LINGÜÍSTICA.*

RESUM

Aquest directori pretén recollir per primera vegada i actualitzar les dades de les organitzacions dedicades a la sociolingüística, la planificació lingüística i la promoció de llengües en general. Es dona informació sobre el tipus d'organització, les persones responsables, horari de consultes, i trajectòria històrica seguida. També s'hi inclou la llengua o llengües estudiades, les àrees geogràfiques cobertes, els objectius de cada organització, les especialitats, les activitats, els serveis oferts, publicacions i productes resultants dels seus treballs, feines en curs i projectes de futur, etc.

També s'hi inclouran una sinopsi de codis lingüístics: classificació genètica i descripció (domini lingüístic, nombre de parlants, estatus oficial, ...)

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA I
SOCIOLINGÜÍSTICA**

COORDINADOR/A: **Joan M. Romani**

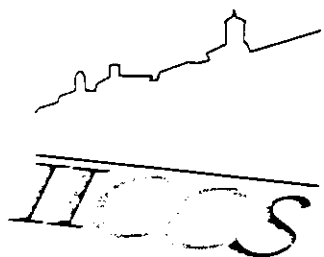
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Fc. Xavier Rambla**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **LA TRANSMISSIÓ
LINGÜÍSTICA FAMILIAR SEGONS LA TEORIA DELS CODIS DE BASIL
BERNSTEIN**

RESUM

L'encavalcament entre el català i el castellà a l'àrea de Barcelona ha estat explicat fins ara com el reflex pragmàtic de l'afebliment dels estereotips lingüístics. Tanmateix, una anàlisi adreçada a esbrinar com els parlants interpreten els significats podria aportar explicacions més precises dels processos individuals de tria lingüística. A partir dels conceptes de pedagogia, d'elaboració dels codis i de tipus de control, extrets de la teoria de Basil Bernstein, és possible formular dues hipòtesis més sobre aquest encavalcament:

- a) que la intersecció lingüística en les identitats i en la parla és una marca dels codis mixtos, que combinen codis elaborats i codis restringits.
- b) que la immersió lingüística actua com una pedagogia compensatòria per tal com utilitza un emmarcament feble i una classificació forta.

**GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA LLENGUA I
SOCIOLINGÜÍSTICA**

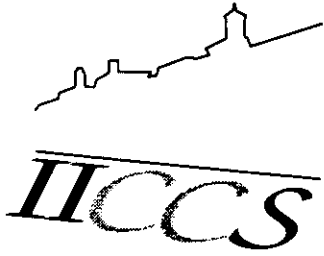
COORDINADOR/A: Joan M. Romani

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: M. Àngels Escrivà

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: P E R S P E C T I V E S
D'APRENENTATGE DEL CASTELLÀ I EL VALENCIÀ PELS TREBALLADORS
NORDAFRICANS A ALZIRA.**

RESUM

La present investigació realitzada sobre el col·lectiu de treballadors immigrants nordafricans a Alzira (València) l'any 1991, estudia els coneixements de llengües autòctones i estrangeres previs, així com les actituds vers l'adquisició de les llengües del nou entorn geogràfic: el castellà i el valencià. En relació a això es considera l'especial situació sociolingüística del municipi en el coneixement i ús d'aquestes llengües. L'estudi de l'encontrament entre els objectius lingüístics dels immigrants i la realitat social del municipi deixa entreveure que a curt termini les perspectives d'aprenentatge del castellà superen en molt a les del valencià. Només una política lingüística enèrgica i homogènia, dirigida tant als sectors autòctons com als immigrants nacionals i estrangers de la zona, aconseguiria l'equilibri.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LES ORGANITZACIONS I DE L'EMPRESA**
Coordinador: Oriol Homs. CIREM

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h
EDIFICI: A
AULA: 9

Sessió: Organització, estratègies empresarials

Ponència: *Competitivitat i organització del treball en les polítiques empresarials*

Ponent: Oriol Homs

Comunicacions: Anna Mª Rovira Valentí

La reestructuració del sector textil català en els anys 80 i en els 90 respecte a la Unió Europea

Alex Casademunt Monfort

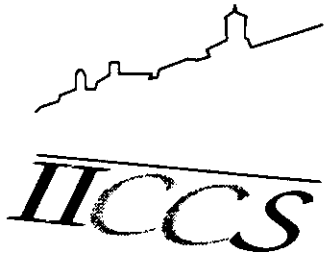
El paper de les organitzacions en la internalització de la temàtica mediambiental en la empresa: l'exemple dels "RSU" a Catalunya

M^aJosé Aguar Martínez

Les vies de representació empresarial: Les Cambres i les Organitzacions Empresarials Voluntàries. Conclusions d'una recerca

Joaquim Juan Albalade

Tendències d'evolució de la Indústria electrònica: Mercat i qualificació

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 9

Sessió: Recursos humans (sessió conjunta amb els grups de sociologia de l'educació i sociologia del treball)

16 a 18 h

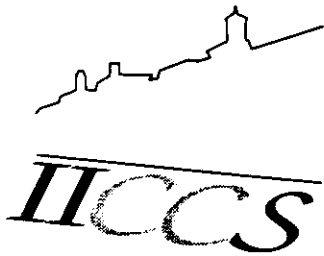
EDIFICI: A
AULA: 9

Sessió: Cooperativisme i societat

Ponència: Governabilitat i hipertròfia corporativa i jurídica

Ponents: Salvador Giner
Xavier Arbós

Comunicacions: José Luis Fernández Sánchez
Els grups d'interès i la llei 9/1992 de Medicació de Seguros Privats

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ.**

Coordinador: Pere Negre. Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, UB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

Sessió: Investigacions dels països catalans

EDIFICI: A
AULA: 8

Ponència: *Iglesia, secularización y cambio social. Análisis de la situación socioreligiosa de Alcoy. Informe sociológico 1993.*

Ponents: Esteban Agullo Tomás
Mª Silveria Agulló Tomás

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

Sessió: Taula rodona sobre "Situació de la sociologia de la religió a Catalunya i Espanya"

EDIFICI: A
AULA: 8

Ponència: *El diàleg religió política a través de la militància*

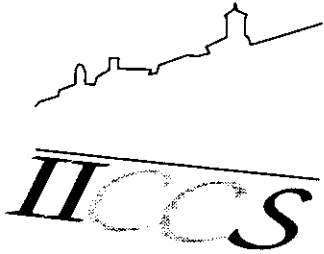
Ponent: Joan Costa

Ponència: *Del conservadurismo al compromiso: La juventud de Alfonso Carlos Comin*

Ponent: Francisco Carmona

Ponència: *Influència de l'experiència religiosa del militant de la JOC-JOBAC en l'acció social*

Ponent: Joaquin Cervera

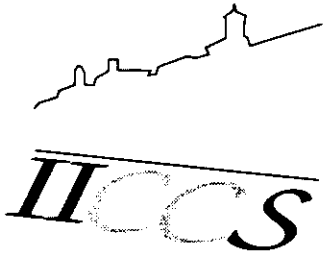
GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ

COORDINADOR/A: Pere Negre Rigol

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Esteban Agulló Tom s i Silveria
Agulló Tom s

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *IGLESIA, SECULARIZACIÓN
Y CAMBIO SOCIAL. AN LISIS DE LA SITUACIÓN SOCIORRELIGIOSA DE
ALCOY. INFORME SOCIOLÓGICO 1993*

El objetivo central de nuestra investigación ha sido estudiar, desde el ámbito de la sociología (concretamente la sociología de la religión), la situación sociorreligiosa de la ciudad de Alcoy (Alicante). Dicho estudio ha intentado analizar cómo ha afectado el cambio sociorreligioso en las distintas dimensiones de la religiosidad de los alcoyanos y, sobre todo, averiguar el grado de importancia actual del fenómeno religioso en el desarrollo de su vida cotidiana. Para ello, se intenta combinar una metodología cuantitativa y cualitativa, aplicando las siguientes técnicas de investigación: Grupos de Discusión, entrevistas en profundidad, observación participante y elaboración de datos primarios. El estudio que se enmarca en una reelaboración de la teoría de la secularización y el cambio social, ha partido del an lisis de la estructura social de dicha población, para posteriormente, proceder al an lisis minucioso y sistemático de la situación religiosa. Los apartados más significativos podrían ser: estudio de la estructura eclesiástica y organizativa que at ne a la ciudad (Diócesis, Vicaría Episcopal, Arciprestazgo), an lisis de los distintos discursos elaborados/construidos sobre "lo religioso" (el discurso de la jerarquía eclesiástica, de los párrocos, de los hombres, de las mujeres y de los jóvenes), realización de una radiografía parroquial, estudiando los contextos sociorreligiosos y los aspectos y elementos constitutivos de las distintas comunidades parroquiales (acción caritativa, patrimonio artístico, etc.). Así mismo, se lleva a cabo un an lisis de la realidad multidimensional de la religiosidad de los alcoyanos (socialización religiosa y catequesis, educación religiosa y enseñanza, prácticas y comportamientos rituales, etc.), haciendo especial hincapié en el fenómeno de la religiosidad popular de la ciudad. Se realiza también un an lisis del universo simbólico, las órdenes y congregaciones religiosas, al igual que se hace lo propio con el asociacionismo religioso y entidades religiosas de la ciudad.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ

COORDINADOR/A: Pere Negre Rigol

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Joan Costa

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *EL DIÀLEG RELIGIÓ-
POLÍTICA A TRAVÉS DE LA MILITÀNCIA***

RESUM

Som a l'any 1994. L'anomenada transició democràtica formal, podem dir, realment que ja s'ha acabat. Un fet important ha marcat els anys d'aquesta transició: la presència important, en les esferes de govern de Catalunya, de polítics provinents de la militància cristiana a l'any 1994. Aquesta presència encara continua. Els moviments cristians varen jugar un paper important com a educadors i formadors de ciutadans responsables.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ**

COORDINADOR/A: **Pere Negre Rigol**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Francisco Carmona**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **DEL CONSERVADURISMO AL
COMPROMISO: LA JUVENTUD DE ALFONSO CARLOS COMÍN**

RESUM

Se expone como Alfonso Carlos Comín junto a un grupo de amigos, durante la década de los cincuenta y en el marco de Barcelona, creó una versión de la *identidad católica, crítica con la España de los vencedores, comprometida contra la injusticia y legitimada desde una nueva lectura de la cultura católica que resultó atrayente y significativa para las nuevas generaciones de españoles, tanto creyentes como agnósticos.*

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LA RELIGIÓ

COORDINADOR/A: Pere Negre Rigol

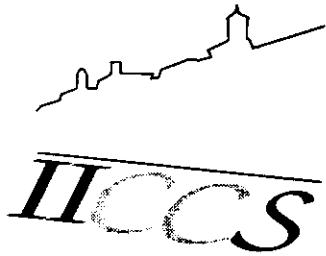
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Joaquim Cervera

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *INFLUÈNCIA DE
L'EXPERIÈNCIA RELIGIOSA DELS MILITANTS DE LA JOC-JOBAC EN L'ACCIÓ
SOCIAL***

RESUM

Enquesta a 800 militants l'any 1992.

Hipòtesis: quants més anys de militància hi ha més pràctiques religioses de grup (militància cristiana) però també més acció social, tant de tipus tradicional com de tipus cultural més novedós.

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **DESIGUALTAT I CLASSES SOCIALS. MARGINACIÓ I POBRESA.**

Coordinadors: Joaquim Aiguabella i Jordi Estivill.
Gabinet d'Estudis Socials. Barcelona

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

EDIFICI: A

AULA: 10

Sessió: Conceptes i metodologies

Ponència: *Marginació social vista des de la mateixa marginació*

Ponents: Ramón García

Ponència: *Anàlisi de la pobresa en base a la tècnica del panel*

Ponent: Joaquim Aiguabella

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

EDIFICI: A

AULA: 10

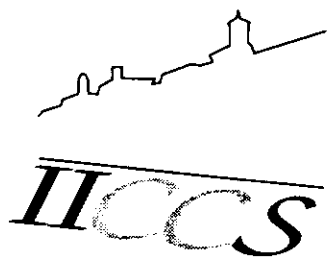
Sessió: Desigualtat econòmica i pobresa

Ponència: *Les empreses d'inserció: una alternativa a l'exclusió*

Ponents: Montserrat Solé

Ponència: *Les anàlisis comparatives de les polítiques socials i de les situacions de pobresa en els països mediterranis i perifèrics d'Europa*

Ponent: Jordi Estivill

II Congrés Català de Sociologia

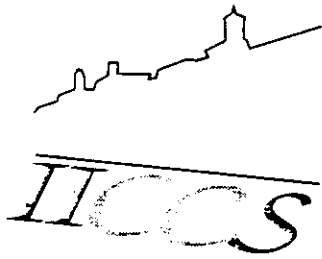
16 a 18 h

EDIFICI: A
AULA: 10

Sessió: **Pobresa i exclusió**

Ponència: *Itineraris d'Exclusió Social*
Ponent: Raul Martinez

Ponència: *Marginalitat captiva i pobresa
menspreable: curses de deculturació de
joves sense llar*
Ponent: Xavier Martinez

II Congrés Català de Sociologia

**GRUP DE TREBALL: DESIGUALTATS I CLASSES SOCIALS.
MARGINACIO I POBRESA.**

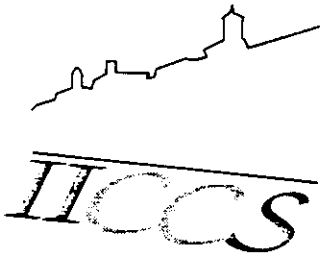
COORDINADOR/A: Joaquim Aiguabella, Jordi Estivill

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Ramon García

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *MARGINACIÓ SOCIAL VISTA
DES DE LA MATEIXA MARGINACIÓ***

RESUM

Hi ha marginats que es neguen a ésser "integrats". Quins són els seus motius? Existeixen diferents formes de veure la marginació social, tot dependrà de l'objectiu que es desitja a assolir. Segons l'enfocament, les conclusions resultaran diferents i antagòniques. el nostre treball vol ser operatiu per als qui assumeixen la marginació social com a un problema propi; integrant en la nostra societat actualment vigent, es substitueix un tipus de marginació per un altre. Vivim en un sistema social basat en uns mecanismes de marginació, i així, preservar els privilegis de les élites actualment existents. Aquest enfocaments sobre la marginació social, és antagònic a qui estudien els mateixos temes amb la intenció d'"integrar" als qui no ho estan.

II Congrés Català de Sociologia

**GRUP DE TREBALL: DESIGUALTATS I CLASSES SOCIALS.
MARGINACIO I POBRESA.**

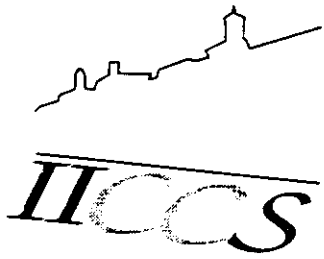
COORDINADOR/A: Joaquim Aiguabella, Jordi Estivill

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Montserrat Solé

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *LES EMPRESES D'INSERCIÓ:
UNA ALTERNATIVA A L'EXCLUSIÓ***

RESUM

L'experiència realitzada a França en els últims quatre anys d'implantació creixent de les anomenades empreses d'inserció, ha suposat un bon recurs per donar alternatives a l'exclusió social i econòmica. Si ñes el sistema econòmic el que genera bona part de les desigualtats, ha de ser obviament des d'aquest sistema des d'on s'han de trobar i explotar les sortides reparadores d'aquests desequilibris. Difícilment es pot analitzar el fenòmen de l'exclusió social sense tenir en compte l'impacte que determinats recursos generen, ja que aquests interaccionen amb els individus condicionant i mediatitzant algunes de les seves respostes. Les empreses d'inserció franceses han suposat una modificació significativa en la concepció del fenòmen de l'exclusió social.

II Congrés Català de Sociologia

**GRUP DE TREBALL: DESIGUALTATS I CLASSES SOCIALS.
MARGINACIO I POBRESA.**

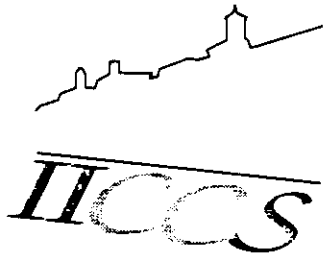
COORDINADOR/A: Joaquim Aiguabella, Jordi Estivill

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Raul Martínez

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ITINERARIS D'EXCLUSIÓ
SOCIAL**

RESUM

Partint de la diferència conceptual entre els termes de pobresa i exclusió, i en base a la combinació de metodologies quantitatives i qualitatives, es construeix una tipologia d'itineraris familiars que defineixen recorreguts cap a l'exclusió social, incidint en les seves característiques i en les circumstàncies que els condicionen.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: DESIGUALTATS I CLASSES SOCIALS.

MARGINACIO I POBRESA.

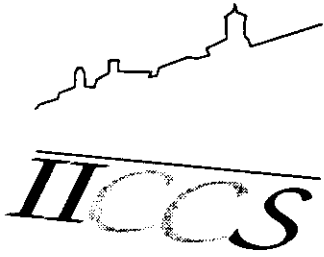
COORDINADOR/A: Joaquim Aiguabella, Jordi Estivill

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Xavier Martínez

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *MARGINALITAT CAPTIVA I POBRESA MENYSPREABLE: CURSOS DE DECULTURACIÓ DE JOVES SENSE LLAR*

RESUM

A partir d'un estudi exploratori de tipus etnogràfic, aquesta ponència presenta la condició marginal d'una categoria de persones que protagonitza una de les situacions prototípiques de les anomenades "noves pobreses": els joves sense llar, individus que sobreviuen a la intempèrie, desarrelats i atomitzats sense els ingressos mínims que les assegurin un sostre i una subsistència digna. Considerant les condicions socials que propicia la intempèrie com a camp d'acció determinant dels subjectes en la seva forma de vida, es fa rellevant el grau de captivitat i de compulsió de les seves pràctiques socials, generalment recriminades y reprovades com "vagabundes, alcohòlics i mendicants".

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LES EDATS (JOVES I VELLS).**

Coordinadors: Josep Berney . Gabinet d'Estudis
Socials i Mª Pia Barenys. Departament de
Sociologia UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

Sessió: **Relacions intergeneracionals**

EDIFICI: A
AULA: 11

Ponència: *Relacions intergeneracionals (joves i vells)*
Ponent: Antoni Peralta

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

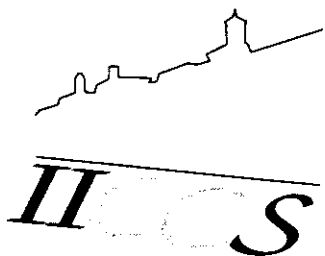
Sessió: **La gent gran com a consumidora de serveis
(vells)**

EDIFICI: A
AULA: 11

Ponència: *La gent gran com a consumidora de serveis*
Ponent: Ignasi casals

Comunicació: *L'accès a les residències d'avis: la selecció
com a procés de diferenciació social*
a càrrec de: Enric Roca

Comunicació: *Condicions de vida de la població vella en
l'àrea metropolitana de Barcelona*
a càrrec de: Antoni Salvadó

II Congrés Català de Sociologia

EDIFICI: A

AULA: 7

Sessió: **Polítiques de joventut: anàlisi i avaluació**

Ponència: *Polítiques de joventut: Pla interdepartamental "Catalunya jove 93-94" una proposta metodològica i de contingut*

Ponent: Josep Vila i Boix

Ponència: *El lleure i la joventut: retrospectiva i tendència*

Ponent: Anna Berga
Cristina López Villanueva

16 a 18 h

EDIFICI: A

AULA: 11

Sessió: **Polítiques públiques per a la vellesa (vells)**

Ponència: *Polítiques socials per a la vellesa*

Ponent: Mª Teresa Bazo

Comunicació: *Recursos alternatius a les residències per a gent gran*

a càrrec de: Teresa Feliu
Elisabeth Maluquer

Comunicació: *Reflexió al voltant del Pla Integral de la gent gran*

a càrrec de: Maria Galofré

Comunicació: *L'envelliment social, tendències d'utilització del temps d'oci i qualitat de vida*

a càrrec de: Jordi Tico

EDIFICI: A

AULA: 8

Sessió: **Els joves i els seus espais de socialització**

Ponència: *Les estratègies familiars dels joves: de la dependència a l'autonomia*

Ponent: Raul Martínez
Joan Berney

Ponència: *Quan els "productes socials" no passen els controls de qualitat*

Ponent: Carles Fernández

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGÍA DE LES EDATS

COORDINADOR/A: Maria Pia Barenys

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Enric Roca

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: L'ACCÉS A LES RESIDÈNCIES
D'AVIS: LA SELECCIÓ COM A PROCÉS DE DIFERENCIACIÓ SOCIAL**

RESUM

L'elevada demanda de places residencials que realitzen els avis, condueix a una necessària selecció per part de les institucions que la reben, produint-se una diferenciació entre aquells que poden ingressar i aquells que no. Mentre els seleccionats podran viure la resta de la seva vida tal com han triat, els descartats es trovaràn amb la impossibilitat d'obtenir les atencions que han desitjat per la resta dels seus dies.

El procés de selecció que utilitzen les residències està basat en mecanismes que permeten la reproducció del modes assistencial i ideològic de cada centre. Donant-se tres tipus diferents de selecció: l'econòmica, la personal i la burocràtica.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLÒGIA DE LES EDATS

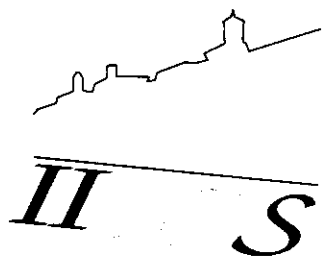
COORDINADOR/A: Maria Pia Barenys

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Antoni Salvado

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *LES CONDICIONS DE VIDA DE LA POBLACIÓ VELLA DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA*

RESUM

En el marc de l'Edició 1990 de l'Enquesta Metropolitana s'analitzen les condicions de vida i hàbits de la població vella del conjunt metropolità. Més enllà de la mera descripció, l'estudi ens mostra l'heterogeneïtat que s'amaga sota el concepte de vellesa. Si aquest terme respon a una situació de negació dels hàbits de vida dels adults observarem que, en la pràctica, hi ha vells que socialment són més vells que altres. Factors com el sexe, la situació familiar, el nivell d'estudis i, sobretot, l'extracció social condicionen (tant o més que l'edat) l'adequació o no d'una persona gran a l'estereotip de "vell".

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLÒGIA DE LES EDATS: JOVES

COORDINADOR/A: Joan Berney

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Josep Vila

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *POLÍTIQUES DE JOVENTUT:
PLA INTERDEPARTAMENTAL "CATALUNYA JOVE 93-94" UNA PROPOSTA
METODOLÒGICA I DE CONTINGUT***

RESUM

Superant visions tradicionals que redueixen l'atenció al món juvenil a l'àmbit del lleure, i partint de la constatació que la temàtica juvenil és global neix el Pla Interdepartamental de Joventut "Catalunya Jove 93-94". Es tracta d'una proposta metodològica i de contingut, que coordina l'acció que els diferents departaments adrecen als joves. Es recolza en el diàleg i la participació social de diferents agents (experts en temàtica juvenil, els propis joves...), tant en l'aspecte de planificació com en l'avaluació de tot el disseny.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGÍA DE LES EDATS: JOVES

COORDINADOR/A: Joan Berney

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Anna Berga, Cristina López

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: EL LLEURE I LA JOVENTUT:
RETROSPECTIVA I TENDÈNCIA**

RESUM

La joventut, com a reflexe de l'heterogeneïtat i contradiccions presents en cada context sòcio-històric, ha estat tradicionalment estudiada en relació a les institucions socials (la família, l'escola, el treball...) i en relació al temps lliure, considerat aquest com un temps no integrat en el procés de formació del jove com a individu social.

El lleure, però, esdevé un espai privilegiat per a la construcció de la pròpia identitat on es manifesten les cultures juvenils resultants de la interacció entre els condicionaments estructurals i la producció com a actors socials.

La problematització del lleure dels joves s'ha emmarcat en el discurs hegemònic de la crisi de valors i sota una perspectiva analítica del temps lliure que no qüestiona els fonaments.

L'administració ha efectuat un canvi en el disseny de les polítiques de joventut, deixant de banda la competència amb l'associacionisme tradicional i impulsant el discurs sobre el protagonisme de la societat civil.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLÒGIA DE LES EDATS

COORDINADOR/A: Maria Pia Barenys

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Teresa Feliu, Elisabeth Maluquer

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *RECURSOS ALTERNATIUS A LES RESIDÈNCIES PER A GENT GRAN*

RESUM

Es presenten algunes reflexions sorgides en un estudi sobre models de recursos intermitjos adreçats a la gent gran delicada. La recerca s'ha dut a terme des de l'Àrea de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona. L'objectiu és donar una visió panoràmica de l'oferta de recursos alternatius a la Institució Total, sobretot dels vinculats als serveis socials municipals. Es basa en la informació obtinguda a través de documents (normativa jurídica, memòries, plans, programes...) i d'entrevistes semiestructurades a professionals.

Interessava estudiar uns recursos que estan majorment en una fase inicial de desenvolupament, fins i tot en el nivell legislatiu.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGÍA DE LES EDATS**

COORDINADOR/A: **Maria Pia Barenys**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Maria Galofré**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **REFLEXIÓ AL VOLTANT DEL
PLA INTEGRAL DE LA GENT GRAN**

RESUM

Tota política pública ve dissenyada d'acord amb una concepció global de com és la societat a la que s'aplica i com hauria de ser. Es amb aquesta intenció de aprofundir en el coneixement de la concepció global que de la nostra societat, i dels temes relacionats amb l'enveïlliment especialment, es desprenen del Pla Integral de la Gent Gran que em plantejo la realització d'aquesta comunicació. Per tant, més que explicar què és el Pla i quines mesures proposa, m'interessa conèixer a quins problemes pretén donar resposta aquest Pla, perquè es considera que són problemes als que s'ha de donar resposta des de l'administració, quina situació es considera la ideal, i com s'hi pensa arribar.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES EDATS: JOVES

COORDINADOR/A: Joan Berney

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Raul Martínez, Joan Berney

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *LES ESTRATÈGIES FAMILIARS
DELS JOVES: DE LA DEPENDÈNCIA A L'AUTONOMIA***

RESUM

Actualment i respecte els anys 80, hi ha un retard important en la formació de la pròpia família, per part dels joves, tant se val el tipus de convivència que aquesta pugui prendre. Aquests semblen aferrar-se a la llar dels pares, com mai abans havia succeït. Les explicacions d'aquest fenomen són diverses i van més enllà de l'estricta situació de la conjuntura econòmica i laboral del jove. La ponència s'endinsa en el camí de proposar algunes reflexions que ajudin a la comprensió d'aquesta nova realitat i entendre les estratègies familiars desenvolupades pels joves dels 90.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGÍA DE LES EDATS: JOVES

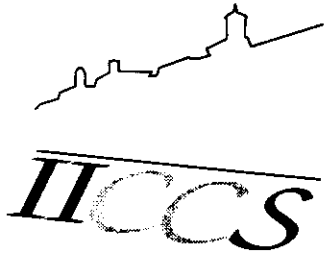
COORDINADOR/A: Joan Berney

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Carles Fernández

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *QUAN ELS "PRODUCTES SOCIALS" NO PASSEN ELS "CONTROLS DE QUALITAT"*

RESUM

S'exposarà que des de l'orientació Teòrica de l'Interaccionisme Simbòlic, es operatiu actuar com Educador Especialitzat (Agent Socialitzador/Resocialitzador) envers Joves d'Alt Risc Social acollits o recluits en Centres Especials degut a Conductes Socials Desviantes. Es descriurà un Mètode Operatiu aplicat en la Resocialització d'aquesta Tipologia de Joves.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DEL GÈNERE.**

Coordinadores: Judith Astelarra, Pilar Carrasqué i Cristina Brullet. Departament de Sociologia UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 12

Sessió: Els processos de socialització: reproducció social i construcció dels gèneres

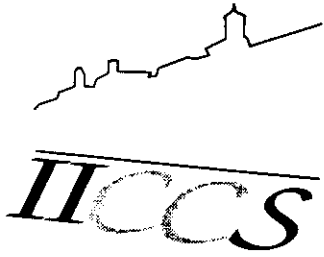
Ponència: *Cultures de gènere. Socialització i reproducció*
Ponents: Cristina Brullet

Comunicació: *Reflexions sobre la problemàtica de la dona empresonada a Catalunya*
a càrrec de Elisabet Almeda

Comunicació: *Publicitat i sexisme*
a càrrec de: Aurora Ubach

Comunicació: *La encrucijada de la elecció de los estudios universitarios. La desigualdad dentro de la homogeneidad*
a càrrec de: F. Pura Duart
Olga Quiñones

Comunicació: *Coeducació i orientació professional: algunes impressions sobre una experiència pilot a l'escola secundària*
a càrrec de: Amparo Tome

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 12

Sessió: L'articulació del temps i espais de producció i reproducció.

Ponència: *El treball i les desigualtats de gènere*
Ponent: Teresa Torns

Comunicació: *Dona i percepció de salut. Diferències segons la seva situació en producció/reproducció*
a càrrec de: José de Andrés

Comunicació: *Els electrodomèstics són un element que accelera la redistribució del treball domèstic? Un estudi de cas: la rentadora*
a càrrec de: Carme Alemany

Comunicació: *Els sindicats i les secretaries de la dona: participació o construcció d'un ghetto?*
a càrrec de: Carme Alemany

Comunicació: *La "doble presència": una proposta d'anàlisi*
a càrrec de: Pilar Carrasquer

Comunicació: *Comentaris entorn a la relació entre el treball de les dones i la segmentació del mercat de treball*
a càrrec de: Alfons Romero

Comunicació: *Gènere i estructura social*
a càrrec de: Cristina Sánchez

16 a 18 h

EDIFICI: A
AULA: 12

Sessió: Taula rodona. Debat entron de la situació dels estudis sobre les dones. Consolidació de la sociologia del gènere.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DE LES MIGRACIONS.**

Coordinador: Angels Pascual. Departament de Geografia UAB i Encarna Herrera. UNED

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 13

Sessió: Evolució global dels moviments migratoris als països catalans

Ponència: *Evolució recent de la immigració a Catalunya 1975/1991: continuïtat o ruptura*
Ponent: Andreu Domingo

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 13

Sessió: Les migracions en l'estudi científic de la població

Ponència: *Les migracions en l'estudi científic de la població*
Ponent: Lluís Recolons

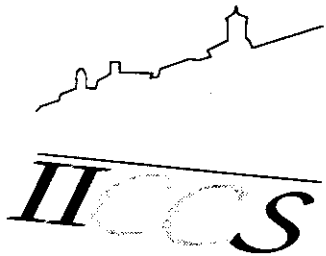
16 a 18 h

EDIFICI: A
AULA: 13

Sessió: La migració estrangera a Catalunya

Ponència: *Immigració extracomunitària: una aproximació de les ciències socials*
Ponents: Danielle Provansal

Comunicació: *"La immigració africana a Catalunya: un enfocament històric*
a càrrec de: Edmundo Sepa

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES MIGRACIONS

COORDINADOR/A: Angels Pascual

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Andreu Domingo

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *EVOLUCIÓ RECENT DE LA IMMIGRACIÓ A CATALUNYA, 1975-1981: CONTINUITAT O RUPTURA?*

RESUM

Des de 1975 ençà, el moviment migratori a Catalunya ha disminuït d'una manera força espectacular. Aquesta disminució, coincidint amb la crisi econòmica ha estat encara més pregonada tenint en compte l'extraordinària importància de la immigració just durant la dècada anterior: per al període 1961-1975 es registrava un saldo migratori positiu de gairebé un milió de migrants, mentre que, la mateixa diferència per al període 1975-91 representa una pèrdua de gairebé 25.000 habitants. A diferència del conjunt espanyol, la immigració a Catalunya no és un fenomen nou. Per a Catalunya, la novetat fou precisament l'aturada del moviment migratori produïda des de 1975. Aquesta aturada ha posat de relleu, d'un costat els processos de mobilitat interna lligats a la lògica metropolitana i de l'altre, la presència creixent de la immigració estrangera, tots dos fenòmens però, força modestos. El que cal preguntar-nos és si des de la crisi de 1975, no estem assistint a la fractura en un model demogràfic en bona mesura basat en la contínua aportació d'immigrants, o si l'aturada immigratòria fou tant sols una contracció conjuntural. Si la immigració estrangera pot significar una mena de continuïtat de la mateixa, reduint-se a una substitució de l'origen del treballador immigrant?

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DE LES MIGRACIONS

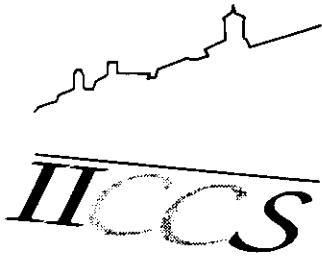
COORDINADOR/A: Angels Pascual i Encarna Herrera

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Danielle Provensal

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *I M M I G R A C I Ó
EXTRACOMUNITÀRIA: UNA APROXIMACIÓ DES DE LES CIÈNCIES SOCIALS***

RESUM

Mediante una revisió de los diferentes estudios sobre inmigración extracomunitaria realizados en el Estado Español, esta ponencia intenta analizar el papel que las ciencias sociales desempeña en el ámbito institucional, así como la influencia que éste ejerce tanto en la definición de los objetivos de la investigación como en la elección de unidades concretas de análisis. Asimismo intenta aportar algunos elementos de reflexión sobre el proceso concreto de producción social de determinadas categorías de migrantes así como sobre el proceso de producción científica que le acompaña.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA RURAL.**

Coordinadors: José Luis Giménez.
Departament de Sociologia, Escola
Universitària de Ciències Empresarials UB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: A
AULA: 14

Sessió: **Perspectives per a l'agricultura front el GAT**

Ponència: *Perspectives per a l'agricultura, família rural i entorn davant el GAT*

Ponent: Eduard Bes. Director del Centre d'Estudis del Departament d'Agricultura de la Generalitat

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: A
AULA: 14

Sessió: **Alternatives per a l'agricultura i medi ambient**

Ponència: *Alternatives per una agricultura i medi natural en un territori d'elevat desenvolupament industrial i urbà*

Ponent: Jordi Peix. Director General del Medi Natural del Departament d'Agricultura de la Generalitat

16 a 18 h

EDIFICI: A
AULA: 14

Sessió: **Identitat del desenvolupament rural europeu**

Ponència: *Nuevos contenidos, métodos y técnicas para el desarrollo rural, en el marco de la V.E.*

Ponent: José Luis Giménez. Experto en el programa Leader de la DG, VI.V:E. Universidad de Barcelona

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA URBANA.**

Coordinadores: Anna Alabart i Soledad García. Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials. UB

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

EDIFICI: A

AULA: 5

Sessió: Sociologia urbana

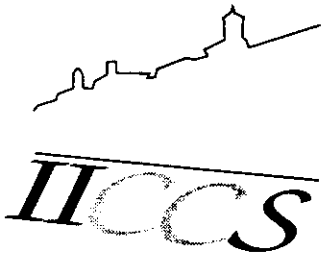
Ponència: *Estructura social i funcional de la ciutat: realitat i tendències a Barcelona*

Ponents: Anna Alabart
Xavier Aranda
Arlinda García
Cristina López

Comunicació: *Espais físics, espais socials: alguns aspectes de la relació entre la morfologia i els nivells socio-culturals a la ciutat de Lleida*
a càrrec de: Dolors Mayoral

Comunicació: *Renovació urbana a districtes de negocis: els casos de Baltimore i Barcelona*
a càrrec de: Carme Ruiz

Moderadora: Soledad García

16 a 18 h
EDIFICI: A
AULA: 5

II Congrés Català de Sociologia

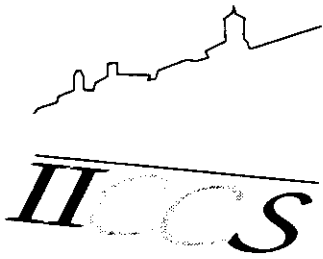
Sessió: Sociologia urbana

Ponència: *Ciutat, territori i seguretat*
Ponents: Anna Alabart
Josep M. Aragay
Juli Sabaté

Comunicació: *El vot jove als districtes de Barcelona*
càrrec de: Xavier Aranda
Rosa Nevado

Comunicació: *Conseqüències de la planificació urbanística i territorial: l'experiència de ciutat Guayana (Venezuela)*
a càrrec de: Elisabet Tejero

Moderadora: Soledad García

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA URBANA

COORDINADOR/A: Anna Alabart, Marisol García

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Dolors Mayoral

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ESPAIS FÍSICS, ESPAIS SOCIALS: ALGUNS ASPECTES DE LA RELACIÓ ENTRE LA MORFOLOGIA I ELS NIVELLS SOCIO-CULTURALS A LA CIUTAT DE LLEIDA*

RESUM

En aquesta comunicació es pretén realitzar una breu aproximació a les possibles relacions que es poden donar entre els espais físics i el que, d'una manera simbòlica es podria definir com a espais socials.

El fet de viure en un indret X de la ciutat suposa implícitament:

1. L'ocupació d'un espai físic prèviament jerarquitzat (barris d'alt estatus...)
2. L'ocupació d'un volum (símbol ocult de la possessió de capital econòmic...)
3. Una relació mes o menys intensa amb els espais culturals (sales de cinema, d'exposicions, teatre, museus...)
4. Unes relacions socials (persones que trobo freqüentment i que comparteixen molts o alguns dels meus gustos...)

Cap de les variables que acabem d'exposar es dona de forma aleatòria, podem trobar relacions estables entre les característiques físiques dels barris i l'estatus socio-cultural dels seus habitants. Tal és el cas que es dona als barris de la ciutat de Lleida, com ho demostra un primer estudi realitzat on s'intenta vincular els factors anteriors.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA URBANA

COORDINADOR/A: Anna Alabart, Marisol García

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Carme Ruiz

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *RENOVACIÓ URBANA A DISTRICTES DE NEGOCIS: ELS CASOS DE BALTIMORE I BARCELONA*

RESUM

El paper que vull presentar, es tracta més que d'una comparació, d'una visió en un pla paral·lel de referència, les experiències en renovació urbana de centres de negocis (CBD) a Barcelona i a Baltimore (BEUU), on es localitza una de les experiències més capdavanteres e internacionalment reconegudes en renovació urbana de CBD. M'ha interessat fer l'estudi des d'un punt de vista politològic-sociològic que entén l'experiència a més de en termes físics a través del joc entre els diferents actors involucrats en el procés de planejament d'aquesta renovació i de la presa de decisions, i de la percepció dels mateixos.

Aquesta doble referència crec que és vàlida, doncs malgrat la diferència entre els contextos EEUU i Europeu, que fa discutibles certs estudis comparatius el meu interès era fer un estudi de cas múltiple (doble en aquest cas) entre dos ciutats Baltimore i Barcelona molt paregudes en termes físics a l'hora d'encarar la necessitat de planejar els seus CBD i donar solucions a la pressió que fa el terciari sobre el conjunt de la ciutat i en particular als barris centrals sobre els que està assentat.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA URBANA**

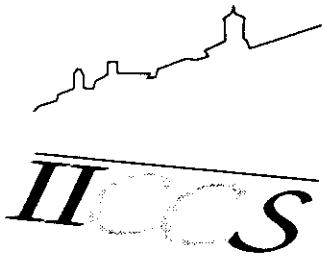
COORDINADOR/A: **Anna Alabart, Marisol García**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Anna Alabart, Josep M. Aragay i Juli Sabaté**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **CIUTAT, TERRITORI I SEGURETAT**

RESUM

S'exposen els principals resultats de les enquestes de seguretat ciutadana de l'Àrea metropolitana de Barcelona del que fa a l'anàlisi territorial: D'una banda la incidència de la centralitat metropolitana i la densitat poblacional en la distribució de la delinqüència, amb el mapa de risc; i d'altra banda, la desigual construcció espacial de la inseguretat (barri vs. ciutat i mapa de la por); per acabar amb la comparació entre la realitat delictiva i la construcció de la por.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA URBANA**

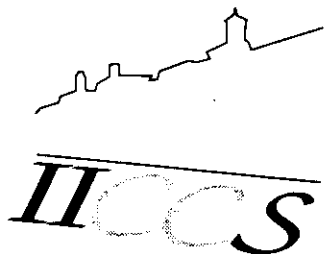
COORDINADOR/A: **Anna Alabart, Marisol García**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Xavier Aranda i Rosa Nevado**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **EL VOT JOVE ALS
DISTRICTES DE BARCELONA**

RESUM

A partir de les actes electorals corresponents a les eleccions generals (1989, 1993) i de l'enquesta dels CSIC sobre la intenció de vot, es compara el vot de la gent jove amb el del conjunt de la població per comprovar la hipòtesi de la major radicalitat del vot jove tant dins de l'eix dreta-esquerra com dins de l'eix nacional-estatal. L'anàlisi es fa per al conjunt de Barcelona i desagregada per districtes.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA URBANA

COORDINADOR/A: Anna Alabart, Soledad García

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Elisabet Tejero

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *CONSEQÜÈNCIES DE LA PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA I TERRITORIAL: L'EXPERIÈNCIA DE CIUDAD GUAYANA (VENEZUELA)*

RESUM

Ciudad Guayana, antic lloc d'exploracions mineres de Venezuela, es converteix en la ciutat protagonista d'aquest país durant els anys 56. L'arribada de la democràcia i el procés de racionalització de les empreses estrangeres dura a fer un replantejament de l'estructura econòmica de Venezuela i de les seves vies de desenvolupament . En el marc de la teoria dels Pols de creixement Regional es planteja la dinamització econòmica de la rica regió de Guayana. Per consolidar aquest procés es pensa construir una ciutat, Ciudad Guayana. Es truca al Joint Centre del M.I.I. perquè junt amb els planificadors venezolans dissenyn la ciutat. Diferències de criteris, poc respecte en els temps de producció de la ciutat, la segregació ideològica de l'esquema planificador, ja que després de 30 anys aquesta ciutat visqui la problemàtica de la segregació socio-espacial i trobi enormes dificultats econòmiques, polítiques i socials per arribar a un grau de desenvolupament urbà propi de ser expectatives inicials.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball: **SOCIOLOGIA DEL TREBALL.**

Coordinadors: Faustino Miguélez i Antonio Martín. Departament de Sociologia. UAB

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

Sessió: El mercat de treball

EDIFICI: A

AULA: 6

Ponència: *L'atur de llarga durada. Les dones com exponent de l'ocupació avui*

Ponent: Teresa Forn

Comunicació: *Observatori sobre l'ocupació*

a càrrec de: Ramón Alós

Pere Jódar

Rocio Mendoza

Comunicació: *La segmentació del mercat de treball: el cas de l'àrea metropolitana de Barcelona*

a càrrec de: Pedro López

Comunicació: *L'absentisme laboral de les treballadores com exemple de doble presència*

a càrrec de: Pilar Carrasquer

Comunicació: *Mujeres jóvenes y precariedad laboral: el deterioro de la identidad (un análisis psicosociológico)*

a càrrec de: Esteban Agulló

Comunicació: *Models d'inserció socio-ocupacionals de col·lectius específics*

a càrrec: Carmen Fenollosa

Comunicació: *Treball i vida Quotidiana*

a càrrec de: Grup d'Estudis QUIT

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

Sessió: Recursos humans (sessió conjunta amb els grups de sociologia de l'educació i sociologia de les organitzacions i de l'empresa)

EDIFICI: A
AULA: 9

Ponència: *Canvis a l'empresa i polítiques de recursos Humans*

Ponent: Andreu Lope

Ponència: *Educació, Formació i treball*

Ponent: Grup GREET-ICE

Comunicació: *Qualificacions i polítiques de Recursos Humans*

a càrrec de: CIREM

Comunicació: *Organització del treball i participació a l'empresa*

a càrrec de: Faustino Miguélez
A. Martín Artiles

16 a 18 h

Sessió: Transformacions en les relacions laborals

EDIFICI: A
AULA: 6

Ponència: *Transformacions en les relacions laborals*

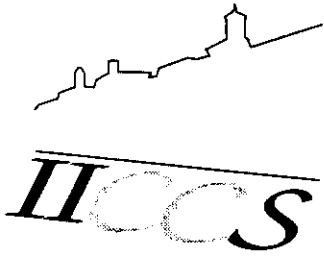
Ponent: Pere Jódar

Comunicació: *Nous Perfils a l'afiliació sindical a Catalunya. El cas de la CONC*

a càrrec de: Oscar Rebollo

Comunicació: *La pulga y el elefante. Algunas reflexiones entorno a laborales?*

a càrrec de: Xavier Coller

II Congrés Català de Sociologia

Comunicació: ¿Porqué los trabajadores no alquilan capital y establecen su propia organización?. Estrategias de reproducción y trayectorias de clase

a càrrec de: Joan Casellas
Ignasi Brunet
Pedro Camacho

Comunicació: Canvis i tendències en les relacions laborals en l'Àrea Metropolitana de Barcelona

a càrrec de: Imma Pastor

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL TREBALL**

COORDINADOR/A: **Fausto Miguélez i Antonio Martin**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Esteban Agulló Tomás**

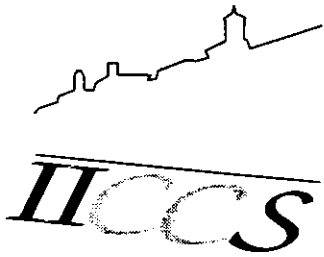
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **MUJERES JÓVENES Y
PRECARIEDAD LABORAL: EL DETERIORO DE LA IDENTIDAD (UN ANALISI
PSICOSOCIOLÓGICO)**

RESUM

El proceso de precarización del mercado laboral en España tiene su origen con la crisis de los años 70 y sus posteriores procesos de reconversión. Entran en crisis los sectores económicos tradicionales y los sectores que empiezan a crear puestos de trabajo, ya en los años ochenta, son aquellos que exigen trabajos de alta cualificación. Por otra parte, los sectores tradicionales reconvertidos comienzan a utilizar básicamente trabajos eventuales y temporales.

Las transformaciones del mercado laboral requieren nuevas formas de organización del trabajo, al igual que nuevas formas de contratación. Todo este complejo panorama de crisis estructural ha ido generando nuevos problemas en las condiciones sociolaborales y desventajas para los trabajadores, sobre todo, los colectivos más desfavorecidos como los jóvenes, las mujeres y los parados de larga duración.

El objetivo central de la investigación se centra en el an lisis, desde una perspectiva psicosociológica y con una metodología cualitativa, de los efectos y las consecuencias que conlleva el trabajo precario o at pico y sus diferentes modalidades en el complejo marco de la economía sumergida y su consecuente influencia en el proceso de construcción de la identidad de las mujeres jóvenes.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL TREBALL**

COORDINADOR/A: **Fausto Miguélez i Antonio Martin**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Pedro López Roldan**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **LA SEGMENTACIÓ DEL MERCAT DE TREBALL A LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA**

RESUM

La segmentació del mercat de treball a la Regió Metropolitana de Barcelona

El contingut d'aquesta comunicació presenta els resultats parcials d'una investigació sobre treball i vida quotidiana a la Regió Metropolitana de Barcelona amb dades de l'any 1990 portat a terme per l'*Equip d'Estudis sobre Treball i Vida Quotidiana*. L'objectiu d'aquest estudi parcial consisteix en obtenir una tipologia d'estrats o segments del mercat de treball d'acord amb les característiques concretes i contextuals dels llocs de treball. Aquestes característiques se'n deriven de les principals dimensions del concepte de segmentació que ha posat de manifest la perspectiva teòrica de la segmentació del mercat de treball. La realització de l'estudi comporta la utilització d'una metodologia de construcció i anàlisi tipològica fonamentada en el seu caràcter estructural i articulat, i on s'impliquen tècniques d'anàlisi multivariàble a partir de dades d'enquesta.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL TREBALL

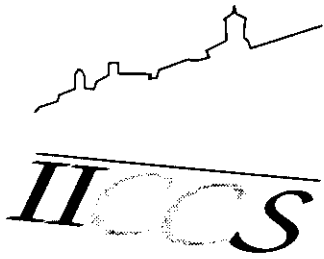
COORDINADOR/A: Fausto Miguélez i Antonio Martín

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Olier Carrasquer Oto

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *L'ABSENTISME LABORAL DE
LES TREBALLADORES COM EXEMPLE DE DOBLE PRESENCIA***

RESUM

Partint del model de producció/reproducció per analitzar el treball de les dones aquesta comunicació planteja la necessitat d'abordar l'anàlisi de l'absentisme laboral de les treballadores com expressió de "doble presència".

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **SOCIOLOGIA DEL TREBALL**

COORDINADOR/A: **Fausto Miguélez i Antonio Martin**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Ignasi Brunet, Pedro Camacho i Joan Casellas**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ***PORQUE LOS TRABAJADORES NO ALQUILAN CAPITAL Y ESTABLECEN SU PROPIA ORGANIZACION ? ESTRATEGIAS DE REPRODUCCION Y/O TRAYECTORIAS DE CLASE***

RESUM

La idea inicial de este proyecto de investigación se nos ocurrió de la lectura de "La naturaleza del intercambio laboral y la teoría de la producción capitalista" de H. Gintis (1.983). Pero también de la necesidad que teníamos de adquirir conocimiento acerca de determinados procesos sociales, y concretamente, nos interesaba como meta de la investigación centrarnos en estudiar cómo funciona la relación capital/trabajo y las trayectorias sociales de los actores que viven en estas relaciones estructurales de producción. Por tanto, nuestra búsqueda de conocimiento se transforma inmediatamente en una lucha contra la falsedad de las ideologías que acompañan la denominación social (el "orden social"), y que la disfrazan de necesidades técnicas o naturales (el "orden de las cosas").

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL TREBALL

COORDINADOR/A: Fausto Miguélez i Antonio Martin

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Oscar Rebollo

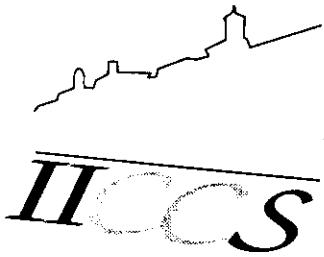
TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *NUEVOS PERFILES EN LA AFILIACION SINDICAL. EL CASO DE CC.OO. DE CATALUÑA*

RESUM

La comunicació que se presenta té un doble objectiu. El primer se refereix a la necessitat de donar compte de l'existència d'un procés de renovació, o no, en l'afiliació sindical a Catalunya. Això és, si la base afiliativa del sindicalisme segueix sent un redúct de tradicionals obrers de l'indústria o si, per contra, apareixen nous grups, nous perfils socials i laborals i, possiblement, nous interessos i exigències cap a l'organització.

El segon objectiu, més teòric, consisteix a apuntar alguns elements conceptuals que puguin ajudar a l'estudi i comprensió d'aquest procés de renovació en les bases afiliatives del sindicalisme.

Les arguments se sustenten sobre els resultats d'una àmplia enquesta realitzada a afiliats i afiliades de CC.OO. a Catalunya.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL TREBALL

COORDINADOR/A: Fausto Miguélez i Antonio Martin

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Fausto Miguélez i Antonio Martin

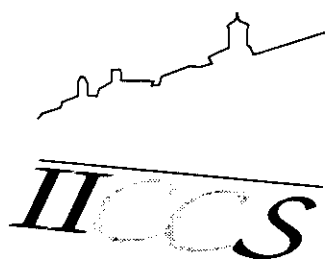
TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ORGANIZACION DEL TRABAJO Y PARTICIPACION EN LA EMPRESA

RESUM

Esta comunicación recoge un aspecto concreto de una investigación más amplia, realizada a una importante muestra de empresas, titulada "El impacto económico, social y laboral de los Juegos Olímpicos de 1992 en Barcelona ciudad y su entorno", encargada por el Comité Organizador de las Olimpiadas de Barcelona al Grup d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball, del Departament de Sociologia de la UAB.

La introducción de nuevas formas de participación en las empresas se ha venido asociando, en los últimos años, con la innovación tecnológica, la aplicación de nuevas formas de organización del trabajo y los objetivos de calidad en los productos. Efecto de dichos cambios es la tendencia a la modificación y achatamiento del organigrama formal de la empresa, lo que a su vez requiere otra disposición de los flujos de comunicación y un mayor dinamismo interactivo entre los grupos de trabajo y los departamentos funcionales.

La motivación y la incentivación de la "implicación" en la responsabilidad sobre el trabajo directo se suele realizar a través de mecanismos individuales o bien simplemente a través de la imposición de facto; en raras ocasiones se negocia a través de los representantes de los trabajadores. De ello se infiere una tendencia a individualizar ciertas prácticas de gestión de los recursos humanos, especialmente las referidas a formación y promoción.

GRUP DE TREBALL: SOCIOLOGIA DEL TREBALL

COORDINADOR/A: Fausto Miguélez i Antonio Martin

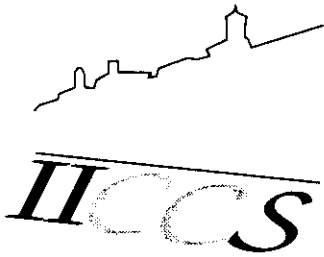
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Equip QUIT

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: TRABAJO Y VIDA COTIDIANA

RESUM

Se trata de una investigación desarrollada a lo largo de 3 años cuyo objetivo ha sido doble. En primer lugar analizar la configuración material y las estructuras de sentido de la vida cotidiana de la gente, en función de una tipología elaborada al efecto: la tipología se basa en la distribución del tiempo y en los contenidos básicos de tres ámbitos principales de actuación: el trabajo productivo, el trabajo reproductivo, el tiempo libre. En segundo lugar, profundizar en el significado teórico y práctico del trabajo hoy, teniendo en cuenta los dos campos básicos de actividad de las personas: trabajar para ganarse la vida, trabajar para cuidar de si mismo y de la propia familia.

La investigación consta de tres fases. La primera nos lleva a la elaboración de la tipología que servirá de base al an lisis de la estructuración material de la vida cotidiana, a través del estudio de la segmentación del trabajo, de la división del trabajo doméstico y de diversa configuración del tiempo libre. Para ello se utiliza la base de datos de la Enquesta Metropolitana 1990. La segunda permite profundizar en los procesos de socialización de la vida cotidiana, a través del an lisis de actitudes y percepciones que los diversos tipos -de la primera fase- manifiestan en relación al trabajo, a las tareas reproductoras y al tiempo libre; la base es un cuestionario pasado al efecto a 200 personas. La tercera permite entrar en la estructura de sentido de la vida cotidiana, buscando la articulación din mica de los tres ámbitos a través de la trayectoria de las personas. A tal efecto se han realizado 30 entrevistas.

AREA TEMÀTICA: SOCIOLOGICA I METODOLOGIA

Grup de treball: **TEORIA SOCIOLOGICA**

Coordina: Carlota Solé. Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

Sessió: **Reconsideració dels clàssics**

EDIFICI: C
AULA: 1

Ponència: *"Sobre alguns orígens de la teoria social"*
Ponent: Lluís Argemí

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

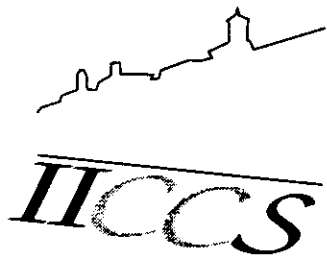
Sessió: **Modernització i postmodernitat**

EDIFICI: C
AULA: 1

Ponència: *"Giddens, Luhmann, Beck i Habermas: quatre lectures de la modernitat"*
Ponent: Francesc X. Tirado i Isabel Salas

Ponència: *"La integración de las sociedades modernas"*
Ponent: Josetxu Beriain

Ponència: *El debate sobre la "Sociedad del Trabajo" en la teoría social: una discusión crítica*
Ponent: José Antonio Noguera

II Congrés Català de Sociologia

16 a 18 h

EDIFICI: C

AULA: 1

Sessió: Els debats pendents i recurrents en la teoria sociològica contemporània

Taula rodona: Sessió conjunta en el grup de treball metodologia

Ponència: *Matemàtiques i informació*

Ponent: Antoni Domènech

Ponència: *Estructuras estadísticas y modelos de agencia causal*

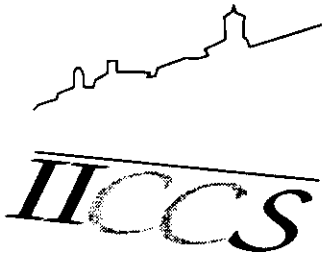
Ponent: Angeles Lizón

Ponència: *Aplicació de la teoria del joc a l'anàlisi dels conflictes racials*

Ponent: Carlota Solè

Ponència: *Menys regressions i més especulació*

Ponent: Josep Mª Colomer

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: TEORIA SOCIOLOGICA

COORDINADOR/A: Carlota Solé

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: José Antonio Noguera

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *EL DEBATE SOBRE LA
"SOCIEDAD DEL TRABAJO EN LA TEORIA SOCIAL: UNA DISCUSION CRÍTICA***

RESUM O ABSTRACT

La presente comunicació, discute desde el punto de vista de la teoria social, la tesis de autores como C.OFFE, J. Habermas, A. Gorz, A. Schaff a propósito de la "crisis de la sociedad del trabajo". Tras periodizar unánimemente el debate, se examinan algunos de sus supuestos teóricos y en especial la frecuente asimilación de la categoría de "trabajo" a la de "acción instrumental", a costa de sus aspectos normativos y expresivos. Se sostendrá que un concepto de trabajo más abarcador, que incorpore aportaciones de diversos teóricos actuales como Elster, Habermas, Giddens o Bourdieu, podría ayudar a replantear de forma provechosa el mencionado debate.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: TEORIA SOCIOLOGICA

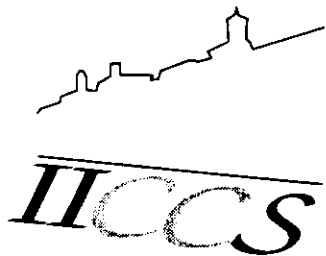
COORDINADOR/A: Carlota Solé

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Carlota Solé

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *APLICACIÓ DE LA TEORIA
DELS JOCS ALS CONFLICTES RACIALS***

RESUM

La ponència presenta alguns casos de conflicte social com ara lingüístics i racials en els quals la teoria dels jocs permet la modelació i racionalització de la confrontació d'interessos i la seva possible solució.

GRUP DE TREBALL: **TEORIA SOCIOLÒGICA/METODOLOGIA (3ª Sessió conjunta)**

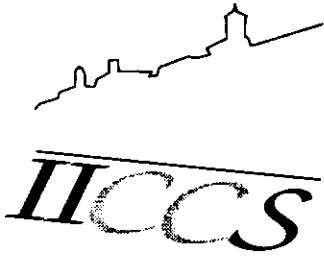
COORDINADOR/A: **Carlota Solé/Angeles Lizón**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Josep Mª Colomer**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ***MENYS REGRESSIONS I MÉS ESPECULACIÓ***

RESUM O ABSTRACT

Una anàlisi de la producció sociològica autòctona mostra que la regressió estadística és una de les tècniques més utilitzades per relacions variables. El supòsit de relació lineal i aditiva és però i sovint ímplicit i inversemblant. Algunes lleis científiques mai haurien estat establertes si s'hagués utilitzat aquest supòsit, ja que la regressió entre variables no és significativa. La discussió conceptual i la imaginació teòrica han d'anar acompanyades d'una diversificació de la dieta matemàtica

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA SOCIOL GICA I METODOLOGIA

Grup de treball: **METODOLOGIA**

Coordina: Angeles Lizón. Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: C
AULA: 2

Sessio: **Problemes metodològics i estratègies de teorització en Ciències socials**

Ponència: *Alguns problemes metodològics i substantius del us de la teoria formal de la racionalitat en les ciències socials empíriques*

Ponent: Antoni Dom nech

Ponència: *Les noves tècniques informàtiques d'investigació empírica*

Ponent: Mª Dolores Peris

Comunicació: *Verificación y evaluación de modelos matemáticos. Aplicación multinivel en un caso de an lisis textual*

a càrrec de: Francisco J. Miguel Quesada

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

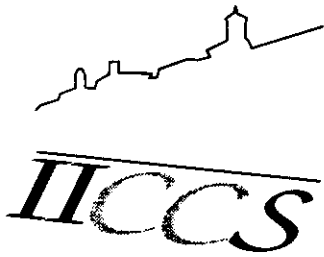
EDIFICI: C
AULA: 2

Sessio: **Tradicions metodològics i teòriques. Nous enfocs de problemes clàssics en sociologia**

Ponència: *Monismo vs. Pluralismo metodológico*
Ponent: Ana Estany

Ponència: *La herencia metodol gica del historicismo*
Ponent: F lix Ovejero

Ponència: *Conceptos interpretativos y conceptos teóricos. Dificultades de la perspectiva EMIC*
Ponent: Aurora González

II Congrés Català de Sociologia

16 a 18 h

EDIFICI: C
AULA: 1

Sessió: Problemes de teoria sociològica matemàtica contemporània

Ponència: *R. Boudon: Modelos y cambio social*
Ponent: Andrés de Francisco

Ponència: *J. Coleman: Racionalidad y confianza mútua*
Ponent: Fernando Aguiar

Sessió: Utilitat dels models de jocs en les ciències socials. Informes d'Investigació

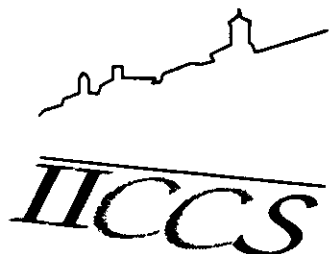
Taula rodona: Sessió conjunta en el grup de treball de teoria sociològica

Ponència: *Matemàtiques i informació*
Ponent: Antoni Domènech

Ponència: *Estructuras estadísticas y modelos de agencia causal*
Ponent: Angeles Lizón

Ponència: *Aplicació de la teoria del jocs a l'anàlisi dels conflictes socials*
Ponent: Carlota Solè

Ponència: *Menys regressions i més especulació*
Ponent: Josep Mª Colomer

II Congrés Català de Sociologia

RESUM O ABSTRACT

GRUP DE TREBALL METODOLOGIA

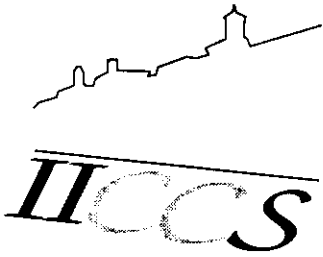
COORDINADORA Angeles Lizón

NOM DEL PONENT Antoni Domènech

TITOL Alguns problemes metodològics i substantius del
us de la teoria formal de la racionalitat en las ciències socials
empiriques.

RESUM L'imponent exit que en els darrers anys ha aconseguit
la utilització de la teoria de la racionalitat en les ciències
socials, no ha impedit l'atriutxerament dels seus oponents
darrera uns quants arguments crítics contraris.

Aquesta conferència fa un balanç dels principals
arguments contraris, tot distingint-ne els de caire metodològic
respecte dels pròpiament substantius.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **METODOLOGÍA**

COORDINADOR/A: **Angeles Lizón**

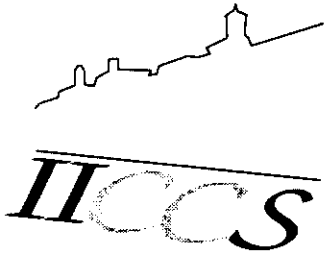
NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Maria Dolores Peris**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **LES NOVES TÈCNIQUES
INFORMÀTIQUES D'INVESTIGACIÓ EMPÍRICA**

RESUM

Cuando en las ciencias aplicadas se introdujo el ordenador, parecía que la gran revolución consistía en poder incrementar la capacidad de análisis conjunto de una cantidad de información mucho mayor. Esta ampliación de las posibilidades para obtener relaciones coordinadas de un mayor número de variables, ya supuso una cadena de cambios que inmediatamente superaron la mera extensión de la información analizada. Es el caso de la integración de la información cualitativa y cuantitativa, que si bien tuvo diferentes causas, en cuanto a la introducción de una mayor flexibilidad para permitir la convergencia de los enfoques estadísticos cuantitativos y cualitativos anteriormente diferenciados, es ya asignada por Coleman (1969) como uno de los frutos de la incorporación de la informática a las CCSS.

Ahora bien, lo que parecía un instrumento muy útil, pero instrumento al fin, fue tomando directividad en la planificación de las investigaciones sociales a medida que el software permitía acceder a modelos anteriormente implantables, o afrontar nuevos diseños merced a las técnicas de análisis antes inaccesibles. Las consecuencias fueron otro tipo de estudios sociológicos y tal como se expone, una nueva forma de entender la Ciencia Social.

GRUP DE TREBALL: METODOLOGÍA

COORDINADOR/A: Angeles Lizón

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Francisco J. Miguel Quesada

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: VERIFICACIÓN Y
EVALUACIÓN DE MODELOS MATEMÁTICOS. APLICACIÓN MULTINIVEL EN UN
CASO DE ANÁLISIS TEXTUAL**

RESUM

Se presentan y discuten los fundamentos metodológicos de la aplicación de modelos matemáticos para un caso concreto de análisis del contenido de una publicación científica. En concreto, se examinan las diversas posibilidades de aplicación en varios niveles del análisis, así como las peculiaridades que presenta cada nivel en relación a la verificación y evaluación de los modelos aplicados. Finalmente se intenta establecer un conjunto mínimo de condiciones y criterios válidos y generalizables de evaluación, que atiendan tanto a la consistencia matemática como a la adecuación empírica, y de forma especial, al valor teórico del modelo.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: METODOLOGÍA

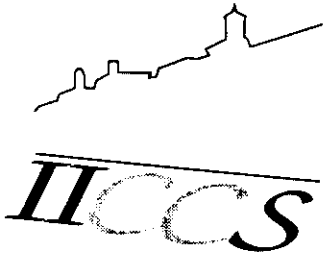
COORDINADOR/A: Angeles Lizón

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Ana Estany

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *MONISMO vs PLURALISMO
METODOLÓGICO***

RESUM

El objetivo de esta comunicación es establecer los términos del debate sobre la metodología científica. A fin de que este análisis sea fructífero y clarificador es imprescindible distinguir varios niveles, desde las técnicas hasta determinados principios metafísicos que subyacen a toda investigación científica. Las reflexiones sobre cuestiones metodológicas, por parte de científicos y filósofos, muestran los diversos sentidos en que este concepto es utilizado y que corresponden a los niveles metodológicos antes mencionados.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **METODOLOGÍA**

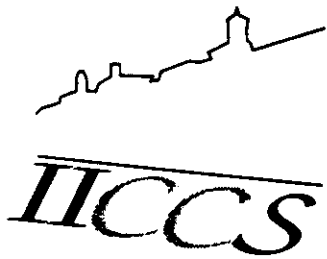
COORDINADOR/A: **Angeles Lizón**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Félix Ovejero**

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **L A H E R E N C I A
METODOLÓGICA DEL HISTORICISMO**

RESUM

A diferencia de lo que sucede con las tradiciones naturalistas, que han pensado los problemas metodológicos de las ciencias sociales sobre el trasfondo de las ciencias naturales y sus procedimientos explicativos, el historicismo ha "descubierto" los problemas metodológicos de las ciencias sociales desde la propia práctica investigadora. Sin embargo, el historicismo ha sido objeto de injustas críticas metodológicas. Por una parte, se le han atribuido tesis que no defendía. Por otra parte, como consecuencia de un urgente desprecio del "dualismo metodológico", no se han atendido muchas de sus inteligentes percepciones acerca del funcionamiento de las ciencias sociales. Ideas como las de totalidad, explicación intencional, microfundamentos o mecanismos sociales tienen su raíz en reflexiones historicistas. Eliminadas las torpezas de las tempranas formulaciones y revisitadas con los instrumentos del moderno análisis las tesis historicistas muestran un enorme potencial para la autoconsciencia metodológica de las ciencias sociales.

II Congrés Català de Sociologia

RESUM O ABSTRACT

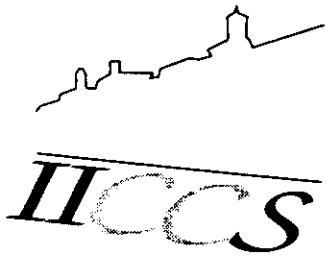
GRUP DE TREBALL METODOLOGIA

COORDINADORA Angeles Lizón

NOM DEL PONENT Aurora González

TITOL Conceptos interpretativos y conceptos teóricos.
Dificultades de la perspectiva EMIC.

RESUM La llamada nueva etnografía trató de aproximarse a la especificidad de las culturas distinguiendo entre el enfoque emic y el enfoque etic, pero no fue posible extender la dicotomía desde la lingüística al comportamiento no verbal porque carecemos en ciencias sociales de vocabularios descriptivos precisos. Nos acercamos al estudio de los fenómenos socioculturales con un bagaje de conceptos que se forman con acopios muy distintos: conceptos folk o de sentido común, conceptos (generados por la perspectiva) emic, conceptos acuñados en teorías previas. Y en el trascurso del trabajo creamos otros conceptos interpretativos, formulamos otros conceptos teóricos. Si pensamos en el constructo final, no como una descripción etnográfica, sino como un predicado de estructura donde tengan cabida tanto los factores históricos o ecológicos como las instituciones sociales y los planes, motivos o significados culturales, junto con las interrelaciones que los vinculan, tal vez podamos escapar a la circularidad exasperante de la etnografía de los 60, que trataba de poner a prueba sus hipótesis sobre los modelos cognitivos indígenas con descripciones de conductas que respondían a otro tipo de hipótesis también suyas.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **METODOLOGÍA**

COORDINADOR/A: **Angeles Lizón**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Andrés de Francisco**

TÍTOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **R. BOUDON: MODELOS Y
CAMBIO SOCIAL**

RESUM

En esta ponencia desearía pergeñar un panorama teórico en el ámbito de la dinámica social en el que conviven tres grandes corrientes. Por un lado, nos encontramos con un enfoque clásico o, por mejor decir, «neoclásico» del cambio social, el de los padres fundadores de la sociología, que -tras sobrevivir al ataque popperiano- goza de fuerzas renovadas, de mayor refinamiento y de numerosos adeptos. Me refiero al enfoque (neo)evolucionista. En las antípodas de éste, sin embargo, encontramos una modalidad de teorías del cambio social claramente comprometidas con una metodología individualista y con la incorporación del supuesto de la racionalidad individual, al menos en un sentido amplio. En aras de la economía expositiva y de la eficacia crítica, me centraré en el que, a mi entender, es el representante más fino y vehemente de esta tendencia: R. Boudon. Tras analizar los límites de ambos enfoques -no sin ocultar mi debilidad por el segundo-, rescataré y presentaré a la sociología histórica contemporánea como el enfoque del cambio social que puede servir de puente entre los dos enfoques anteriores permitiéndonos seguir contemplando grandes procesos de cambio.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **METODOLOGÍA**

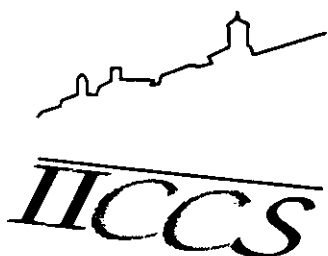
COORDINADOR/A: **Angeles Lizón**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Fernando Aguiar**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **J. COLEMAN: RACIONALIDAD
Y CONFIANZA MUTUA**

RESUM

El libro de James Coleman Foundations of Social Theory, publicado en el año 1990, se presenta como el intento más ambicioso de fundar la teoría social sobre la teoría de la elección racional. Una pretensión muy contestada que ha generado un intenso debate teórico. En dicha obra desempeña un importante papel la confianza como mecanismo de interacción entre individuos. Mi intención sería, primero, analizar el puesto que ocupa la confianza en el edificio teórico de Coleman; segundo, redefinir el concepto en términos de racionalidad limitada e información asimétrica. Ello me permitirá criticar tanto la concepción colemaniana de la confianza como su fundamentación de la teoría social en términos de la teoría restringida de la elección racional.

II Congrés Català de Sociologia

RESUM O ABSTRACT

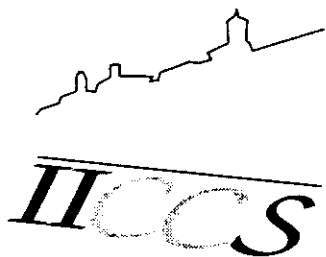
GRUP DE TREBALL METODOLOGIA

COORDINADORA Angeles Lizón

NOM DEL PONENT Angeles Lizón

TITOL Estructuras estadísticas y modelos de juego.

RESUM La teoría de los juegos se puede considerar como aquella parte de la teoría de la decisión caracterizada por el hecho de que en ella se incorpora una dimensión estratégica relativa a situaciones competitivas entre, por lo menos, dos agentes (individuos o grupos) de decisión. Ideados exclusivamente para las ciencias sociales, estos desarrollos matemáticos ofrecen una nueva posibilidad interpretativa y explicativa a la sociología descriptiva. Al poder complicarse indefinidamente, los distintos modelos de juegos de estrategia pueden adecuarse en grados de estimación, incrementando su similitud con los hechos, acontecimientos o procesos sociales descritos por las regularidades estadísticas. Resultan así muy versátiles, pudiendo constituir un enjambre o familia de modelos cada vez menos abstractos de mecanismos de agencia causal. Ello permite formarse una idea de cuán potente puede resultar el instrumento formal y pone de manifiesto las posibilidades heurísticas de la teoría de la elección racional, aún a pesar de sus limitaciones descriptivo-explicativas.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA SOCIOLÒGICA I METODOLOGIA

Grup de treball: **TECNiques D'INVESTIGACIO**

Coordina: Carlos Lozares. Departament de Sociologia, UAB

divendres, 15 d'abril

17 a 19 h

EDIFICI: C

AULA: 3

Sessió: Classificacions i tipologies (i més en general anàlisis quantitativus)

Ponència: *Model multivariant per l'anàlisi de l'estructura social*

Ponent: Màrius Domínguez

Ponència: *Metodologia de construcció de tipologies: la tipologia estructural i articulada*

Ponent: Pedro López Roldan

Ponència: *L'estructuració del consum a través de l'anàlisi de correspondències*

Ponent: Vicent Borràs Català

Comunicació: *Zonas sociales i territoris*

a càrrec de: Carlos Lozares

Màrius Domínguez

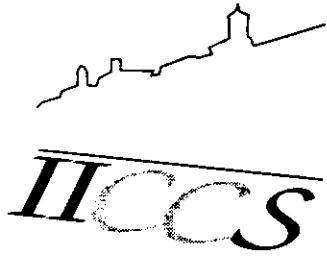
Comunicació: *Tratamiento multivariado en una gran encuesta aleatoria: la muestra estratificada, la estructura social y las zonas sociales metodologia y complementariedades mutuas.*

a càrrec de: Carlos Lozares

Pedro López

Màrius Domínguez

Vicent Borràs

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril

10 a 12 h

Sessió: L'anàlisi de dades qualitatives

EDIFICI: C

Ponència: *Alguns problemes tècnics i metodològics d'una anàlisi del discurs científic de la sociologia catalana*

AULA: 3

Ponents: J. A. Noguera
M. Quesada
X. Rambla

Ponència: *Análisis de Datos Textuales. Análisis estadístico de entrevistas*

Ponents: Monique Bécue
Carmen Domínguez Alcón
Max Reinert

16 a 18 h

Sessió: Complementarietat de mètodes

EDIFICI: C

Ponència: *El tratamiento multiriesgo en la investigación sociológica*

AULA: 3

Ponents: Carlos Lozares

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

COORDINADOR/A: Carlos Lozares

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Marius Domínguez

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *MODEL MULTIVARIANT PER L'ANÀLISI DE L'ESTRUCTURA SOCIAL*

RESUM

El model d'anàlisi de grans enquestes representatives es redueix, freqüentment, a l'anàlisi variat de taules de contingències i es realitza, com a màxim, alguna manipulació d'altres variables per a l'elaboració d'alguna tipologia. Aquests encreuaments es fan a partir d'unes variables anomenades independents o estructurals, que ni han estat sotmeses a una interacció entre elles ni ha a la de la resta de les variables com a conjunt. En l'anàlisi de l'estructura d'una regió o d'un gran territori aquesta interacció és imprescindible si el que es vol és trobar els estats socials i més encara si es vol aprofundir en el descobriment dels estils de vida.

GRUP DE TREBALL: TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ

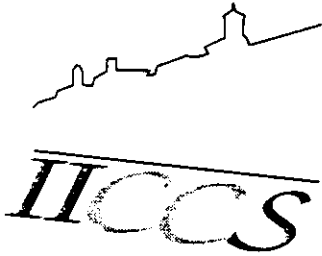
COORDINADOR/A: Carlos Lozares

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Pedro López Roldán

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *METODOLOGÍA DE CONSTRUCCIÓN DE TIPOLOGÍES: LA TIPOLOGÍA ESTRUCTURAL I ARTICULADA*

RESUM

El contingut d'aquesta ponència presenta un dels instruments habituals de la investigació empírica sociològica: la construcció de tipologies. Després de plantejar alguns dels trets característics de la seva definició i el seu ús, s'exposarà la formulació del contingut i els moments d'una proposta metodològica de construcció, anàlisi i validació tipològica. Aquesta metodologia proposa un model d'anàlisi tipològic fonamentat en dos aspectes definitoris. El primer alludeix a la forma de l'objecte d'estudi que denominem estructural. El segon es concreta en la forma de construcció de la tipologia que denominem articulada. La pertinència d'aquesta metodologia s'inscriu, en primera instància, en una perspectiva distributiva o de caràcter quantitativa que recorre a la recollida de dades per enquesta i a l'aplicació de tècniques estadístiques d'anàlisi multivariable com a dispositius tecnològics.

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

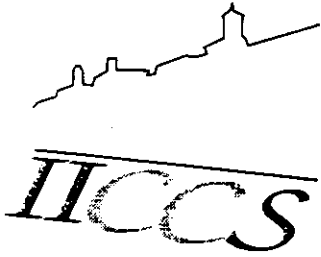
COORDINADOR/A: Carlos Lozares

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Vicent Borràs Català

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *L'ESTRUCTURACIÓ DEL CONSUM A TRAVÉS DE L'ANÀLISI DE CORRESPONDÈNCIES*

RESUM

Els estudis fets tradicionalment des de les investigacions de mercat, el marketing i disciplines afins, han tractat de veure quins eren els comportaments dels consumidors a través d'una sèrie de models, força sovint reduccionistes, ja que es partia d'un nombre de variables que deixava fora alguns aspectes rellevants a l'hora d'analitzar aquest fenomen. El propòsit de la ponència és veure com l'anàlisi de correspondències múltiples, com a tècnica d'anàlisi multivariat, ens permet estructurar la realitat del consum d'una manera més completa i així mateix, contemplar un ventall més gran de variables explicatives, sense haver d'oblidar variables al nostre entendre fonamentals per a un model més exhaustiu.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

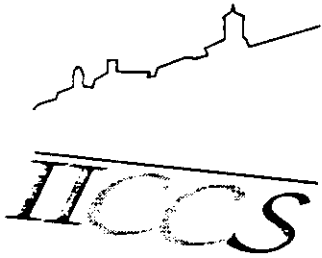
COORDINADOR/A: Carlos Lozares

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Carlos Lozares i Marius Domínguez

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ZONES SOCIALS I TERRITORI*

RESUM

El objetivo del análisis de la Zonas Sociales consiste en identificar diferenciadamente la realidad territorial de la Región Metropolitana de Barcelona para llegar a un conocimiento más matizado, desagregado y localizado de la misma. Se trata pues de dar cuenta de la Estructura y Grupos Sociales en cada una de las Zonas y de ahí de sus Estilos de Vida. Los datos provienen del Padrón municipal y de la Encuesta Metropolitana y los análisis son de tipo multidimensional.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ**

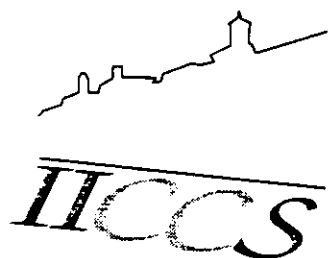
COORDINADOR/A: **Carlos Lozares**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Carlos Lozares, Pedro López, Marius Domínguez, Vicent Borràs**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **T R A T A M I E N T O
MULTIVARIADO EN UNA GRAN ENCUESTA ALEATORIA: LA MUESTRA
ESTRATIFICADA, LA ESTRUCTURA SOCIAL Y LAS ZONAS SOCIALES.
METODOLOGÍA Y COMPLEMENTARIEDADES MUTUAS.**

RESUM

En esta comunicación se desarrollan diversos métodos multivariados aplicados a una gran encuesta aleatoria: en particular los Análisis de Componentes Principales, ACP, de Cluster y de Correspondencias Múltiples. No se trata tanto de dar cuenta detallada de los mismos, que el lector puede encontrar en numerosas publicaciones, sino de centrarse más bien en los objetivos perseguidos, en algunos de los resultados, en los procesos seguidos para el cálculo de la Muestra estratificada, de la Estructura social global y de las Zonas sociales, y, en particular, en la complementariedad de los procedimientos. Se resalta también la eficacia de estos métodos en el análisis de las grandes encuestas aleatorias cuando lo corriente acostumbra a ser el exclusivo análisis bivariado.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

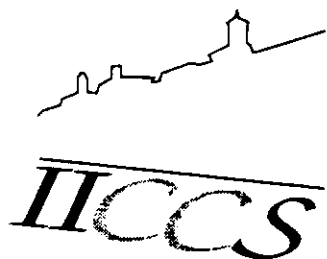
COORDINADOR/A: Carlos Lozares

**NOM DEL PONENT/COMUNICANT: J.A. Noguera, M. Quesada, X.
Rambla**

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ALGUNS PROBLEMES
TÈCNICS I METODOLÒGIC D'UNA ANÀLISI DEL DISCURS CIENTÍFIC DE LA
SOCIOLOGIA CATALANA***

RESUM

A partir d'una recerca sobre l'evolució del discurs científic a la revista "Papers Revista de Sociologia", la qual intentava combinar aportacions dels programes dèbil, fort i constructivista de la sociologia de la ciència, aquesta comunicació intenta resumir alguns problemes tècnics i metodològics. En concret, discutirà l'operativització dels conceptes de "patrons de coneixements", "especialització científica", "debat científic", "cientificitat reclamada", i de "innovació científica". Destacarà sobretot una tipologia d'annunciats científics inspirada en l'anàlisi de modalitzadors de Latour i Wodgar.

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

COORDINADOR/A: Carlos Lozares

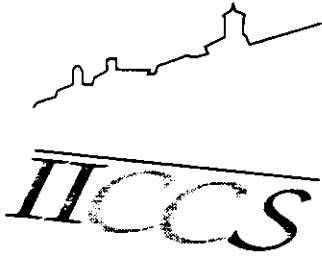
**NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Monique Bécue, Carmen Domínguez,
Max Relnert**

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: ANÁLISIS DE DATOS
TEXTUALES. ANÁLISIS ESTADÍSTICO DE ENTREVISTAS**

RESUM

La aplicación de los métodos estadísticos llamados "Análisis de Datos Textuales" (Lebart, Salem 88) al tratamiento de entrevistas en profundidad proporciona una lectura fina de dichas entrevistas. La desconstrucción tanto del lenguaje como de la intencionalidad obtenidas por estos métodos permiten descubrir signos sociales que, sin estos métodos, no se evidenciarían. Los individuos hablan de forma distinta según su nivel social, pero las diferencias pueden plasmarse en palabras consideradas como semánticamente neutras, y pasar desapercibidas sin esa objetivación.

Presentamos en esta comunicación algunos aspectos de estos métodos aplicados a 15 entrevistas efectuadas en el marco de una investigación sobre la repercusión de los cambios demográficos sobre las obligaciones y solidaridades familiares (Domínguez Alcón 93). El abanico de situaciones muy extremas así observadas proporciona un discurso muy rico de experiencias particulares, expresadas por los entrevistados por vocabularios ligados a sus lugares referenciales.

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

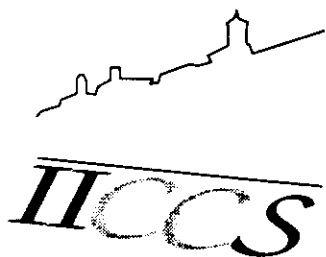
COORDINADOR/A: Carlos Lozares

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Carlos Lozares

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *EL TRATAMIENTO
MULTIESTRATÉGICO EN LA INVESTIGACIÓN SOCIOLOGICA***

RESUM

Esta ponencia pretende aportar, a través de una investigación concreta, una reflexión sobre el método desarrollado en una línea de investigación que, siguiendo a Derek Layder, 1993, podemos llamar de Aproximación Multiestratégica, AMS. Esta orientación propone un proceso metodológico que trata de captar y analizar el hecho social investigado como una totalidad de variadas pertenencias sin que quede segmentado o parcializado en su identidad por los efectos mismos del método de análisis.

II Congrés Català de Sociologia

ÀREA TEMÀTICA SOCIOLÒGICA I METODOLOGIA

Grup de treball: **INSTITUCIONALITZACIO I PROFESSIONALITZACIO DE LA SOCIOLOGIA**

Coordina: Raimon Bonal. Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, UB

divendres, 15 d'abril
17 a 19 h

EDIFICI: C
AULA: 4

Sessió: **La sociologia a Catalunya**

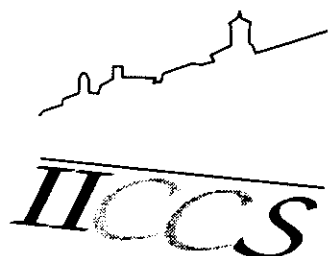
Ponència: *Síntesi de la història del pensament social a Catalunya*

Ponent: Raimon Bonal

Ponència: *Aportació de Joan Fuster al pensament social: de l'estructura al subjecte de la realitat nacional*

Ponent: Xavier Ferré

Debat obert sobre *Els problemes de validesa i autenticitat de les formes del pensament social a Catalunya: avanços i retrocessos, condicions afavoridores del seu desenvolupament i servituds.*

II Congrés Català de Sociologia

dissabte, 16 d'abril
10 a 12 h

EDIFICI: C
AULA: 4

Sessió: La institucionalització de la sociologia: la docència

Ponència: *El procés d'institucionalització només acadèmica*

Ponent: Raimon Bonal

Ponència: *El procés d'institucionalització de la sociologia catalana: una anàlisi a través del discurs científic reflectit a la revista papers (1972-1993)*

Ponents: S. Noguera
M. Quesada
X. Rambla

Debat obert sobre *La institucionalització acadèmica i la manca de reconeixement de la disciplina en la vida social catalana.*

16 a 18 h

EDIFICI: C
AULA: 4

Sessió: La professionalització: la recerca aplicada

Ponència: *El difícil mercat de treball*

Ponent: Raimon Bonal

Ponència: *Formació i ocupació dels nous titulats en sociologia i ciències polítiques.*

Ponent: Miquel Zaldivar

Debat obert sobre *El mercat de treball de la professió a Catalunya.*

GRUP DE TREBALL: **INSTITUCIONALITZACIÓ I
PROFESSIONALITZACIÓ DE LA SOCIOLOGIA**

COORDINADOR/A: **Raimon Bonal**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **Xavier Ferré**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **APORTACIÓ DE JOAN FUSTER
AL PENSAMENT SOCIAL: DE L'ESTRUCTURA AL SUBJECTE DE LA REALITAT
NACIONAL**

RESUM

"L'objecte de la comunicació és mostrar les característiques bàsiques de la reflexió de Joan Fuster a l'hora d'estructurar un model interpretatiu del fet nacional concebut a fet social, en el marc determinat per les necessitats de la societat catalana. Alhora es mostrarà com les reflexions globalitzadores de Fuster es mouen en un context que proposa el problema del pas a de l'estructura al subjecte: de la reflexió sobre una estructura (objecte) a la recepció per un tipus de subjecte col·lectiu (moviment social). Nosaltres els Valencians, com a concreció reflexionadora, seria un exemple de vinculació entre "diagnosi" sociològic-històric-innovació cultural-proposta transformadora. Un cas de relació entre pensament social i pensament històric".

II Congrés Català de Sociologia

GRUP DE TREBALL: **I N S T I T U C I O N A L I T Z A C I Ó I
P R O F E S S I O N A L I T Z A C I Ó D E L A S O C I O L O G Í A**

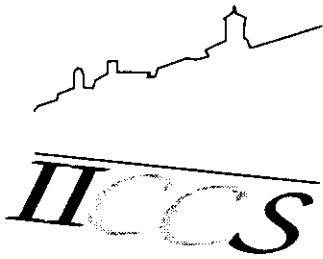
COORDINADOR/A: **Raimon Bonal**

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: **S. Noguera, M. Quesada, X. Rambla**

TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: **E L P R O C É S
D'INSTITUCIONALITZACIÓ DE LA SOCIOLOGÍA CATALANA: UNA ANÀLISI A
TRAVÉS DEL DISCURS CIENTÍFIC REFLECTIT A LA REVISTA "PAPERS"
(1972-1993)**

RESUM

"Aquesta ponència resumeix els resultats d'un estudi històric del contingut dels articles apareguts a la revista Papers durant el període 1972-1993. En general s'observa com en el cas de la sociologia catalana no es reproduïen els efectes que les hipòtesis dèbil, forta i constructivistes avançades per la sociologia de la ciència, suggereixen. A més a més, s'assenyalen dos eventuais efectes perversos de la institucionalització de la sociologia catalana: d'una banda, les subespecialitats s'han compartimentat alhora que el grau d'actualització dels articles minvava; d'altra, ha augmentat el percentatge d'articles mancats d'un marc teòric de referència".

**GRUP DE TREBALL: INSTITUCIONALITZACIÓ I
PROFESSIONALITZACIÓ DE LA SOCIOLOGIA**

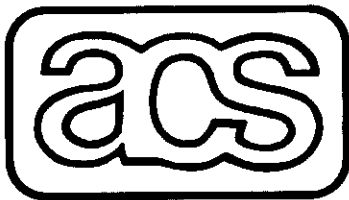
COORDINADOR/A: Raimon Bonal

NOM DEL PONENT/COMUNICANT: Miquel Zaldívar

**TITOL DE LA PONENCIA/COMUNICACIÓ: *ITINERARIS DE FORMACIÓ I
OCUPACIÓ DELS NOUS TITULATS EN SOCIOLOGIA I CIÈNCIES POLÍTIQUES***

RESUM

"Presentació dels primers resultats de la recerca sobre la inserció professional dels titulats i titulades en Sociologia i Ciències Polítiques per la UAB. L'objectiu principal d'aquesta recerca consisteix en conèixer quins són els diferents itineraris de formació i ocupació dels nous titulats universitaris, així com saber quina és la seva situació d'inserció en el mercat de treball a partir dels coneixements rebuts a la facultat i les estratègies que han dut a terme per tal d'adequar-se a les situacions concretes dels sectors productius i de serveis".

Benvinguts!

No és sense una innegable emoció que podem ja obrir la porta d'aquest **II Congrés Català de Sociologia**; una porta que es troba excessivament trabada per corporativismes universitaris, per incomprendiments socials i ambientals entorn de la nostra pròpia disciplina i, per tant, per un mercat de treball inelàstic i difícil.

L'**Associació Catalana de Sociologia** es complau en donar la benvinguda a tots aquells i aquelles que han vingut a la nostra convocatòria d'arreu dels Països Catalans i, de manera ben particular i carinyosa, als qui provenen de més enllà dels àmbits territorials de la nostra cultura. Que sigui per a tots els qui sou aquí presents —sociolingüistes, antropòlegs, creadors de la ciència política—, veritables actors i protagonistes de la nostra trobada, una ocasió d'intercanvi, d'amistat entranyable i d'enriquiment científic mutu, solidari i amb perspectives de futur.

Aquesta trobada no seria possible sense eficients col·laboracions institucionals i privades: la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Girona, la Cambra de Comerç de Girona i les Fundacions de la Caixa de Pensions i Jaume Bofill. I tampoc seria possible sense el treball silenciós i fructífer de les persones diverses que han posat les coses a punt fins els seus més mínims detalls.

Volem mostrar a Catalunya a través d'aquest aplec de professionals que el sociòleg ni és l'home de la ideologia encarregat de legitimar cap poder ni cap contrapoder, ni és l'home de la tecnocràcia amb la funció explícita d'aplicar unes específiques regles que permeten dilucidar la veritat de les coses socials. El sociòleg navega contracorrent perquè no és un personatge d'organització, ni de partit, ni de poder.

Volem deixar clar que el sociòleg és un testimoni de la llibertat, no solament pel seu pensament, sinó també per la seva mateixa existència. Nosaltres els qui som ja més grans hem viscut l'experiència dramàtica que, quan es proscriu el sociòleg en els estats autoritaris o totalitaris, no queda més que el discurs oficial. I una cosa que tenim molt clara és que el sociòleg treballa i pensa lliurement només i únicament en un estat plenament i indissimuladament democràtic. Al cap i a la fi la nostra tasca essencial és la "descobrir les estructures socials que hi ha darrera les façanes"; és la "lleï de la desconfiança", tan bàsica i fonamental en la nostra feina: "les coses no són tal com apareixen o com ens volen fer veure".

L'espectacle de la nostra activitat intel·lectual és la de no sentir-nos reconeguts ni sol·licitats per la societat; com si la nostra identitat professional hagués perdut l'esperança d'anar associada al progrés. Les trabes ens vénen imposades pel conservadurisme social i moltes vegades ens hem deixat endur per l'eixorca inèrcia d'allò que és més fàcil, del que afalaga, de la recerca desenfrenada del prestigi justificat o no.

Amb aquest encontre a la bella ciutat de Girona pretenem proclamar als quatre vents, i començant per casa nostra, que el que fem serveix per a donar llum a la idea que un canvi, un progrés, l'entrada en el futur, encara és possible. No ens volem conformar amb l'erudició, la crítica retòrica revolucionària o la mediocritat defensiva. No és precisament la sociologia l'encarregada d'ajudar les societats a actuar, a fer la seva pròpia història i a no deixar-se endur per l'alienació, la submissió o la inconsciència? Volem fugir tant de la crítica social fàcil com de la coalició amb el poder establert. És per això que la nostra tasca, dèiem, és la de navegar contracorrent.

No ens fa por la nostra difícil i complicada fidelitat a les essències del nostre treball. La nostra existència, més enllà de l'ordre social, es mou enmig de les relacions i els conflictes socials, enmig de les contradiccions i dels contrasentits; de fet, la sociologia va néixer dels grans trasbalsaments i de les agitacions que han commogut des de sempre les nostres societats. Es feia necessària una explicació, una interpretació i una descoberta de les causes del conflicte i no n'hi havia prou amb els ideòlegs legitimadors de l'ordre que buscaven sortides en el món metasocial, ni tampoc servien els tecnòcrates que acríticament intentaven tapar les sortides de la crisi. Es feia necessari el que algú n'ha dit "l'agent diabòlic de la lliberació", que no és altre que el sociòleg.

Sabem, ja des de Marx, que quan parlem de societat moltes vegades ni sabem el que estem dient. Reprenent una definició carismàtica d'Alain Touraine, "la societat, abans que una estructura, és un drama". Adhuc la persona més desposseïda d'aquest món —el tractat de delinqüent, el qui viu de la prostitució, l'addicte a la droga, el minusvàlid, l'avi, l'immigrant magrebí...— està fent la seva pròpia història i forma part d'aquesta nostra societat que té un ordre, una coherència, una "normalitat". Aquesta societat real és bàsicament el nostre objecte d'estudi; no tractant-la des d'una fictícia positivitat, sinó des de la perspectiva de les relacions socials i del conflicte. El programa és fascinant, encoratjador i compromès.

El nostre **II Congrés Català de Sociologia** a celebrar a la ciutat de Girona està cridat a un triple missatge: la sortida decidida

de la caverna universitària, la presentació pública de la utilitat de la disciplina a la societat catalana i l'acolliment apassionat de les noves generacions de sociòlegs que truquen insistentment les portes del mercat de treball. És en aquest sentit que manifestem el nostre entusiasme i una sincera benvinguda a les noves generacions; uns són estudiants, altres han acabat recetment els seus estudis i altres treballen en recerques acadèmiques. A tots plegats: **benvinguts!**

Raimon Bonal, president de l'ACS, Girona, abril 1994.

Les identitats culturals d'un estat europeu¹

David D. Laitin
Departament de Ciència Política
Universitat de Chicago

Aquest document fou confeccionat per a la conferència «La identitat europea i les seves arrels intel·lectuals», organitzada per Michael Herzfelds, Harvard University, maig de 1993.

Versió actual: 5 de gener de 1994

Des de la perspectiva de la llengua, podem observar amb diversos punts de vista el procés de formació de l'estat europeu. En primer lloc, la tenacitat de les llengües estatals immerses en burocràcies, sistema educatiu i models de vida quotidiana, suggereix que un nou estat europeu mai arribarà a fer-se realitat. En segon lloc, malgrat tot, l'existència d'idiomes regionals com òrgans oficials de treball dintre dels estats establerts i, paral·lelament, de l'anglès com una lingua franca de facto suggereix que el nou estat europeu és un model general de consolidació d'estat característic del segle XX. Mirant enrera a través de la història, sembla que l'Europa del segle XXI no contradirà l'Espanya del segle XVIII; mirant cap el futur, mirant les dinàmiques de la construcció dels estats del segle XX, la consolidació de l'estat europeu té característiques similars al que està passant a l'Índia.

La tesi principal del present document és que, una vegada reconeguem que la consolidació de l'estat europeu és un fenomen tardà al segle XX, entendrem per què les identitats culturals europees romandran múltiples com ho són a l'Índia i no homogeneïtzades com ho han arribat a ésser en el cas de França. Així mateix, s'identificaran dos mecanismes a través dels quals es pot constituir un estat multicultural. En primer lloc, s'analitzarà l'ús retòric d'«Europa» per part d'actors regionals com instrument per a enfortir les seves demandes d'autonomia respecte als estats centrals. Una possible conseqüència d'aquesta estratègia seria la normalització d'aquestes identitats culturals per les quals l'«europeïtat» és un element.

En segon lloc, s'analitzarà la coalició política —és a dir, els eüròcrates centralistes aliats amb les nacionalitats regionals— que tenen interès de fomentar un model multicultural de consolidació d'estat.

Tendències contradictòries a l'Europa contemporània

Entre els observadors de la integració europea hi ha hagut clàssicament una divisió entre les tortugues i les llebres (Katzenstein, 1971). Mentre alguns van veure un estat europeu sorgint dels processos burocràtics de les èlits (Haas, 1958), altres centraren la seva atenció en processos més lents en els que les persones canvien les seves identitats nacionals (Deutsch, 1957). Sofisticades síntesis modelaren aquests processos contradictoris en formes més dialèctiques (Ruggie, 1972). Quan el procés dialèctic és acceptat, la força del nacionalisme es fa ambigua. D'una banda, el nacionalisme frena la tendència vers una nova Europa i, de l'altra, la idea d'Europa obre nous horitzons (sovint a aquestes mateixes persones).

Des de la «caiguda» (en ambdós sentits) de 1989, el poder enigmàtic de la identitat nacional i cultural s'ha autopotenciat cada vegada més enllà de la imaginació sociològica. Per una part, la idea nacional va xocar amb el prudencialisme capitalista del Bundesbank, que va intentar retardar el procés de reunificació alemanya; això va enfrontar els intel·lectuals txecs i eslovacs, units anteriorment en l'anticomunisme, i va desencadenar moviments independentistes a Eslovènia, Geòrgia, Armènia, les repúbliques bàltiques, Uzbekistà i en altres parts d'una «Unió» soviètica colapsada. La imponent exègesi d'Eric Hobsbawm (1990), escrita just abans de la «caiguda», afirma rotundament que la qüestió nacional és, a la fi dels segle XX, una força històrica desgastada. L'historiador va ésser brillant, però equivocat. La idea nacional sembla ésser tan poderosa com inexplicable avui com ho era per Lenin al 1914 durant l'esclat de la Gran Guerra.

D'altra banda, el moviment per una Europa unida segueix la seva cursa ràpidament. Els elements crucials de la distinció cultural han de donar pas als estàndards continentals. Els alemanys han d'acostumar-se a circular amb límits de velocitat a les seves autopistes; els espanyols se saben pressionats a treballar amb només una hora per menjar. I el rol dels idiomes nacionals en l'educació d'Europa occidental esdevé cada vegada més restringit. A un estudi de *L'Expansion* sobre vuit escoles empresarials líders a Europa publicat a *The New York Times* (29 de maig del 1991), totes tenien l'anglès com a medi d'instrucció i en quatre aquest era l'únic idioma emprat. El **brouhaha** de França entorn de la utilització de l'anglès com medi d'intercanvi científic en el butlletí de l'Institut Louis Pasteur sembla avui dia fora de lloc. Àdhuc en el cinema —àrea tan sensible a aquestes qüestions— els «Cèsars» francesos (equivalent als «Oscars» americans), en totes les categories excepte la de «Millor Pel·lícula» hi poden participar films realitzats en qualsevol idioma sempre que tinguin alguna implicació significativa amb el francès (*The New York Times*, 18 de gener del 1993). La cultura nacional, com reconeixen quasi totes les èlits de França, ha de donar pas a la realització de la globalització.

Nacionalisme versus Globalització — Aquestes precisions contradictòries es veuen més clarament en els aspectes lingüístics. Tant l'estatus de l'anglès a Europa occidental, com el del rus a l'antiga Unió Soviètica, com el de l'anglès i del francès als estats que s'han independitzat des del 1945, comporten sensibles implicacions polítiques. D'una banda, la globalització fa d'aquestes llengües eines per a la comunicació internacional. Les persones no volen perdre el tren de la història i s'equipen amb repertoris lingüístics que satisfacin les necessitats del moment. D'altra banda, la identitat nacional és sentida amb molta força en el terreny lingüístic. Les persones volen mantenir vives les seves llengües maternes, encara que es quedin enrera en un món de tecnologia i d'interdependència. Desplaçarà la globalització lingüística la idea nacional? Si així fos, com és que la idea nacional pot mobilitzar les persones fins el punt d'arriscar les seves vides i la seva prosperitat per la independència i, encara, permetre'ls-hi renunciar al que potser és l'aspecte més visible de la seva identitat nacional degut a les demandes de globalització? Els observadors del nacionalisme estan admirats del seu poder i, a l'ensem, desconcertats per la seva debilitat. Aquest és un enigma que reclama una solució.

Mirant enrera: Idioma i prematura construcció de l'estat

La racionalització en general, i la lingüística en particular, ha estat un procés característic en la construcció de l'estat modern. Max Weber va utilitzar el terme racionalització referint-se al procés eficient i metòdic de govern². El desenvolupament d'una administració pública professional, amb una divisió del treball totalment programada, era per Weber l'essència de la racionalització de l'estat modern. L'establiment de límits territorial precisos, l'estandarització del calendari, dels pesos i mesures i l'adopció d'una moneda comú són importants exemples de racionalització estatal.

Weber no va explorar sistemàticament la racionalització lingüística³. Amb tot, el que tenia en ment amb el seu concepte de racionalització era l'ús del poder estatal, a través de la regulació administrativa i l'educació pública, per a estandaritzar l'idioma dintre dels límits estatals. És més fàcil imposar la uniformitat legal quan les decisions dels tribunals són discutides i registrades en una llengua comú. Els impostos poder ésser aplegats més eficientment si tots els comerciants porten la comptabilitat amb el mateix idioma. Les regulacions estatals poden ésser difoses millor si les traduccions no són necessàries. I el control de les fronteres territorials és més fàcil si tota la població que hi viu parla l'idioma del seu centre polític, el qual és diferent del de la població de l'altra banda de la frontera. Fetes aquestes consideracions, no és sorprenent que els governants dels estats hagin intentat transformar les seves societats multilingües en nacions-estat a través de polítiques que poden ésser qualificades com «racionalitat lingüística».

Les polítiques de racionalització lingüística impliquen normalment l'especificació d'una àrea d'utilització de l'idioma (per exemple, apel·lacions judicials, sermons eclesiaístics...) i el requeriment que l'idioma escollit pel governant sigui d'ús en

aquesta àrea. Quan els governants han establert el seu poder sobre una comunitat territorial de parla diferent, estan capacitats per induir fàcilment alguns dels seus membres a ésser bilingües, així com per traduir documents de l'idioma de la comunitat a l'idioma del governant. Mentre més estable sigui el govern, més membres de la nova comunitat lingüística incorporada sentiran la necessitat d'aprendre l'idioma de les èlits. La racionalització lingüística és satisfactòria quan hi ha prou persones bilingües en les comunitats diferenciades lingüísticament de tal manera que les tasques de govern puguin ésser dutes a terme en un sol idioma.

Les estratègies de racionalització lingüística foren empleades tan satisfactòriament a França, Japó i Espanya que aquests països començaren a ésser considerats en el segle XIX (no per tothom, ni lògicament per les persones que s'autoconsideraven part d'una minoria lingüística) com nacions «naturals». La imatge d'una nació-estat racionalitzada fou suficientment poderosa com per impulsar moviments polítics a Itàlia, Alemanya, Sèrbia i Tàmil Nadu intentant construir nous estats basats en límits lingüístics.

Per a donar sentit al procés de racionalització lingüística, considerem el cas d'Espanya. Aquesta era un imperi multilingüe quan els Reis Catòlics, Ferran i Isabel, regnaven quan la darrera reconquesta de la península contra el poder musulmà. El castellà, el català, el basc i el gallec eren els idiomes més estesos a Espanya. Els Habsburg, seguint els tractats de Ferran i Isabel, respectaren les particularitats regionals a nivell lingüístic i legal. L'opulència espanyola aconseguida per la conquesta d'ultramar, malgrat tot, va atreure artistes i escriptors de tota Europa i el castellà es va convertir en llengua de prestigi a tota la península. El florejament literari del Segle d'Or (a mitjan del XVI fins a mitjan XVII) va induir les famílies acaudalades de tot el regne a educar els seus fills en castellà.

No va ésser fins el 1716 amb el decret de Nova Planta, sota el primer rei Borbó d'Espanya, Felip V, que el castellà es va convertir oficialment en l'idioma d'Espanya. Varis decrets entre 1768 i 1781 obligaven a què l'educació primària i secundària fos en castellà, i el 1772, qualsevol establiment comercial hauria de dur la seva comptabilitat en castellà. Malgrat aquestes lleis, el multilingüisme va persistir a Espanya, al mateix que virtualment tots els ciutadans parlaven el castellà amb fluïdesa i tots els espanyols amb estudis dominaven perfectament l'idioma. L'estatus d'Espanya com nació-estat fou qüestionat sovint per nacionalistes bascos i catalans; però el règim de Francisco Franco (1936-1975) va operar exclusivament en castellà.

Amb tot, la construcció de l'estat modern ha estat considerada durant molt temps com sinònim de la construcció de la «nació-estat», una unitat política on hi ha d'haver més homogeneïtat cultural dintre de les seves fronteres que fora d'elles⁴. La història ens proporciona anomalies com la de Suïssa, on un multilingüisme de la societat coincideix amb sòlids sentiments de solidaritat nacional. El que és interessant del cas suís, malgrat tot, és la rigidesa de la racionalització lingüística cantonal, que ha implicat majors nivells d'homogeneïtzació lingüística en els cantons que en la majoria de les nacions-estat.

Tot i les anomalies històriques i de l'anàlisi del futur dels austro-marxistes, els qui efectivament van veure l'estat multilingüe com normal, la idea de què un estat genuí té un únic idioma nacional va arribar a ésser la concepció convencional a principis del segle XX per persones tan diverses com Lenin o Woodrow Wilson.

Mirant endavant: Idioma i l'estat post-colonial

La construcció de l'estat en molts països que van aconseguir la seva independència dels governs colonials al segle XX no ha seguit el model de les nacions-estat de desenvolupament anterior. Per a explicar aquesta diferència, els analistes de la construcció de l'estat post-colonial han mal interpretat primer de tot l'evidència històrica, equiparant la naturalització de l'homogeneïtzació lingüística a l'estat modern europeu amb la suposada naturalitat de les fronteres europees. En aquest sentit, les fronteres colonials eren considerades deficientes o arbitràries. El president fundador de Tanzània, Julius Nyerere, va comentar una vegada que les fronteres de l'Àfrica eren tan absurdes que la prudència política requeria santificar-les. La seva irònica observació assumia implícitament que les fronteres europees eren naturals.

Clarificada l'acta històrica, es pot conjecturar que els estats post-colonials permanexerem lingüísticament heterogenis durant segles (com ho foren els estats europeus es estadis similars de construcció de l'estat), però que en algun moment es formaran cultures nacionals úniques. Aquesta conjectura es basa en l'assumpció que la construcció de l'estat segueix un model estandaritzat, independentment del moment històric en el que aquest procés comenci⁵.

El desenvolupament de l'estat, malgrat tot, ha d'ésser històricament. Considerem el cas de l'Índia. És un estat multilingüe post-colonial que no va cap a la racionalitat o cap a la uniformitat lingüística. Durant la seva lluita per la independència, els líders del Partit del Congrés van assumir que, una vegada aconseguida l'idioma oficial de l'Índia hauria d'ésser alguna variant de l'hindú. Però l'Indian Administrative Service i altres administracions burocràtiques operaven completament en anglès, l'idioma del poder post-colonial. El seus funcionaris tenien un fort interès en preservar l'anglès com l'idioma de l'administració. Tot i que la constitució índia demanava la imposició de l'hindú com el de tota la Unió, quinze anys després de la independència, l'oposició de buròcrates i de ciutadans a les zones on ^{no} parlava l'hindú va retardar indefinidament el canvi. En conseqüència, existeixen ara dos idiomes comuns a tota la Unió, cada un dels quals pot ésser utilitzat per tràmits oficials a l'estat indi.

Mentrestant, durant els anys cinquanta, les pressions ciutadanes als governs regionals obligaren al govern a redefinir les fronteres federals d'acord amb els límits lingüístics. Cada estat té avui un idioma oficial i molts d'ells persegueixen amb zel polítiques de racionalització lingüística. Segons càlculs oficials de 1980, només el 2'7% de la població índia té com a primera llengua un idioma diferent a l'oficial del seu estat. La constitució índia, no obstant, assegura a totes les minories el dret a l'educació en l'idioma propi.

D'aquesta manera l'Índia és un estat multilingüe on els ciutadans que desitgin tenir un ampli marge d'oportunitats de mobilitat han d'aprendre 3+/-1 idiomes. L'anglès i l'hindú són necessaris per a comunicar-se amb l'estat central i és també necessari parlar l'idioma propi de l'estat on es viu. Això dona un resultat de tres idiomes en total. Un ciutadà de Tamil Nadu ha d'aprendre anglès, hindú i tamil per tal d'ésser capaç d'operar en un extens camp d'activitats dintre l'Índia. Els ciutadans que viuen en estat on l'hindú o l'anglès és la llengua oficial necessiten aprendre només 3-1 o 2 idiomes. Els ciutadans que constitueixen minories lingüístiques en alguns estats (per exemple, els de llengua marathi a Karnataka) han d'aprendre 3+1 idiomes: hindú, anglès, marathi i kannada. Conseqüentment, hi ha un nivell de 2 a 4 (3+/-1) idiomes que els ciutadans han de conèixer. El resultat ha estat acceptat per la major part de grups de l'Índia i, per tant, és probable que l'Índia es mantingui com un estat multilingüe.

Què és el que explica l'imparable avanç cap a la racionalització a les experiències prematures de construcció d'estats i el resultat estable 3+/-1 a l'Índia? Una primera diferència té que veure amb canvis en les formes de governar. Al segle XX, tots els estats s'han involucrat en un gran nombre d'activitats en les quals l'idioma utilitzat ha tingut efectes notables a la població general. Quan els estats estaven en competència, les innovacions exitoses d'un estat esdevenien punts de referència per a d'altres estats. Aquests estats, que proporcionaven educació obligatòria als joves, van reclutar «ciutadans» en un exèrcit nacional i van emprar gran nombre d'alfabetitzats en una burocràcia racio-nalitzada i es van fer cada cop més poderosos, configurant-se com models atractius per estat que no estaven al seu nivell. Pel casos inicials de consolidació de l'estat, l'expansió en funcions va ocórrer després que la racionalització lingüística estatal hagués estat completada satisfactòriament. A França, per exemple, hi havia un suficient coneixement del francès (encara que no fos àmpliament difós) a mitjan del segle XIX com per posar en marxa una educació i un exèrcit en aquest idioma (E. Weber, 1976).

Amb la construcció estatal del segle XX, els governants han cregut necessari dur a terme totes les funcions «naturals» de l'estat. Aquest fenomen pot ésser explicat en part pel model competitiu de funcions estatals i per l'aspecte «modular» (per exemple, fàcil de copiar en línies generals) de la ideologia nacionalista (Anderson, 1983). La ideologia de la funció d'estat necessària sorgeix clarament de les paraules de la Comissió Kher examinant la qüestió d'un idioma nacional per l'Índia. «Els governs moderns —raona el document— estan tan íntima i extensament implicats amb tots els aspectes socials i individuals de l'existència que, inevitablement, en una comunitat moderna, la qüestió del medi lingüístic passa a ésser un aspecte de preocupació important en l'organització governamental del país. En la conducta dels cossos legislatius, en els tràmits administratius quotidians dels ciutadans, en les qüestions jurídiques, en el sistema educatiu, en la indústria i el comerç, pràcticament en tots els aspectes, s'ha de tractar del problema del medi lingüístic» (KHER, 1956: 11). Durant els anys cinquanta, cap polític indi seriós va suggerir que, com a nou país, l'Índia havia de dur a terme només aquelles funci-

ons executades pels estats europeus en els seus períodes anteriors de racionalització.

Aquest canvi històric implica que els governants dels nous estats han hagut d'ésser molt més sensibles als repertoris lingüístics dels seus ciutadans com ho foren els governants dels estats consolidats en segles anteriors. Imposant un idioma específic com únic per governar a una població que no el parla, es mobilitzarà probablement molt més a aquesta població quan l'estat doni educació pública i assistència sanitària local que quan no està involucrat en aquestes activitats. Les estàtístiques índies mostren que les persones que provenen de zones que no parlen l'hindú estan disposades a aprendre'l (per a veure pel·lícules, sèries televisives de grups hindús) i es revoltien si la utilització de l'hindú els hi és imposada. Les polítiques de racionalització lingüística similars al Decret de Nova Planta a Espanya no poden ésser legislades a un cost baix.

Un segon factor històric que distingeix el cas indi dels europeus fa referència a l'efecte del colonialisme en les relacions políticoburocràtiques. A l'estat post-colonial hi ha un conflicte lingüístic d'interessos entre polítics nacionals i antics buròcrates; aquests tenen un avantatge estratègic. Els constructors de l'estat en la primera Europa moderna tenien una administració que els hi era fidel. Max Weber en el seu estudi clàssic sobre la burocràcia, insinua que els estats moderns són singulars des del moment que els seus funcionaris guanyen un salari que es paga sense cap consideració a la seva lleialtat al governant. La càrrega dels constructors d'estats contemporanis és que se'ls hi ha entregat burocràcies modernes que tenien que realitzar funcions que antigament feien millor persones lleials.

Els funcionaris dels estats post-colonials es van desviar regularment de les normes burocràtiques weberianes. Però, mentre aquestes burocràcies van derivar ràpidament vers pràctiques corruptes i, per tant, van tirar per terra les normes d'una administració pública neutra, mai van renunciar a les prestacions (pagaments regulars de salaris, assistència sanitària...) disfrutades pels seus predecessors europeus.

I aquest problema té que veure també amb el fenomen de la racionalització lingüística. Les èlits partidistes que van lluitar per la independència tenien interessos diferents als qui formaven part de l'èlit administrativa que va permanèixer assalariada durant la transició del colonialisme a la independència⁶. Els buròcrates tenien un fort interès en la perpetuació de l'idioma colonial com idioma oficial de l'estat, mentre que els polítics en tenien un doble interès: otorgar als idiomes indígenes l'estatus oficial perquè d'aquesta manera es mantenien prop de la gent, tot i que estaven també interessats en tenir el recolzament i la complicitat de la burocràcia encarregada de dur a terme els seus programes socials i econòmics. Com que els polítics estaven disposats a renunciar al seu objectiu d'un únic idioma nacional amb la condició de mantenir el recolzament de la burocràcia per a l'administració d'un programa de desen-volupament econòmic, el projecte de racionalització lingüística fou abandonat.

El resultat lingüístic de 3+/-1 és estable, conseqüència no pretesa d'un intens procés polític que va implicar congressistes, buròcrates, polítics estatals i públic mobilitzat. Els polítics centrals estaven disposats a que l'anglès fos l'idioma central de facto fins que l'hindú fos suficientment promogut (com idioma legal de comunicació inter-estatal i com idioma de l'escola secundària) assegurant la seva hegemonia sobre les llengües indígenes. Els buròcrates centrals se sentien ocasionalment molestos operant amb els requisits lingüístics hindús; però eren clarament guanyadors assegurant la pre-potència de l'anglès pel que es referia a les seves competències. Els polítics estatals podien assegurar la seva autonomia emprant els idiomes estatals en funcions de l'estat. Els nomenaments de càrrecs governamentals als estats eren, d'aquesta manera, pràcticament reservats als qui parlaven l'hindú. Finalment, els ciutadans difícilment podien manifestar-se contra el resultat de 3+/-1, encara que a pràcticament cap ciutadà li fossin negats el dret a l'educació en la seva llengua materna o les oportunitats de mobilitat per a tenir accés a l'idioma estatal, hindú o anglès.

Per a recolzar l'afirmació que el resultat 3+/-1 és estable, es pot examinar l'elecció de govern a Janata el 1977 quan arribà al poder en despertar del desafortunat estat d'emergència de la Primera Ministra Indira Gandhi, quan les llibertats civils foren suspeses. En el govern de post-emergència 221 dels 299 representants elegits de Janata provenien de zones de parla hindú. Això representava un govern clarament compromès amb la visió hindú de l'Índia. Amb tot, una vegada al govern aquest es va sotmetre immediatament a les concessions lingüístiques de Nehru (K.L.Gandhi, 1984, ch.3). L'anglès es mantindria com l'idioma de les èlits; els estats no hindús no plantarien cara a la imposició de l'hindú. A la llum d'aquesta experiència, la política lingüística de 3+/-1 sembla permanèixer ara en equilibri en el sentit que els costos del canvi, per a qualsevol partit, superen els beneficis de l'estatu quo⁷.

Part del que significa un equilibri multilingüe és un sistema institucionalitzat de normes regulant quin idioma ha d'ésser emprat en cada esfera social. En conseqüència, l'equilibri multilingüe a l'Índia no significa que tots els idiomes poden ésser emprats per a totes les finalitats, sinó que les esferes de cada un són funcionalismes específiques i clares normes socials especifiquen quin idioma és pertinent per a cada tipus d'interacció. Això no significa tampoc que l'equilibri multilingüe impliqui que els idiomes estan disposats en estricte jerarquia, com l'anglès per a funcions «importants» i els idiomes estatals per a funcions «supèrflues» en una situació descrita clarament amb el fenomen conegut per «diglòssia» (Ferguson, 1959). El treball i altres oportunitats estan associades amb la fluïdesa en hindú i en idiomes estatals que implica que aquest no seran marginats a viure només en el món de les cuidadores de nens. Amb tot, els idiomes no tenen el mateix prestigi; però la utilització de l'hindú i dels idiomes estatals segueix tenint força a les esferes socials, polítiques i econòmiques. Conseqüentment, el nombre d'idiomes i les seves esferes funcionals específiques d'utilització, ajuden a la constitució de l'equilibri 3+/-1 a l'Índia.

D'altres països post-colonials com Nigèria, Zaire, Kenya i Filipines podrien seguir el camí de l'Índia, amb un idioma colonial i un altre d'indígena compartint l'escena central en les tasques de govern. En d'altres, com Argèlia i Zimbabwe, l'idioma colonial permaneixera com lingua franca; però no pas a compte d'una continuada dependència oficial de les llengües indígenes, almenys a nivell regional. Amb seguretat alguns estats post-colonials, com Indonèsia, Cambòia, Malàisia, Tanzània i Somàlia (malgrat la guerra civil) estan en camí vers la racionalització. Amb tot, donats els canvis ocorreguts en el context internacional i de la manera com es desenvolupa la construcció de l'estat al segle XX, el model més usual sembla ésser el multilingüisme institucionalitzat.

Identitats múltiples i el nou estat europeu, o l'emergència d'un repertori lingüístic estandaritzat de tipus 2+/1

«Europa», en el sentit d'estar consolidant una forma d'estat, seguirà més fàcilment patrons de construcció de l'estat del segle XX que no pas els que existien dels segles XVI al XVIII. Considerar-ho d'una altra manera seria deshistorificar els processos de construcció de l'estat.

La tendència inicial que es veu és la vertadera europeïtzació de l'anglès com la lingua franca del nou estat europeu. La segona tendència és la tenacitat dels idiomes estatals en els sistemes educatius dels actuals estats membres. I la tendència final és la incursió satisfactòria dels idiomes regionals en els sistemes educatius i les burocràcies regionals. Aquestes tendències són molt similars a les que s'han donat a l'Índia i proveeixen les bases per a analitzar els repertoris lingüístics dels nous ciutadans europeus.

L'anglès com la lingua franca europea

Molts estudis poden demostrar que l'anglès ha passat davant del francès i de l'alemany i, de fet, de sobre tots els idiomes d'Europa: és l'idioma de la comunicació internacional. Les enquestes de l'«Eurobaròmetre» (nº 28, desembre 1987) mostren que els ciutadans de la Comunitat Europea declaren conèixer l'anglès (87 %), dominar el francès (69 %) i l'alemany (58 %). En un estudi quantitatiu de la «constel·lació» lingüística europea, De Swaan (1993) distingeix entre els pagaments per a aprendre un idioma que permet la comunicació directa (és a dir, amb els parlants nadius d'aquest idioma) i la comunicació indirecta (amb gent que el parla com idioma auxiliar). El poder de l'anglès, afirma, es troba en la segona categoria. La seva conclusió (p.248-9):

«(En la constel·lació, després que el Regne Unit entrés a la CE) l'anglès era en aquest moment l'idioma més atractiu per les persones de fora i, potser el que era més important, els parlants de qualsevol dels altres idiomes en la constel·lació preferien l'anglès com idioma adicional a qualsevol altre. Des del moment en el que un parlant podia esperar que tot aquell que aprengué un altre idioma en la constel·lació preferia l'anglès, tenia encara més incentius per a escollir-lo. Només els anglesos tenien un incentiu per a aprendre alemanys o fran-

cès com el seu primer idioma estranger; però podien també abstenir-se d'aprendre altre idiomes, confiant discretament que el reste de la constel·lació havia escollit el seu».

Amb la caiguda del mur de Berlín i la possible inclusió de molts europeus de l'est en la constel·lació lingüística de la CE, el nombre de nadius germano-parlants és superior als dels anglesos. De totes maneres, des del moment en què la majoria d'aquests nous integrants de la constel·lació parlen anglès com segon idioma, aquest permaneix en primer lloc. Fins i tot en un país com Estònia, que va tenir una classe governant alemanya durant quasi un mil·lenni i que va continuar els seus intercanvis comercials amb Alemanya, la independència del control soviètic ha induït a emprar cada vegada més l'anglès com l'idioma de comunicació internacional. Una enquesta de l'any 1993 a 1454 estonians responent a la pregunta que quin era l'idioma més important pels contactes comercials exteriors, el 90 % assenyalava l'anglès i només el 7,9 % deia l'alemany.⁸ És així que, fins i tot a la zona d'influència alemanya de la perifèria europea, l'anglès ha arribat a ésser el segon idioma dominant. I, potser el que és més important, la nova prominència relativa de l'alemany a l'Europa de l'Est debilita sèriament el rol del francès en la gran constel·lació europea.

Potser el millor indicador del corrent vers l'anglès és el fet de què persones de tot Europa (i del món) estan disposades a pagar, encara que sigui en privat, per adquirir aquests coneixements. «L'anglès com idioma estranger» és una indústria global i el Regne Unit ingressa entorn de 6 milions de lliures en concepte d'exportacions lingüístiques. Mentrestant, com afirma Coulmas (1991:24-5), Alemanya inverteix uns 450 milions de marcs per a promociona l'alemany fora de les seves fronteres i França hi gasta l'1,5 % del seu PNB (sic.) en la defensa del francès. La gent està disposada a pagar grans costos personals per a aprendre anglès; però ha d'ésser recompensada per a aprendre francès o alemany. La realitat microeconòmica, com veiem, és la que està configurant tot aquest procés.

Sense cap mena de dubte, el francès juga encara un rol important en els assumptes de la CE. Era l'únic idioma oficial de la Comunitat del Carbó i l'Acer (CECA), la precursora de la CE. A Brusel·les, Estrasburg i Luxemburg, tres centres eurocràtics, el francès és l'idioma dominant i permaneix encara com idioma dominant d'un significatiu percentatge d'eurocrates. Sense cap mena de dubte, la pressió política i burocràtica del francès pot contenir l'avançament de l'anglès durant un temps considerable; però el fracàs del francès per a prosperar en els seus propis termes en la present constel·lació d'idiomes no pot ésser ja negat.

Alemanya és un cas més interessant, des del moment que la seva moneda és inqüestionable, mentre el seu idioma és marginal. Malgrat l'elevat nombre relatiu de germano-parlants nadius a la CE, l'alemany és oficial en només vuit països del món (en contrast amb l'anglès que ho és a 63 països) i, després de la derrota alemanya a la Segona Guerra Mundial, no té cap paper a les Nacions Unides. Fins a la mateixa Alemanya els científics publiquen originalment més recerques en anglès

que en alemany (Springer-Verlag, una editorial científica de primera línia, edita el 80 % de les seves publicacions en anglès) (Ammon a Coulmas, pp.241:54). Alemanya podria, més que França, desafiar el rol hegemònic de l'anglès; però té molt menys incentiu per a fer-ho, perquè la majoria de les èlits alemanyes opera regularment en anglès als fòrums internacionals.

Com que la qüestió lingüística és tan sensible, la Comissió Europea ha intentat evitar tan sols reconèixer les tendències. El 1988 va impulsar una declaració política en la que: «Els Estats Membres han d'ésser animats a assegurar que tots els idiomes oficials de la Comunitat siguin oferts en el sistema educatiu, encara que doni una tendència creixent vers determinats idiomes» (Coulmas, 13). Fins i tot ha estat suggerit que una legislació «antitrust» es podria decretar contra l'anglès (Coulmas, 7). Però la lògica del mercat és clara: l'anglès ha esdevingut la virtual lingua franca de la CE, encara que, per raons polítiques, aquest fet social no hagi estat reconegut oficialment.

Els idiomes estatals mantenen les seves funcions

Malgrat les tendències vers una lingua franca, no hi ha evidències de regressió dels idiomes estatals dintre de les seves pròpies fronteres. El tots els països de la CE, els nens aprenen el seu idioma nacional primer i a l'escola aquests idiomes són el principal medi d'instrucció. Diaris, televisió, oci, lectura, publicitat i administració local i estatal continuen operant en aquests idiomes estatals. La creixuda de l'anglès a Europa no ha desplaçat els idiomes estatals en cap de les esferes de la vida quotidiana.

En realitat la CE, integrada per «estats» membres, ha estat una perseverant protectora dels idiomes estatals. Un ben fonamentat programa conegut per LINGUA promou els idiomes estatals a d'altres països, de manera que uns pares francesos treballant, per exemple, a Itàlia, poden accedir fins al nivell mig a una educació dels seus fills en francès (De Witte, a Coulmas, pp.174-5). Més políticament, la Comissió no ha qüestionat la prerrogativa dels estats membres de subsidiar publicacions en idiomes estatals. Aquestes activitats podrien ésser vistes com pràctiques comercials deslleials; però, si un idioma ha d'ésser protegit, la CE és reàcia a intervenir-hi en contra (tot el contrari del que passaria, per exemple, en el cas d'un vi) (De Witte, a Coulmas, 173. Es així que el Tribunal Europeu de Justícia va declarar contra una llei holandesa que prohibia l'emissió de publicitat en holandès a canals estrangers. De totes maneres, era una llei estranya, concebuda per a protegir els productes holandesos, no l'idioma. Però la CE ha permès als governs exigir que un cert percentatge d'emissions al país siguin en un idioma determinat, restricció comercial ignorada degut al sensible tema que està en joc (De Witte, a Coulmas, 167). Malgrat l'auge de l'anglès, els idiomes estatals tenen una sòlida base social a les realitats quotidianes a Europa i als passadissos del poder europeu.

El nou suport institucional als idiomes regionals

L'increment d'un idioma (l'anglès) no ha significat la caiguda dels altres (els estatals). En realitat la constel·lació idiomàtica europea en la darrera generació fou més favorable pels idiomes regionals (minoritaris dintre d'estats establerts) que pels mateixos estats. El 1981 fou adoptada al Parlament Europeu la Resolució Arfé, que demanava un estatut pels idiomes regionals. Com resultat, un Buró europeu dels Idiomes Menys Emprats fou establert a Dublín. Vers el 1983, les polítiques protectores dels idiomes minoritaris van començar a ésser una partida recurrent en els pressuposts europeus (Coulmas, 14-16).

Els grups lingüístics regionals, políticament morts durant centenars d'anys, han començat a mobilitzar-se i a ésser mobilitzats. A Itàlia significatius grups lingüístics minoritaris com l'albanès, el català, el provençal, el frisó, l'alemany, l'eslovè, l'occità i el sard han estat identificats, així com les comunitats alemanya i eslovena mobilitzades políticament (Zuanelli, a Coulmas, 293). A França, l'alemany, l'occità, el bretó, el català, el flamenc i el cors compten tots ells amb més de 100.000 parlants. A Alemanya, hi ha una creixent comunitat de parla polaca. Al Regne Unit, l'irlandès, el gaèlic-escocès i el galès són els principals idiomes regionals. A Bèlgica, amb dos idiomes oficials, hi ha també una comunitat petita germano parlant. Dinamarca té també una minoria significativa germano parlant. I la comunitat de parla frisona a Holanda ha obtingut ja, amb el disgust de les autoritats holandeses, l'apoi polític de la CE. (Les dades d'aquest paràgraf són de la Comissió Europea, 1986, i no inclouen ni Espanya, ni Portugal, ni Grècia). El reco-neixement d'aquestes comunitats lingüístiques per la CE, com les polítiques «korenizatsiia» del primer estat soviètic, donen legitimitat i força política a les èlits mobilitzades d'aquests grups per a poder pressionar amb noves demandes lingüístiques a l'escenari polític europeu. El reco-neixement semioficial del català com comunitat lingüística és la primera elevació d'un idioma regional en una comunitat extensa. Mentre és cert que els idiomes estatals s'enforteixen i es troben més assentats que els regionals (Koch, a Coulmas, 174-75) i mentre és també cert que els estats membres tenen el dret de decidir quines de les llengües parlades dintre de les seves fronteres constitueixen idiomes minoritaris oficials (Tabouret-Keller a Coulmas, 47), la base i recursos d'aquests idiomes nacionals s'han consolidat amb la intervenció de la CE.

El rol d'«Europa» en el nacionalisme regional

El concepte d'«Europa» jugarà un rol important com mecanisme institucionalitzant aquestes tendències de manera que els individus adoptaran identitats multiculturals estables. Aquest punt pot ésser il·lustrat analitzant la retòrica dels anys vuitanta a Catalunya. Catalunya ha estat durant mil·lenis un centre cosmopolita pel comerç i la cultura; al segle passat fou també un centre de renaixement lingüístic i cultural aparentment provincial. La imatge dividida de Catalunya fou ambigüament representada durant els Jocs Olímpics de 1992, on l'art internacionalista, la cuina i els corrents intel·lectuals barcelonins es

van juxtaposar al programa polític de proclamar Catalunya com país separat d'Espanya.

A una anàlisi de contingut de premsa escrita en català el 1984-85, Laitin i Rodríguez (1992) van trobar que en el discurs editorial, els dos principals diaris de Barcelona utilitzaven la paraula «Europa» seguida de Catalunya molt més que altres. Aquestes dues poderoses imatges es reforçaven mútuament en l'àmbit ideològic; era evident en els dos diaris, tant en el d'esquerra com en el de centre-dreta.

Aquesta estratègia discursiva serveix per a la formació d'intencionalitats ideològiques. En primer lloc, els nacionalistes catalans no volen ésser acusats de provincianisme en el seu autodistanciament de Madrid, tot i que en són acusats quan invoquen l'idioma local i els costums regionals. Ésser part d'Europa és més gran, més internacional que ésser part d'Espanya. Durant la guerra civil (1936-1939), molts catalans es van trobar amb la llibertat i la «modernitat» o amb un «món progressista», anant i tornant entre Catalunya i França; el provincià, diuen els catalanistes, fou Franco que mai va vitajar fora d'Espanya en les seves quatre dècades de govern. Per tal de contrarrestar la dita francesa de què Africa comença als Pirineus —reforçada per Franco quan deia «Spain is different»— els catalans han intentat autoproclamar-se més internacionals, més cosmopolites que els «espanyols». Aleshores, els catalans s'identifiquen amb Europa perquè es veuen més europeus que espanyols i sovint han parlat sobre la democratització post-franquista com part d'una **vocació europea** que permetrà a la Generalitat «fer explícita quina és la realitat (de l'estat espanyol) que la constitució imposa». La realitat d'Espanya com un complex d'autonomies serà aconseguida, argumenta l'Avui (el diari en català de centre-dreta) degut al «compromís europeu i progressista que caracteritza el poble català» (14/6/85). És per aquesta raó, que aquells que han configurat el discurs català es relacionen amb una entitat política més ampla, moderna i democràtica, en gran part per a demostrar que, en la seva defensa del català, no són estrets, autocràtics i provincians.

La segona proposta ideològica de què Europa és útil a la ideologia catalanista és analògica. Europa és una categoria política que té cada dia més autoritat; però no és cap «estat». Els catalans volen el seu propi govern —que no és tampoc un «estat»— per a créixer també amb autoritat. Aquestes reivindicacions de poder polític catalanistes que indiquen clarament una afinitat entre Catalunya i l'entitat supranacional, l'**Europa ampliada**, estan expressades per Avui quan l'editorial escriu:

«El President Pujol ha anunciat clarament la filosofia que subratlla el seu projecte de govern. És una filosofia que intenta constituir una Europa dels Estats compatible amb l'Europa de les Regions —o de les nacions—. Això és així perquè és senzillament realista reconèixer que als nostres dies és més fàcil construir l'Europa dels 12 que l'Europa dels 110. En aquest punt, la Generalitat hauria d'aprofundir la seva comprensió de la filosofia política presidencial per a fer-la més consistent i encara més important, per tal d'enriquir-la amb proposicions específiques que poden ajudar a elevar en rol de les regions».

Europa, per Avui és, per tant, un model d'autoritat no estatal en el món modern que té rellevància per a les demandes de Catalunya.

En tercer lloc, l'Europa és rellevant en el discurs nacionalista català perquè es concep com un complex de **regions i nacions sense Estat**; escriure sobre l'Europa com a catalans, implica que tots els estats són plurinacionals. És per això que l'editorial es refereix a l'Espanya com al **Estat espanyol**. Avui es considera fora d'aquest estat i utilitza aquest llenguatge per enfatitzar que els estats són molt més diversos internament del que la seva imatge de «nació-estat» implica i que han de fer front a la **realitat plural** dintre de les seves fronteres. Podem observar aquest argument en la discussió següent:

«(La construcció del Consell de les Regions de la CE) ...ha estat... un primer pas important en la recerca de nous llargs amb els diversos pobles de la CE. Una Europa que és molt més diversa que l'Europa dels 12 i que representa de forma molt més correcta les diferents peculiaritats dels seus habitants. La recreació i la institucionalització de l'Europa de les Regions no és de cap manera fàcil. L'organització interna de cada un dels estats membres és suficientment diferent no hi ha unes relacions estretes entre ells. D'altra banda, el que podem anomenar la inèrcia històrica des estats pesa com una llosa en la construcció d'aquesta nova forma d'entendre el que l'Europa implica» (19/6/85).

En una comunitat europea democràtica, afirma l'argument catalanista, els pobles d'Europa (els catalans, els flamencs, els alsacians, els cors, els bàvars, els escocesos) tindran el mateix dret que el que tenen els estats d'estar representats.

Diari de Barcelona (el diari d'esquerra —en estudi— en llengua catalana) es refereix a Europa en un to similar al de l'Avui. Pels editors del **Diari de Barcelona** les demandes catalanistes d'autonomia regional es reforcen per la idea d'una Europa que salva les configuracions sociopolítiques més enllà de les línies de l'estat. **Diari** escriu expressions tals com **Europa sense fronteres**, **Comunitat Europea**, **Europa unida** o **Comunitat Econòmica Europea** per referir-se a la noció d'una entitat europea ja existent. En una editorial titulada **L'Europa del 92: un punt de partida** (30/6/88) es refereix una vegada a l'Europa en termes d'estats; però de foma vaga: **l'Europa dels Sis**. Al reste de l'editorial hi llegim nacionalitats i no estats. Considerem aquest fragment:

«En la qüestió econòmica, els grecs d'una part i els espanyols i els francesos per l'altra, tindran la tasca de dur a terme en els pròxims 18 mesos la política alemanya (quan el seu representant era el president de la CE) i de tancar els expedients socials i polítics que són necessaris per l'Acta de la Unió».

Lèxicament, **Diari de Barcelona** escriu com si fossin els «pobles» d'Europa i no pas els seus estats els qui estiguessin compromesos en les negociacions clau. Això és perquè utilitza gentilicis per a referir-se als agents socials (per exemple, **els grecs, els espanyols i els francesos**) en compte d'emprar els termes de la seva «nació-estat» (Grècia, Espanya, França).

Diari de Barcelona, conseqüentment, com **Avui** legitima les nacions europees en compte dels seus estats. En el discurs polític catalanista, la mítica nació-estat homogènia ha mort i el relleu d'una Europa multinacional i d'una Catalunya sense estat erosionaran a l'ensem les fronteres estatals contemporànies.

Des d'una perspectiva catalanista, el model de construcció de l'estat europeu no pot esborrar les diferències culturals, sinó més aviat impulsa políticament al coneixement i promoció de la diferència nacional/cultural. Mentre l'ús retòric d'«Europa» ha ajudat a servir els interessos dels polítics catalans, una conseqüència important d'aquesta pràctica retòrica és normalitzar la idea d'«una regió, moltes identitats», en la línia que l'ideal «una llengua, un estat» es va estendre en el discurs polític europeu fins el final del segle passat.

Existeix un resultat lingüístic estable 2+/-1 a Europa?

Es així que existeix una base retòrica/ideològica per a un estat multilingüe europeu. Existeix una base política comparable? Aquí la resposta és només una tímida afirmació. El major estímul per a una política lingüística comunitària és el pressupostari. Amb cada nou idioma oficial el cost de la traducció s'incrementa geomètricament, tant com traductors es necessiten per a les diverses comunicacions lingüístiques. Actualment, entorn del 14 % dels 11.000 integrants de l'estaff de la Comissió treballen en serveis de traducció i d'interpretació; això constitueix el 40 % del pressupost administratiu. El cost anual d'aquesta partida és aproximadament d'un bilió d'ecs anuals (Coulmas, 22-26).

La principal justificació administrativa d'aquests costos és que, des que la llei de la CE es converteix automàticament en una llei pels estats membres, totes les regulacions han d'ésser escrites en tots els idiomes estatals. Però aquesta explicació és molt poc convincent, donat que la majoria de les publicacions de la CE no són lleis i són també traduïdes. A més, el sofisticat treball en «assegurança de risc lingüístic» permetria la utilització dels contractes i regulacions en llengua franca, en les quals les signatures estarien protegides si es viola la llei degut a errades lingüístiques (Koch, a Coulmas, 147ss). L'assegurança per no comprendre serà més econòmica que la titànica càrrega de la traducció. L'oposició a un sol idioma oficial no és legal ni tècnica, sinó política (veure les amonestacions parlamentàries reivindicant la igualtat de tots els idiomes en els assumptes parlamentaris, a Coulmas, 7).

Podria canviar aquestes tendències un paisatge polític lleugerament diferent? Suposem que hi hagués un acord entre els eurocentralistes de la Comissió (que voldrien racionalitzar l'administració europea) i els descentralitzadors regionals dels estats membres (que voldrien disminuir el poder ideològic dels idiomes estatals). Ambdues posicions poden sortir beneficiades de l'acord promouent un idioma cosmopolita com la llengua franca europea, reduint a l'ensem el rol oficial dels idiomes estatals. Sense cap mena de dubte aquests haurien d'ésser protegits dintre de les fronteres dels estats (i els estats

ésser autoritzats a saltar-se les normes subsidiàries promouent televisió i literatura en els idiomes estatals). Però els idiomes regionals estarien també protegits en els àmbits de la televisió, l'educació i l'administració local.

Amb tot, no s'endevina encara aquest acord polític. Primer, el sistema electoral pel parlament de la CE és semblant al de molts països; es tracta de llistes «nacionals» i no regionals. El tipus de partits que es desenvolupen en interessos regionals no poden sobreviure en aquesta atmòsfera electoral. A les eleccions del 1989, França, Grècia, Portugal, Alemanya, Dinamarca i Holanda tenien circumscripcions electorals úniques (completes o virtuals) per a tot el país. El Regne Unit tenia districtes uninominals, per suposat sense representació proporcional, fet que limita l'ascens de partits minoritaris; com resultat, el nombre de MEPs (Membres del Parlament Europeu) associats amb interessos regionals és molt baix. A Espanya hi ha set disputats «regionalistes»; a Bèlgica, 2; a Itàlia, 4 (del Poble del Tirol del Sur, Acció Sarda i Regió Lombarda); i al Regne Unit, 1. Amb 518 MEPs en total, aquests regionalistes no poden fer cap tipus de pressió. (Les dades d'aquest paràgraf són de Lakeman, 1990; Times, 1889). No poden aliar-se amb ningú, si no és amb els centralistes de la Comissió per a pressionar per un nou estatu quo lingüístic. Les minories nacionals haurien de mobilitzar-se políticament molt més del que ho han fet fins ara, pressionar per a la modificació del sistema electoral del Parlament Europeu i, després, pressionar la CE per a què promogui els idiomes regionals a l'ensem que reconeix una llengua franca europea. Aquesta prematura evidència suggereix que els moviments regionals estan intentant canviar els sistemes electorals pel Parlament Europeu a nivell estatal, encara que fins ara s'gai avançat molt poc.

El govern d'«Europa» en el nacionalisme post-soviètic

Sense cap mena de dubte, Catalunya és l'únic cas en el que la ideologia d'Europa justifica repertoris multilingües, tot i que Estònia (i en d'altres estats post-soviètics multinacionals) s'hi poden observar fenòmens similars. Des de la conquesta russa de l'actual Estònia el 1710, una lenta però significativa immigració russa va començar a establir-se al país (primer funcionaris, després comerciants i finalment nobles que rebien privilegis otorgats pel zar). Després de la connexió per ferrocarril entre San Petersburg i Tallin el 1870, una onada més gran de treballadors feia un assentament a la ciutats estònies per a treballar en factories de recent construcció (Loit, 1993). Després de la Segona Guerra Mundial, una onada massiva d'immigració (i el desplaçament forçat de la població d'Estònia) va «russonitzar» la regió nord-est del país. A la ciutat fronterera de Narva, per exemple, prop del 95 % de la població s'autoidentificava com russo-parlant en el cens de 1989. Encara que en aquesta onada hi haguessin molts ucraïnians, bielo-russos i jueus, la retòrica d'avui dia els classifica a tot com part de la «nacionalitat russo-parlant».

La independència estona a l'inici del col·lapse soviètic no va poder ignorar la població russo-parlant monolingüe. Malgrat que molts líders estonis van induir els russo-parlants a emi-

grar altra vegada a la «seva terra», moltes d'aquestes persones consideraven que ja estaven a casa seva i que no tenien intenció (ni lloc) per a «retornar». Les diferents faccions estones van acceptar eventualment la realitat de la presència russa; però convingueren entre elles que la fluïdesa en estoni seria una condició sine qua non per a la ciutadania estona. Els russo-parlants haurien de passar un examen d'estoni (un idioma que no és de la família indoeuropea i molt difícil d'aprendre pels parlants eslaus) per a ésser ciutadans o per treballar en un ampli ventall d'empleus de coll blanc.

Mentre això s'interpretava com una batalla normal per a l'obtenció de l'hegemonia cultural en un mateix estat, «Europa» jugava un paper clau en el seu desenvolupament. El parlament estoni estava considerant una «Llei d'Estrangers» (és a dir, russos) l'estiu del 1993 que estipulava els documents que els no ciutadans havia de procurar-se per a mantenir els seus drets com treballadors residents a Estònia. Els líders de la nacionalitat russo-parlant foren ultratjats (més en el llenguatge de la llei que en els seus continguts) i van apel·lar a les normes internacionals de drets humans per a bloquejar la seva aprovació. Sergei Soviernikov, antic parlamentari, va escriure una carta oberta (publicada a *Narva Gazette* 29/5/93) al President Lennart Meri, en la senyalava que la recent entrada d'Estònia al Consell d'Europa estava supeditada a l'acceptació de les normes internacionals de drets. La llei proposada, va escriure, «significa que, tot just entrats a la família europea, ja estem donant el primer pas per sortir-ne». La llei fou aprovada pel parlament; però la constitució requeria que el President la signés. En un gest sense precedents, el President es va assessorar per un comitè de juristes de la CE i va rebre un informe en el que es recomanaven certs canvis per tal d'assegurar millor els drets dels no ciutadans. Meri va untratar el seu Primer Ministre refusant signar la llei i justificant ala televisió estatal aquest gest inusual. «Estònia està construint un precedent europeu», va dir, «i això donarà impuls a la integració europea. Estònia està contestant Europa i Europa contestarà Estònia» (*Narva Gazette*, 13/2/93).

En termes lingüístics, ja he mencionat els sòlids incentius que pels estonis té aprendre anglès en substitució del rus com idioma de comunicació internacional. La majoria d'estonis veu només l'estoni i l'anglès com absolutament necessaris per tal d'establir-se com estonis i com europeus. Encara que molts parlin finlandès, suec, alemany i rus (que decreixerà significativament en una generació) el repertori de dos idiomes (estoni i anglès) serà l'estàndard mínim pels estonis. «Europa» per a la població russo-parlant significa també aprendre l'anglès, tasca que molts es desesperen darrera dels estonis. Però per a ells formar part d'Europa significa (tal i com veuen Rússia caient en un caos que identifiquen com a no europeu) aprendre l'idioma oficial d'Estònia. Amb això els professionals de classe mitja passen les tardes i el temps lliure aprenent estoni en centres d'idiomes estatals per a qualificar-se pel seu treball i la seva ciutadania. Es queixen a les autoritats estatals, amb raó, no de la impossibilitat de les seves càrregues, sinó de la insuficiència d'instrucció en estoni pels seus fills. Sens dubte aprendre anglès i estoni no és vist, an absolut, com substitut pel rus. Els líders russo-parlants han reivindicat i l'estat

estoni està compromès a proveir escoles on el medi d'instrucció sigui essent el rus. Potser no en aquesta generació; però sí la següent, la «nacionalitat russo-parlant» d'Estònia tindran repertori lingüístic estàndard de 3 idiomes (rus, estoni i anglès) que indicarà la seva nacionalitat, la seva ciutadania a Estònia i la seva simultània condició de membre d'«Europa».

«Europa» és important pels estonis i els russo-estonis en els mateixos termes que pels catalans. Això purifica el nacionalisme de les seves connotacions repugnants i possibilita un model de drets humans en el que les minories (i els idiomes minoritaris) reben la protecció de les altes autoritats. Això vol dir, una coalició potencial de minories i petites nacionalitats, tancades en identitats estàndards multiculturals (i multilingües) que desitgen la construcció d'una realitat europea.

Conclusions

Seria històricament imprecís deduir que, com que hi ha poca racionalització cultural a Europa, no hi ha evidència d'un nou estat europeu. Aquesta visió descuida que els estats contruïts al segle XX tenen diferents configuracions culturals que els que es van construir els segles XVI-XVIII. La tesi d'aquest paper és que avui dia s'està donant un procés de construcció d'estat a Europa amb la particularitat que aquest s'assembla més a l'experiència de l'Índia des del 1947 que a la de França des del 1516.

L'observació de què la consolidació de l'estat europeu està en procés, no implica que el camí de futur estigui ben pavimentat. Tots els projectes de construcció d'estat sofreixen innumerables contratemps, àdhuc violències. No hi ha, per tant, la segu-retat d'una consolidació satisfactòria al final d'aquest camí. Les sòlides identitats regionals, quan s'apoiem en un dinamisme econòmic i una debilitat temporal en el centre, poden desencadenar poderosos incentius per a la separació. Els líders de les regions pobres poden contemplar l'avantatge de controlar els treballs de l'administració pública que estan associats amb la sobirania i per això pressionar també cap a la separació¹⁰. Els moviments separatistes poden ésser pacífics, com a Catalunya; però poden també implicar terrorisme, com al País Basc. Ambdues reaccions es van donar en la consolidació dels estats europeus. Però l'experiència índia, amb l'holocaust de la partició i la subseqüent violència comunal, no és cap alternativa feliç. El que es vol indicar aquí és que el futur no és clar, sinó el de que els ciutadans del futur estat europeu tindran una identitat cultural o nacional que inclogui un repertori lingüístic molt més complex que el que se'ls demanava als ciutadans dels estats europeus desenvolupats molt aviat.

En el futur els ciutadans europeus tindran una multiplicitat d'idiomes i d'identitats culturals. Ella o ell serà europeu (probablement expressat amb un dèbil anglès), ciutadà d'un estat europeu (els membres oficials de la CE) i, possiblement també, un membre d'una comunitat lingüística minoritària (o regional) protegida. Alguns ciutadans necessitaran aprendre només un idioma (anglo parlants d'Anglaterra); molts en requeriran dos (parlants de l'alemany, francès, holandès a

Alemania, França, Països Baixos). Molts altres parlaran amb fluïdesa tres idiomes, com els catalans residents a Espanya (anglès, espanyol i català), els frisons residents als Països Baixos (frisó, holandès i anglès) i els eslovens d'Itàlia (eslovè, italià i anglès). El multilín-güisme individual i les identitats múltiples esdevindran una cosa normal. Els estats que s'estan consolidant al segle XXI promocionaran una lingua franca internacional, els idiomes de l'estat central i, també, els idiomes regionals. Tant si aquest resultat esdevé reconegut en un acord polític com no, emergirà possiblement com la constel·lació lingüística eurpea de facto del proper segle

Notes.

¹ Els fragments de publicacions prèvies (Laitin, 1993a, Laitin, 1993b, Laitin/Rodríguez, 1992) han estat incorporats al document sense nota o cita directa.

² Weber, 1968, 71 (racionalització econòmica); 1108 (racionalització educativa); 655, 809-38 (racionalització legal).

³ S'ha de veure la discussió sobre llengua, nació i estat a Gerth/Mills, 1958: 177-79, on es relacionen indirectament amb la racionalització.

⁴ L'argumentació clàssica d'aquesta postura és de Karl Deutsch (1953). Per una sòlida demostració empírica d'aquest punt, Susan Watkins (1991).

⁵ Aquesta posició és consistent amb les teories de Deutsch (1953), Vegi's Black (1966).

⁶ Els polítics i els buròcrates poden ésser les mateixes persones o pertànyer a la mateixa família. Nerhu, per exemple (Potter, 1986: 129) tenia tres parents pròxims a l'administració pública índia. Quan passa això podem dir que l'individu o la família està igualment pressionat, perquè la teoria ara no està posicionant individus, sinó rols.

⁷ Els teòrics de jocs serien reticents en anomenar el resultat descrit com un equilibri. Per medi de la inducció, van senyalar, els líders del Congrés haurien sabut que podien haver perdut davant dels buròcrates i és per això que

van mirar de racionalitzar l'anglès abans que l'hindú. La raó per la qual totes les parts es senten satisfetes radica en el fenomen dels «raïms amargs» (Elster, 1983), mentre que els polítics indis glorifiquen ara el resultat de 3+1 com si fos el seu objectiu original consistent amb la diversitat històrica de la Índia.

⁸ Aquestes dades corresponen a una enquesta duta a terme per Jerry Hough i David Laitin, sota la National Science Foundation Grant SES92112568, «Nacionalidad y Políticas: La desmembración de la Unión Soviética».

⁹ A l'article de Marjise Simons «A Reborn Provençal Heralds Revival of Regional Tongues» (*The New York Times*, 3 de maig del 1993), l'autora apunta correctament als programes enèrgicament administrats a les regions de França obligant els estudiants a aprendre «el seu» idioma. Però quan escriu que «el govern (central) ha arribat a la conclusió que els idiomes regionals de França, més que plantejar una amenaça a la identitat del país, enriqueixen el patrimoni nacional», infraemfatitza el continuat interès estatal en la promoció del francès.

¹⁰ Aquestes dues fonts dels moviments separatistes respecte a l'antiga Unió Soviètica estan discutides a Laitin (1991).

Bibliografia

- Anderson, Benedict (1983) *Imagined Communities* (Londres: Verso)
 Black, Cyril (1966) *The Dynamics of Modernization* (Nueva York: Harper and Row)
 Commission of the European Communities, «Linguistic Minorities in Countries Belonging to the European Community» (Luxemburgo: Office for Official Publications of the European Communities)
 Coulmas, Florian ed. (1991) *A Language Policy for the European Community: Prospects and Quandaries* (Berlin: Mouton de Gruyter)
 De Swaan, Abram (1993) «The Envolving European Language System: A Theory of Communication Potential and Language Competition» *International Political Science Review* 14, 3:241-55
 Deutsch, Karl (1953) *Nationalism and Social Communication* (Cambridge: MIT Press)
 Deutsch, Karl, et al (1957) *Political Community and the North Atlantic Area* (Princeton: Princeton University Press)
 Elster, Jon (1983) *Sour Grapes* (Cambridge: Cambridge University Press)
 Ferguson, Charles (1959) «Diglossia» *World* 15:325-40

Butlleta d'afiliació a l'Associació Catalana de Sociologia

Cognoms Nom

Lloc de treball.....

Professió.....

Adreça.....

Tèlèfon..... Fax

Població..... CP

Caixa o banc..... núm. entitat

Núm. de compte corrent..... oficina

Per a més informació adreceu-vos a: Montserrat Rovira, ACS, C/ Carme, 47 - Barcelona 08001 - Tel.: 318 55 16

Gandhi, K.L. (1984) *The Problem of Official Language in India* (Nueva Delhi: Arya Book Depot)

Haas, Ernst (1958) *The Uniting of Europe* (Stanford: Stanford University Press)

Hobsbawm, Eric (1990) *Nations and Nationalism Since 1780* (Cambridge: Canto)

Katzenstein, Peter (1971) «Hare and Tortoise: The Race to-ward Integration» *International Organization* 25, 2:290-95

Laitin, David (1991) «The National Uprisings in the Soviet Union» *World Politics* 44, 1:139-77

Laitin, David (1993a) «The Game Theory of Language Regimes» *International Political Science Review* 14, 3:227-39

Laitin, David (1993b) *Language Repertoires and State Construction in Africa* (Cambridge: Cambridge University Press)

Laitin, David and Guadalupe Rodríguez (1992) «Language, Ideology and the Press in Catalonia» *American Anthropologist* 94(1):9-30

Lakeman, Enid (1990) «Elections to the European Parliament, 1989» *Parliamentary Affairs* 43,1:77-89

Loit, Alexander «Nation-Building in the Baltic Countries, 1850-1918», paper read at the International Conference on «Nationalism in Europe: Past and Present», Universidade de Santiago de Compostela, Septiembre de 1993.

Kher, B.G. (1956) *Report of the Official Language Comission* (Nueva Delhi: Government of India Press)

Potter, David (1986) *India's Political Administration* (Oxford: Clarendon Press)

Price, Robert (1975) *Society and Bureaucracy in Contemporary Ghana* (Berkeley: University of California Press)

Ruggie, John (1972) «Collective Goods and Future International Collaboration» *American Political Science Review* 66, 3:874-93

The Times (Londres) (1989) *Guide to the European Parliament*

Watkins, Susan (1991) *From Provinces into Nations* (Prince-ton: Princeton University Press)

Weber, Eugen (1976) *Peasants into Frenchmen* (Stanford: Stanford University Press)

Weber, Max (1958) «The Nation» in H.H. Gerth and C.W. Mills *From Max Weber* (New York: Oxford University Press)

Weber, Max (1968) *Economy and Society*, 2 vols., (Berkeley: University of California Press)

Sumari

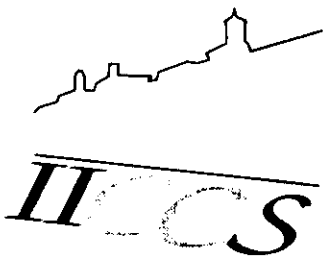
pag.

- 1 Benvinguda al II Congrés Català de Sociologia
Raimon Bonal
- 2 Les identitats culturals d'un estat europeu
David D. Laitin
- 11 Butlleta d'inscripció a l'ACS

Coordinació: Junta de l'Associació Catalana de Sociologia
 Secretaria: Montserrat Rovira
 Disseny i maquetació: Gemma Quesada
 Qualsevol soci interessat en publicar un article pot adreçar-se a:
 Montserrat Rovira
 Societat Catalana de Sociologia
 Filial de l'Institut d'Estudis Catalans
 Tel.: 318 55 16
 dimecres de 4 a 8 de la tarda

Butlleta d'inscripció a l'Associació Catalana de Sociologia

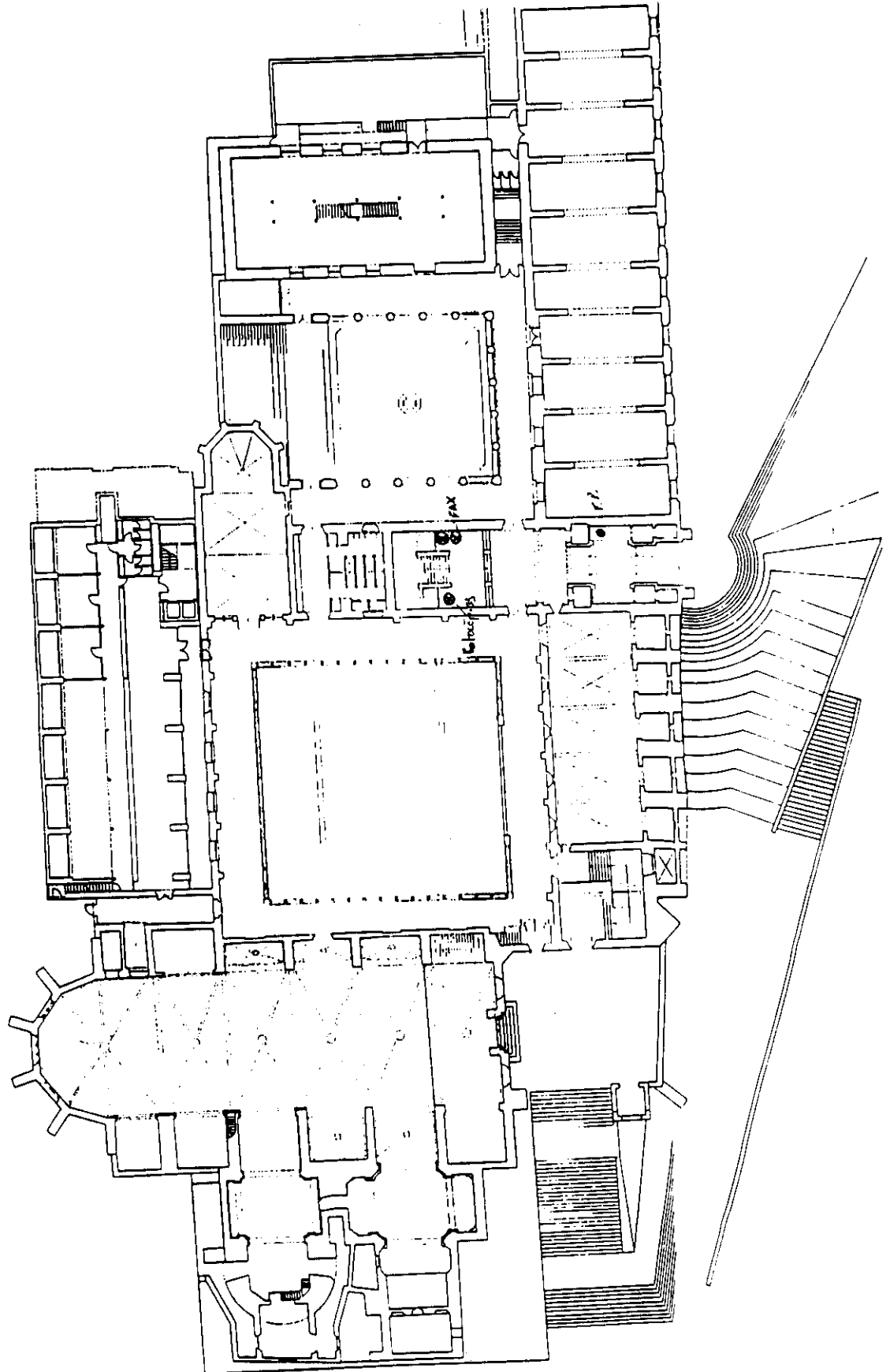

II Congrés Català de Sociologia

FACULTAT DE LLETRES EDIFICI A

Planta Baixa

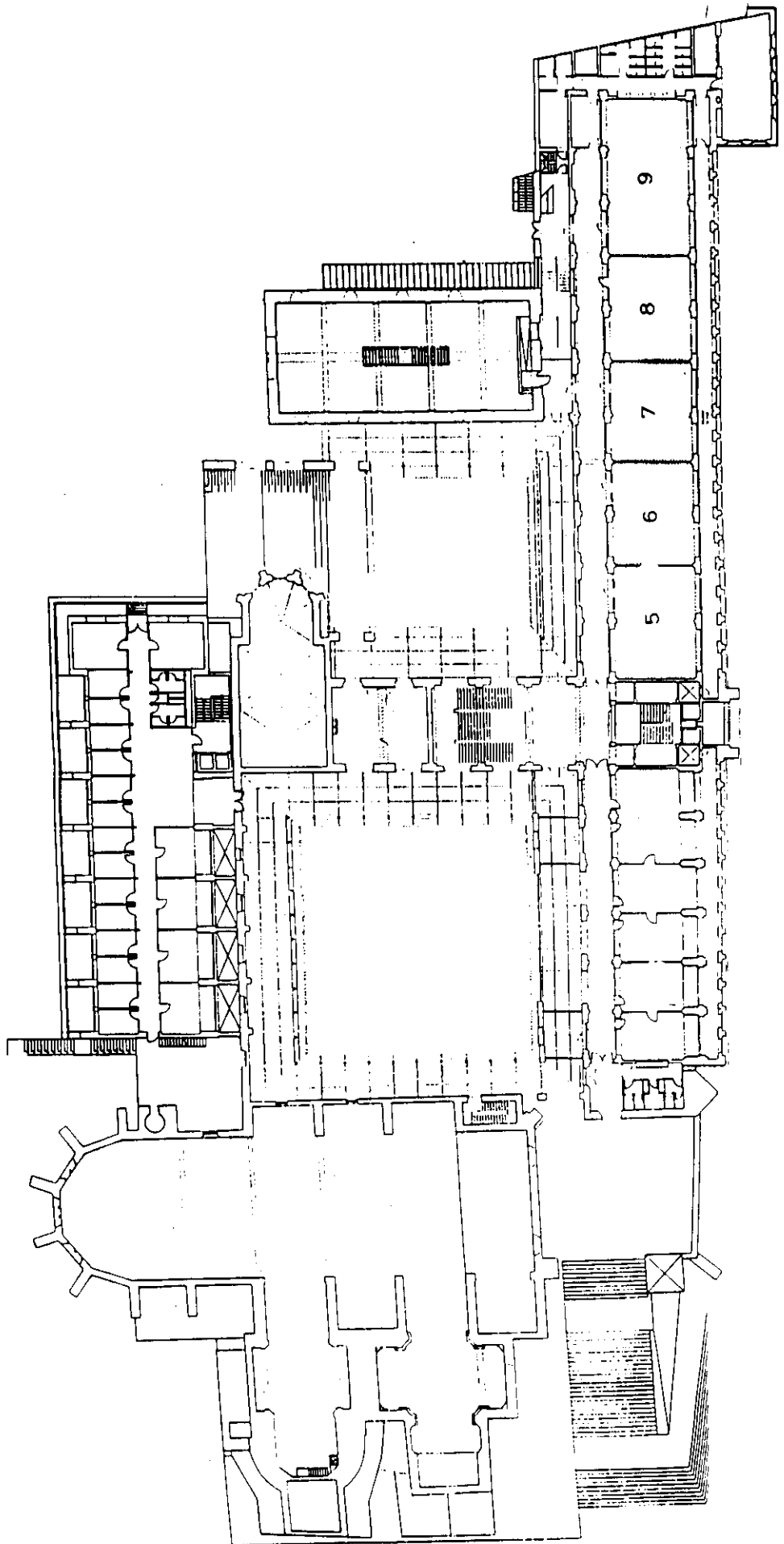
AREA TEMÀTICA: POBLACIO; ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL
AREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

II Congrés Català de Sociologia

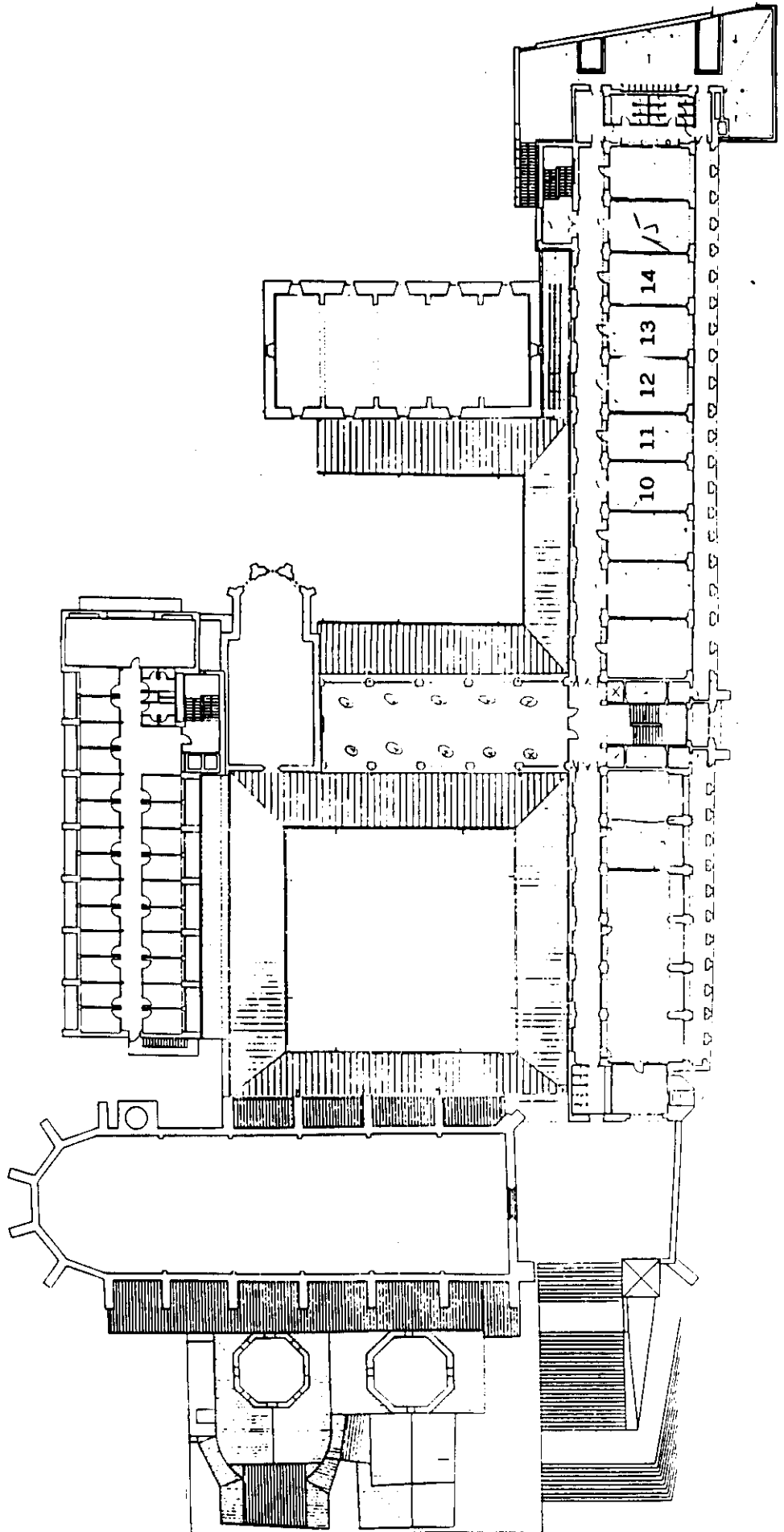
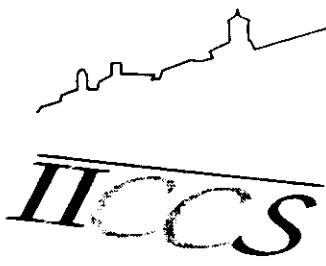
FACULTAT DE LLETRES
Planta Primera

IICCS

II Congrés Català de Sociologia

FACULTAT DE LLETRES
Planta segona

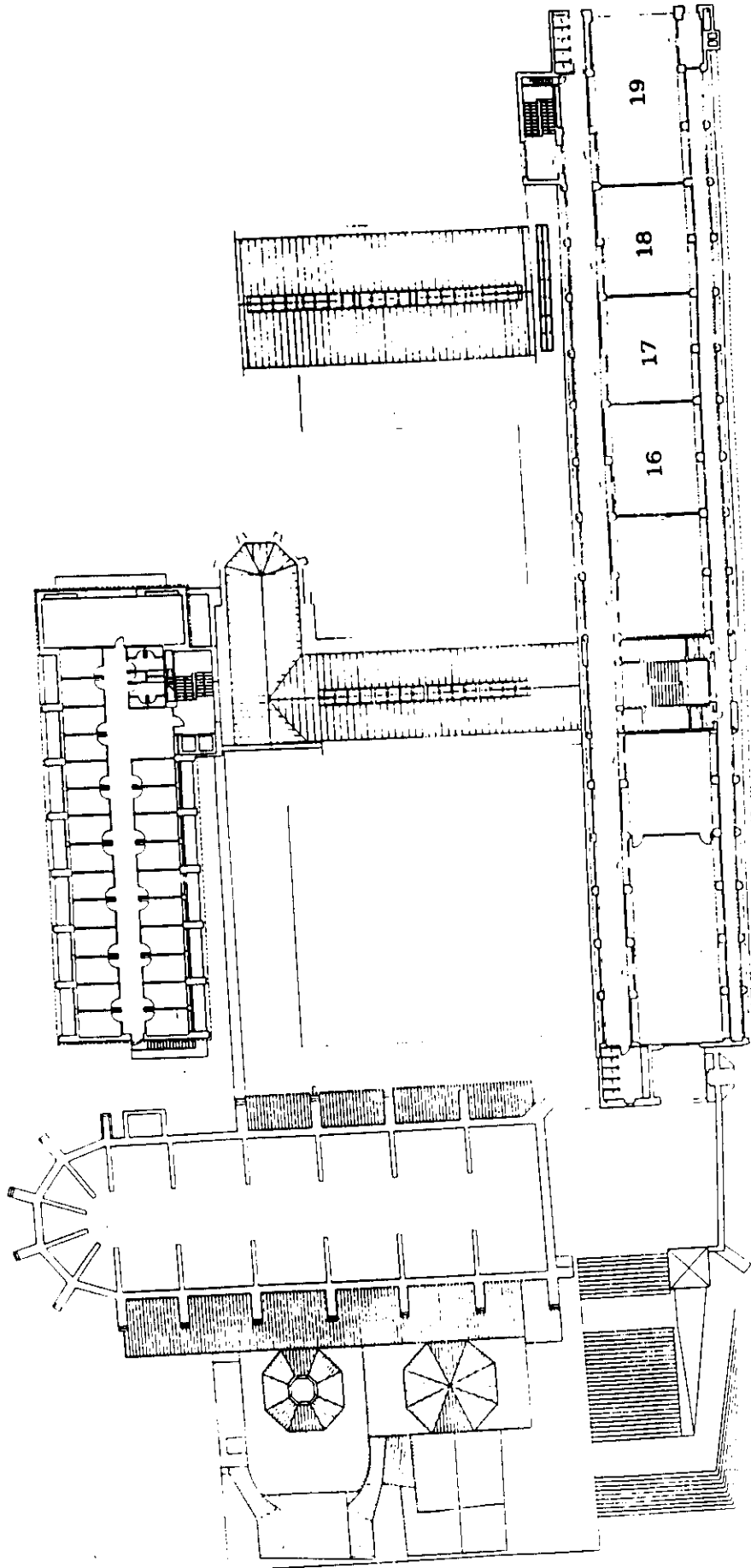

II Congrés Català de Sociologia

FACULTAT DE LLETRES
Planta Tercera

863

II CS

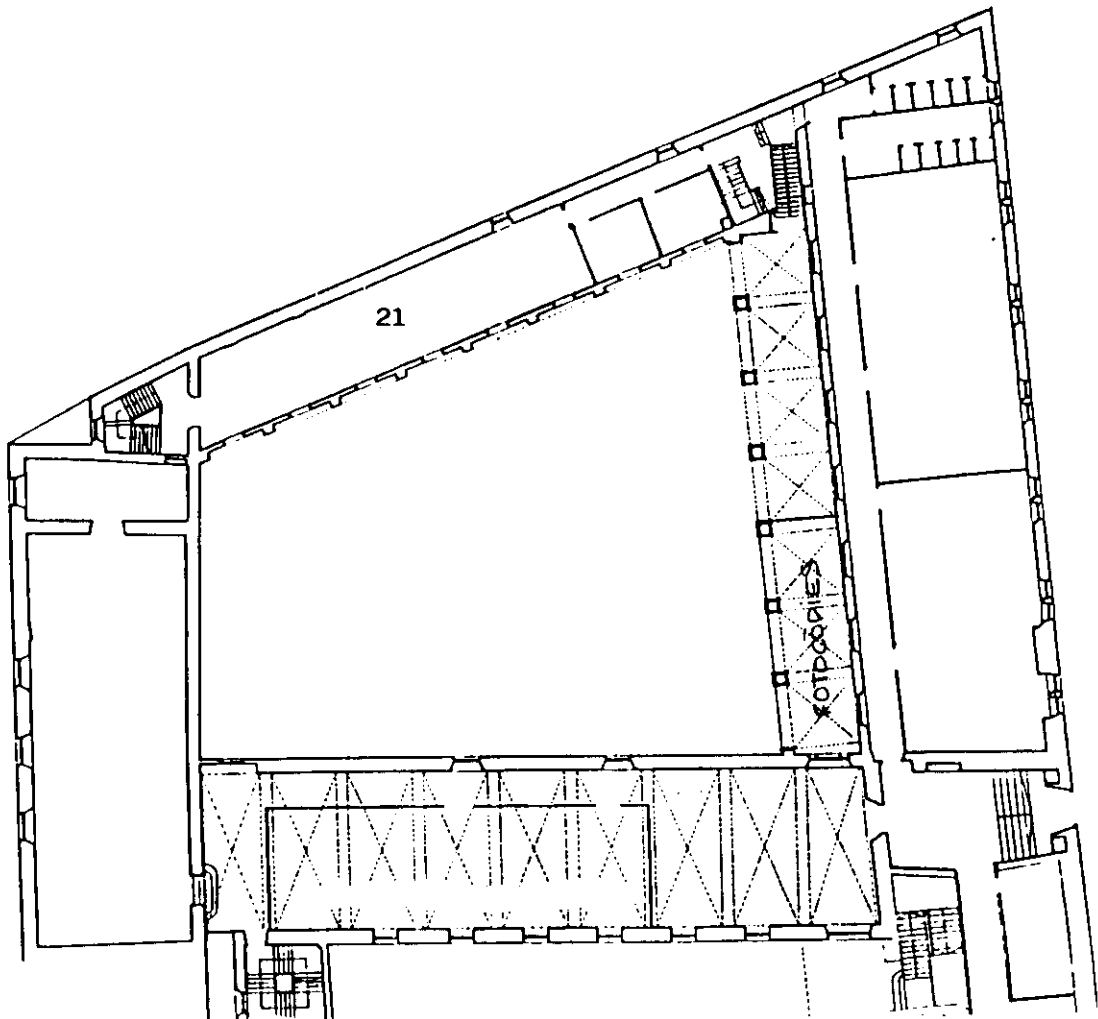

II Congrés Català de Sociologia

COL·LEGI UNIVERSITARI DE GIRONA
Planta Baixa

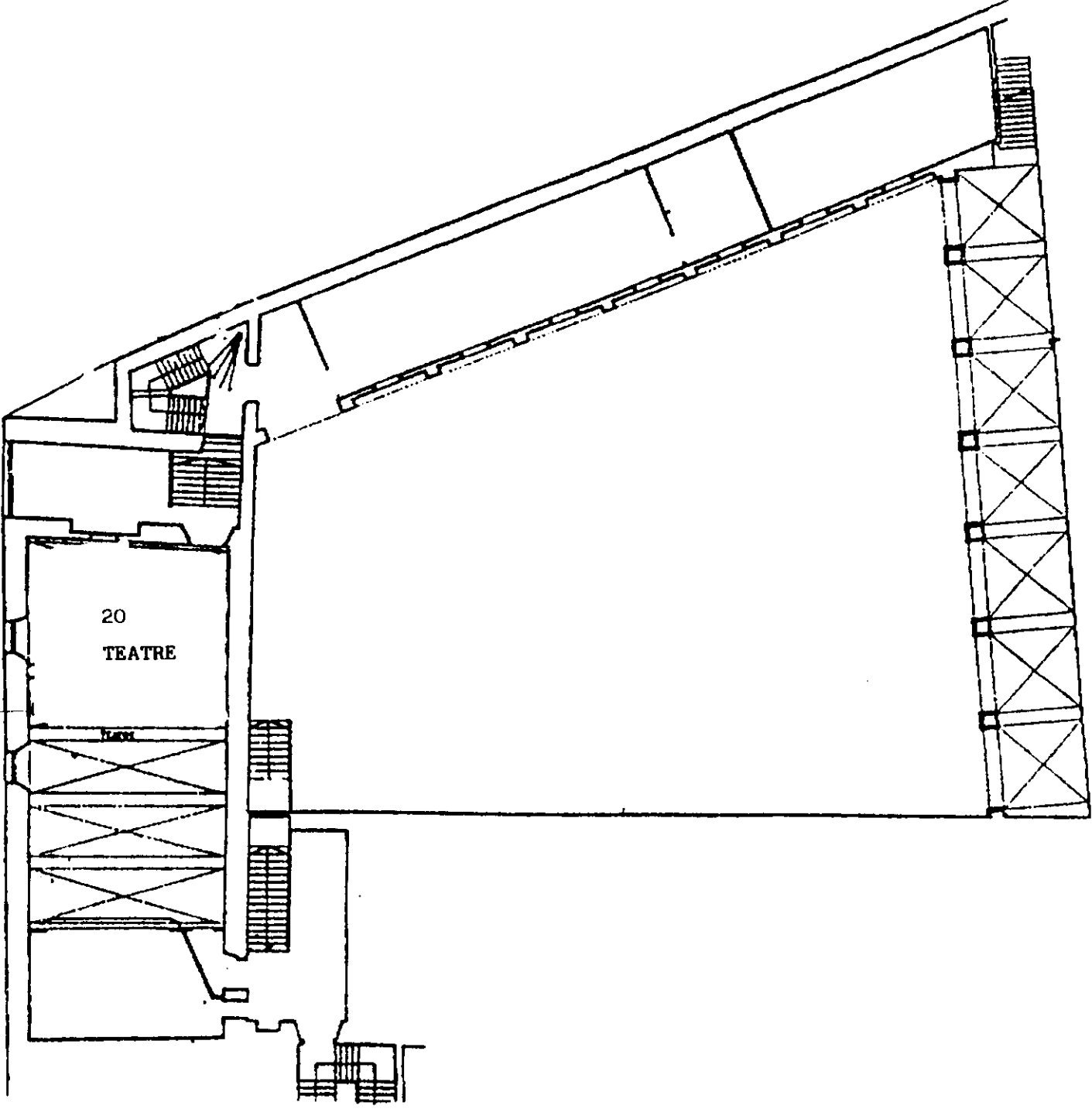
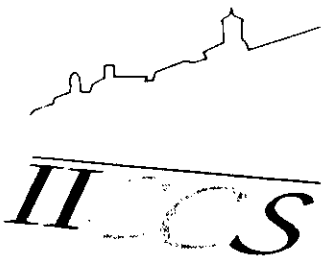
EDIFICI: B

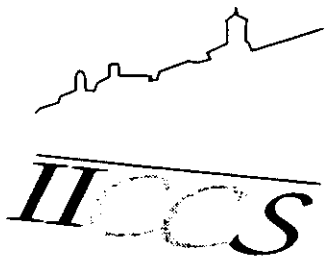
ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

II Congrés Català de Sociologia

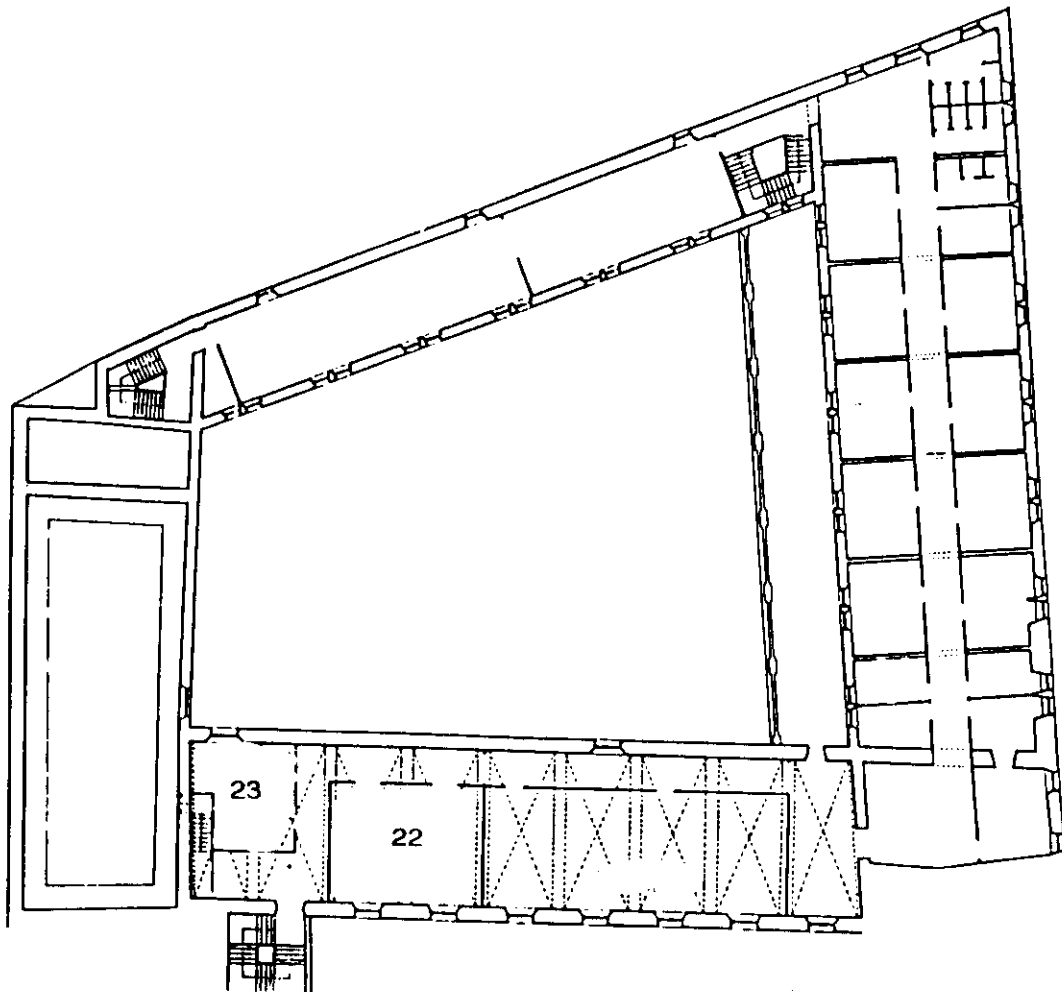
COL·LEGI UNIVERSITARI DE GIRONA
Planta Nivell Pati

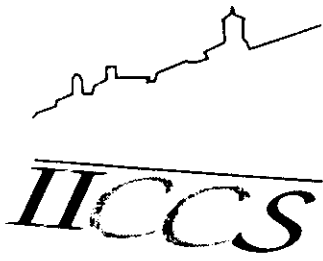

II Congrés Català de Sociologia

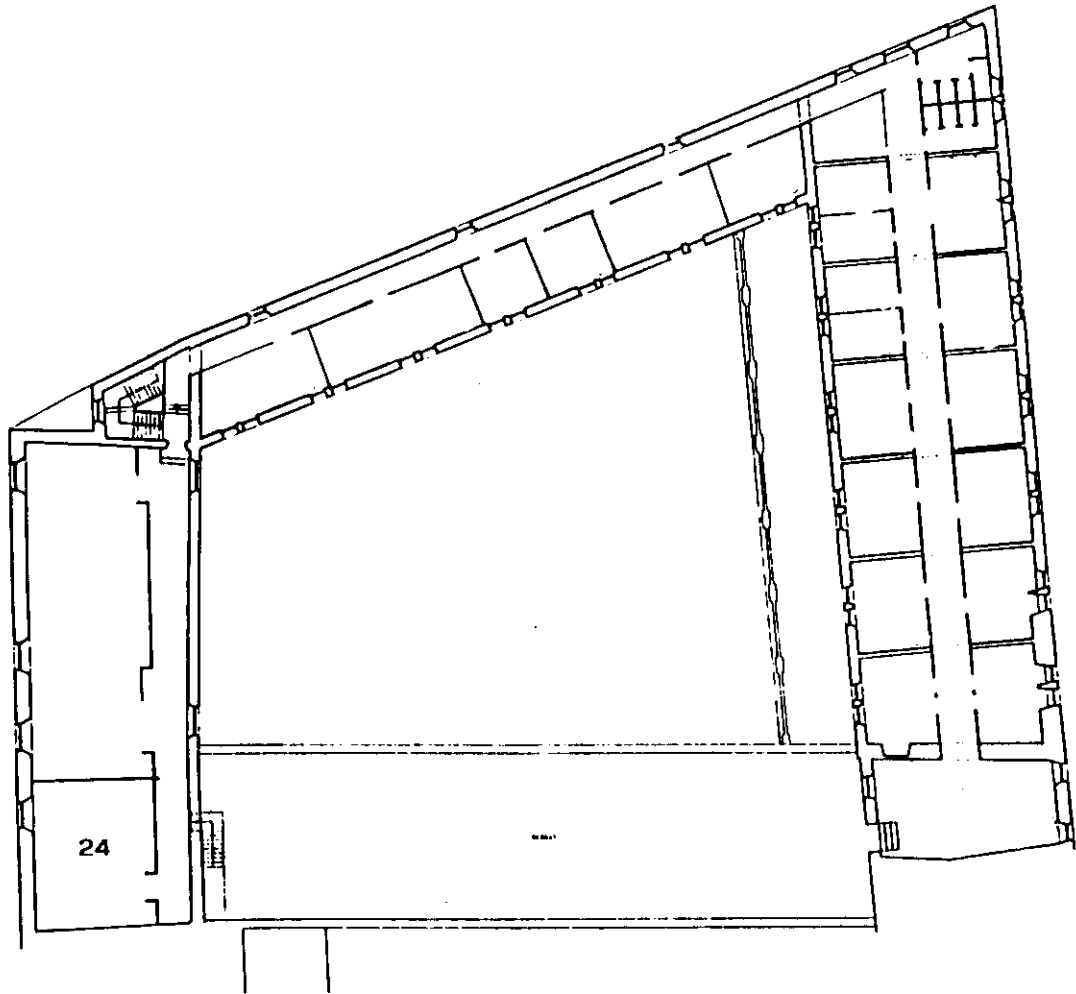
COL·LEGI UNIVERSITAT DE GIRONA
Planta Primera

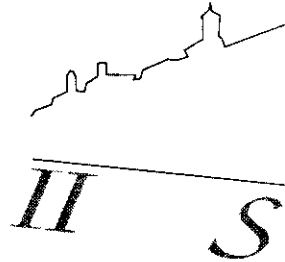
II Congrés Català de Sociologia

COL·LEGI UNIVERSITARI DE GIRONA
Planta Segona

II Congrés Català de Sociologia

863

PERSISTÈNCIA I CANVI EN UN MÓN
INTERDEPENDENT

ELS REPTES PER A LA SOCIETAT
CATALANA AL LLINDAR DE L'ANY 2000

15 i 16 d'abril de 1994

Sota el títol genèric **Persistència i canvi en un món interdependent. Els reptes per a la societat catalana al llindar de l'any 2000**, ens proposem fer una amable invitació a tots els sociòlegs de Catalunya i aquells que han treballat sobre la nostra realitat catalana a aportar reflexions, teoritzacions i conclusions de recerques científiques sobre la nostra realitat en els diversos àmbits que es proposen més endavant.

Els grups de treball

A partir de la programació feta pel Comitè Científic, les àrees temàtiques i els grups de treball amb els seus coordinadors són els següents:

ÀREA TEMÀTICA: TEORIA SOCIOLÒGICA I METODOLOGIA

Grup de Treball 1: Teoria sociològica

(Carlota Solé: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 2: Metodologia

(Angeles Lizón: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 3: Tècniques d'investigació

(Carlos Lozares: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 4: Sociologia de la ciència i del coneixement

(Francisco Fernández Buey: Facultat d'Humanitats, UPF, Balmes, 132, 08007 Barcelona)

Grup de Treball 5: Institucionalització i professionalització de la sociologia

(Raimon Bonal: Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, Facultat de Ciències Econòmiques, UB, Tinent Coronel Valenzuela, 08034 Barcelona)

ÀREA TEMÀTICA: ESTAT, NACIONS I SOCIETAT CIVIL

Grup de Treball 1: **Identitats col·lectives i nacionalisme**

(Montserrat Tresserres i Antoni Estradé: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 2: **Partits polítics i eleccions**

(Joan Botella: Departament Ciència Política, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 3: **Moviments socials**

(Louis Lemkov i Josep Pont: Departament de Sociologia, Fac. de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 4: **Polítiques públiques i benestar social**

(Sebastià Sarasa: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques, UPF, Rambles, 33, 08002 Barcelona)

Grup de Treball 5: **Relacions internacionals**

(Esther Barbé, Departament de Ciència Política, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra; Miquel Caminal, Departament de Ciència Política, Facultat de Dret, Universitat Rovira i Virgili, 43005 Tarragona)

Grup de Treball 6: **Sociologia del dret**

(José Antonio Estévez: Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials (Filosofia del Dret), Facultat de Dret, UB, Diagonal, 686, 08034 Barcelona)

Grup de Treball 7: **Sociologia de les forces armades**

(Juli Busquets, Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 8: **La Mediterrània i el món àrab**

(Àngels Roqué: ICEM, Diagonal, 647, 08007 Barcelona)

Els que estiguin interessats en fer aportacions a algun d'aquests grups que ja tenen un responsable, es poden posar en contacte amb el coordinador per a començar a planificar la seva aportació.

Els grups de treball es faran a les aules de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona (Plaça Sant Domènec, 3, 17071 Girona).

Grup de Treball 10: Processos de canvi social i de modernització

(Josefa Bru, Departament de Sociologia, Universitat de Girona, pl.Sant Domènec, 17071 Girona)

ÀREA TEMÀTICA: INSTITUCIONS I CULTURA

Grup de Treball 1: Sociologia de les arts

(Conxa Virgili: Departament de Sociologia, Escola Universitària de Ciències Empresarials, UB, Diagonal, 694, 08034 Barcelona)

Grup de Treball 2: Sociologia de la comunicació

(Miquel de Moragas: Facultat de Ciències de la Informació, UAB, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 3: Sociologia de l'educació

(Josep Ma. Masjuan: ICE, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra.
Xavier Bonal: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 4: Sociologia de l'esport i del lleure

(Núria Puig: Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, Avgda de l'Estadi s/n, Anella Olímpica, 08004 Barcelona)

Grup de Treball 5: Sociologia de la família

(Lluís Flaquer: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 6: Sociologia de la llengua i sociolingüística

(Joan Ma. Romani: Institut de Sociolingüística Catalana, Mallorca, 272, 08037 Barcelona)

Grup de Treball 7: Sociologia de les organitzacions i de l'empresa

(Oriol Homs: CIREM, Bruc, 114, 08009 Barcelona)

Grup de Treball 8: Sociologia de la religió

(Pere Negre: Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, Facultat de Ciències Econòmiques, UB, Tinent Coronel Valenzuela, 08034 Barcelona)

ÀREA TEMÀTICA: POBLACIÓ, ESTRUCTURA I CANVI SOCIAL

Grup de treball 1: Desigualtat i classes socials

(Joaquim Aiguabella, Gabinet d'Estudis Socials, Aragó 281, 08007 Barcelona)

Grup de Treball 2: Sociologia de la població i demografia

(Anna Cabré: Centre d'Estudis Demogràfics, UAB, 08193 Bellaterra; Graciela Sarriblé: Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, Fac. de Ciències Econòmiques, Tinent Coronel Valenzuela, 08034 Barcelona)

Grup de Treball 3: Sociologia de les edats (joves i vells)

(Joan Berney: Gabinet d'Estudis Socials, Aragó, 281, 08007 Barcelona; Ma Pia Barenys, Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 4: Sociologia del gènere

(Judith Astellarre: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 5: Sociologia de les migracions

(Angels Pascual: Departament de Geografia, Facultat de Geografia i Història, UAB, 08193 Bellaterra; Encarna Herrera, Universitat Nacional d'Educació a Distància, Garrofers, 69, 08016 Barcelona)

Grup de Treball 6: Sociologia rural

(José Luis Giménez, Departament de Sociologia, Escola Universitària de Ciències Empresarials, UB, Diagonal, 694, 08034 Barcelona)

Grup de Treball 7: Sociologia urbana

(Anna Alabart i Marisol Rodríguez: Departament de Sociologia i Metodologia de les Ciències Socials, Facultat de Ciències Econòmiques, UB, Tinent Coronel Valenzuela, 08034 Barcelona)

Grup de Treball 8: Sociologia del treball

(Faustino Miguélez i Antonio Marín: Departament de Sociologia, Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB, Edifici B, 08193 Bellaterra)

Grup de Treball 9: Marginació i Pobresa

(Jordi Estivill: Gabinet d'Estudis Socials, Aragó, 281, 08007 Barcelona)

Programa del Congrés

El Congrés Català de Sociologia es farà els dies 15 i 16 d'abril amb l'horari següent:

Divendres 15 a les 13, sessió inaugural a la Sala La Mercè amb la conferència de David Laitin.

Entre les 17 i les 19, grups de treball (I).

Coffe-break.

Entre les 19'30 i les 21, Plenària a la Sala La Mercè.

Dissabte 16 de 10 a 12, grups de treball (II).

A les 13, visita comentada al Call gironí.

A les 14, dinar col·lectiu (inclòs en el preu d'inscripció).

Entre les 16 i les 18, grups de treball (III).

Entre les 19 i les 20, cloenda amb intervenció de Salvador Giner.

Preus d'inscripció

Els preus d'inscripció seran de 8.000 pessetes pels associats i estudiants i de 14.000 pels no associats que confirmin la seva participació abans del 28 de febrer. Després d'aquesta data, els preus seran respectivament de 9.000 i de 15.000 pessetes.

Per les persones que en el moment d'inscriure's al congrés es facin socis de l'Associació Catalana de Sociologia, l'import de la matrícula els cobrirà la quota de l'any 1994.

Forma de pagament

El pagament s'haurà de fer efectiu a nom de l'Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Sociologia en el compte núm. 0200027465-62 de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona entitat 2100, oficina 0963 del carrer del Carme de Barcelona.

Us demanem que envieu el resguard de la transferència o ingrés junt amb la butlleta d'inscripció a: Girona Convention Bureau, Av. Jaume I, 46, 17001 Girona.

Butlleta d'inscripció al II Congrés Català de Sociologia

Cognoms Nom

Càrrec

Entitat

Professió

Adreça particular o laboral

Tèlèfon Fax

Població CP

Núm. soci de l'Associació Catalana de Sociologia

Us demanem que envieu la butlleta i el resguard de l'ingrés o de la transferència a: GIRONA CONVENTION BUREAU, Gran Via
Jaume I, 46, 17001 Girona

Girona Convention Bureau
 Cambra de Comerç de Girona
 Gran Via Jaume I, 46
 17001 Girona
 Tel.: 418500-Fax:418501

Allotjament en ptes./persona

Categoria	Establiment	Habitació doble i esmorzar	Habitació individual i esmorzar
Hotel****	Sol Girona	9.900	11.050
Hotel***	Fornells Park	5.750	6.500
Hotel***	Ultonia	5.750	6.500
Hotel***	Costabella	5.750	6.500
Hotel**	Peninsular	2.425	3.200
Colònies	El Moli	1.500	-
Alberg ⁽¹⁾	De Girona	1.650	-

(1) Aquests preus són aproximats, per optar a allotjar-se en un alberg es necessita el carnet d'alberguista.

Totes les reserves que es vulguin acollir a aquests preus hauran de gestionar-se a través del Girona Convention Bureau, 20 dies abans de la realització de l'acte, omplint la següent butlleta d'inscripció i fent-la arribar per correu o fax a:

Data

Cognoms

Nom

Adreça

Població

Telèfon Fax

Hotel

Dia d'arribada Dia de sortida

Habitació: Individual
 Doble amb el sr./sra.

Firma